SALA DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 256 (1 342)
Simbătă 15 octombrie 1983

12 pagini — 2,50 lei
și supliment în interior

1918 • 65 de ani de la făurirea Statului Național Unitar Român • 1983

MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ DE LA ALBA IULIA, 1 Decembrie 1918. Relief (detaliu) de Gheorghe Adoc

CONȘTIINȚA UNITĂȚII ȘI APARTENENȚEI LA ACELAȘI UNIC POPOR

Rotundă-i această țară binecuvîntată, asemenea unei pîini coapte la dogoarea atîtor suflete drepte, cinstite, viteze, vorbind aceeași limbă, simțind deopotrivă. Români și-au zis fiii ei, ai acestui popor, de veche obîrșie, milenară, fie că trăiau în Moldova, Transilvania sau Muntenia. „Numele cel mai adevărat, autentic, de la primul descălecat prin Traian, este român sau romanus care nume acest popor l-a păstrat întotdeauna între dînșii și... același nume este dat îndeobște și muntenilor, și moldovenilor, și celor ce locuiesc în țara Transilvaniei. (...) Locul dară acesta unde este acum Moldova și Țara Munteneasca este drept Dachia, cum și tot Ardealul cu Maramorașul și cu Țara Oltului", scria marele umanist și patriotul cărturar Miron Costin, aplecat cu gîndul spre istoria neamului.

Vremelnicele granițe dintre cele trei principate române, ce se constituiseră pe vechea vatră a Daciei, n-au fost niciodată o opreliște durabilă împotriva Unirii, pe care fiii acestui neam o purtau nu numai în cuget, ci și în faptă. Istoria ne este una, indiferent în care parte a țării, brațul a trebuit să stea stavilă primejdiei care ne-a amenințat ființa. Toți bravii voievozi ai acestui popor, așezați pentru faptele lor în panteonul nemuririi — chiar de ar fi să alegem dintre aceștia doar numele lui Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul — au știut să polarizeze în jurul lor energiile românilor de pretutindeni, ori de cîte ori curajul și îndrăzneala faptei o cereau. Aceasta îl îndreptățea în convingerile sale pe marele patriot și revoluționar Nicolae Bălcescu, înflăcărat de idealurile Revoluției de la 1848, să afirme : „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a le manifesta lumii". Personalitate distinctă a Revoluției care cuprinsese toate cele trei țări române, Mihail Kogălniceanu, rostea același crez unitar : „Eu privesc ca patria mea fiecare loc unde se vorbește românește și ca istorie națională istoria Moldovei, a Valahiei și a fraților din Transilvania". Aceeași conștiință, a mult doritei unități, a răbătut în strigătul care a răsunat la Blaj : „Noi vrem să ne unim cu Țara!".

Unirea Moldovei și a Munteniei la 1859, care punea bazele statului modern român, cucerirea Independenței la 1877, la care au participat și mulți voluntari români de peste munți, dădură un nou suflu speranței milenare, prevestind românilor aflați sub stăpînirea străină Unirea cea Mare. La 1 Decembrie 1918 aceasta se înfăptuia prin voința poporului român, la Alba Iulia, orașul din inima țării, în care gîndul cel nestrămutat devenise faptă întîia oară, prin Mihai Viteazul.

„Veniți cu miile, cu zecile de mii! Lăsați pe o zi grijile voastre acasă — chema Manifestul Adunării de la Alba Iulia, în acea memorabilă zi de 1 Decembrie 1918 —, căci în această zi vom pune temeliile unui viitor mai bun și fericit pentru întreg neamul românesc".

Viitor a cărui edificare istoria avea s-o încredințeze clasei muncitoare, partidului său comunist. Încă de la sfîrșitul secolului trecut, socialiștii români aveau pe deplin conștiința faptului că o „Românie democratică nu poate fi decît o Românie liberă și independentă". Azi, cînd toți fiii patriei, fără deosebire de naționalitate, celebrează cei 65 de ani de la marele act al Unirii, făcînd din acest omagiu fierbinte adus înaintașilor și un solemn legămînt față de viitorul patriei, sînteți conștienți că — așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu — „Numai în deplină unitate, numai prin munca unită a poporului vom făuri socialismul dezvoltat și comunismul în România, vom asigura independența și suveranitatea patriei". Conștienți că numai strînși în jurul partidului, al secretarului său general, viitorul mai bun și mai fericit pentru întreg neamul românesc este actul nostru de voință.

CORNELIA GÎRMACEA

PACEA — IDEAL SUPREM AL LUMII CONTEMPORANE

Acest lapidar „Noi vrem pace !" al lui Mircea cel Mare, din versurile eminesciene cu vibrație epopeică, sintetizează — peste veacuri — tradițiile cele mai nobile și mai scumpe ale poporului nostru care, astăzi, în condițiile construcției societății socialiste, sînt înălțate pe culmi înalte de frumusețe și de strălucire. Simțim cu tărie, profunzimea tradiției poporului nostru de pace și prietenie cu toate popoarele lumii, în aceste zile de vibrant ecou al întregului nostru popor — români, maghiari, germani și de alte naționalități — la mobilizatoarele chemări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, la Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste. În întreaga țară, în fabrici, uzine și alte întreprinderi economice, centre universitare și de cercetare științifică se desfășoară însuflețite adunări și mitinguri, expresie a voinței de neclintit a tuturor oamenilor muncii din țara noastră de a se opune cursei înarmărilor, în special celor nucleare, pe continentul Europei și în întreaga lume. În toate aceste adunări și mitinguri străbate cu mîndrie hotărîrea unanimă de susținere de către întregul nostru popor a inițiativelor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a neobositelor sale acțiuni pentru pace și dezarmare în întreaga lume și, în mod deosebit, pentru cea mai importantă sarcină a momentului : oprirea amplasării noilor rachete cu rază medie de acțiune în Europa, retragerea și distrugerea celor existente.

Ca o emblemă a tuturor mitingurilor și adunărilor, în inimile tuturor stăruie cuvîntul plin de înțelepciune al conducătorului partidului și statului nostru care a spus : „Considerăm că este necesar să se facă totul pentru a se opri amplasarea rachetelor cu rază medie de acțiune în acest an. Este necesar ca toate popoarele, toți oamenii politici, toți cei cărora le sînt scumpe viața și libertatea să-și ridice glasul, să-și unească eforturile pentru a impune oprirea amplasării noilor rachete și trecerea la retragerea și distrugerea celor existente ! Nu vrem rachete nucleare în Europa ! Vrem o Europă fără arme nucleare, o Europă a colaborării pașnice, a bunăstării și fericirii !"

Oamenii muncii din instituțiile de învățămînt de toate gradele, manifestîndu-și deplina lor aderiune la politica Partidului Comunist Român, la inițiativele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se angajează să nu precupețească nici un efort pentru a folosi întreaga lor capacitate creatoare pentru înflorirea României socialiste, pentru pace și progres.

TRIBUNA ȘCOLII

IN INTERIORUL REVISTEI

- Programele de perfecționare (definitivare în învățămînt, reciclare, gradele didactice II și I) pentru educatoare și învățători
- Educația revoluționară a tineretului școlar
- Orientarea școlară și profesională a elevilor
- Articole cu caracter de schimb de experiență pentru cadrele didactice din învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial și liceal.

25 — 31 OCTOMBRIE 1983

„Săptămîna economiei"

An de an, sfîrșitul lunii octombrie reprezintă pentru Casa de Economii și Consemnațiuni, prilej de sărbătoare și bilanț al realizărilor obținute, al muncii desfășurate de lucrătorii C.E.C. din întreaga țară.

Între 25—31 octombrie în țara noastră se sărbătorește „Săptămîna economiei", a cărei ultimă zi coincide cu „Ziua mondială a economiei", manifestare organizată în întreaga lume. Nici cei mici nu au fost uitați, pentru ei, conform tradiției, organizîndu-se la 26 octombrie „Ziua elevului econom" — prilej de realizare a unor interesante acțiuni cultural-educative, cu sprijinul inspectoratelor școlare și a organizațiilor U.T.C. și de pionieri.

În prezent, există asupra populației un număr de peste 21 500 000 de librete de economii active, față de 20 824 691 la 30 septembrie 1982, revenind 962 librete de economii la 1 000 locuitori, față de 932 librete la 1 000 locuitori la 30 septembrie 1982.

În mediul urban numărul libretelor de economii active depășește în prezent numărul populației, iar în mediul rural revin 453 librete la 1 000 de locuitori.

Un alt indicator de bază al activității de economisire, soldul general al economiilor populației, a cunoscut o creștere față de aceeași perioadă a anului trecut, cu 6,3%, influențat puternic de ridicarea nivelului de trai și a bunăstării populației, precum și de hotărîrea partidului și statului de creștere a procentelor de dobînzi acordate depunerilor la C.E.C.

Ca și pînă în prezent, activitatea de popularizare, ca mijloc de educare a maselor în spiritul economiei și a chibzuinței, s-a adresat, cu precădere, celor mai mici prieteni ai Casei de Economii și Consemnațiuni: șoimii patriei, pionierii și elevii, U.T.C.-iștii. Pentru ei, sînt realizate instrumente de economisire specifice și atrăgătoare, pe care au posibilitatea să-și depună micile economii destinate îndeplinirii unor cerințe personale; completarea bibliotecii cu cărțile preferate, procurarea echipamentului sportiv și de agrement, efectuarea unor excursii în cadrul vacanțelor școlare etc.

În școli generale, licee și școli profesionale, își desfășoară activitatea 188 de case de economii școlare, în cadrul cărora, s-au emis pînă în prezent un număr de 34 576 librete de economii pentru elevi. Din dobînzile pe care C.E.C.-ul le acordă la depunerile efectuate pe librete de economii pentru elevi emise de fiecare casă de economii școlară, elevii pot cumpăra material didactic și sportiv sau pot efectua interesante excursii colective.

În cadrul „Săptămînii economiei", Casa de Economii și Consemnațiuni, în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului, C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Organizației Pionierilor, unitățile și organizațiile locale corespunzătoare, pentru cultivarea spiritului de economie în rîndurile tinerei generații, va organiza: acțiuni specifice în grădinițe și școli privind rolul și importanța economisirii la C.E.C., a instrumentelor de economisire specifice pentru preșcolari și elevi (în cadrul orelor de dirigenție și activităților obștești, pionierești, de U.T.C.). De asemenea, cu prilejul „Zilei elevului econom", la casele pionierilor, la casele de cultură, în școli, în grădinițele de copii, se vor desfășura acțiuni pe tema economiei, adecvate vîrstei și preocupărilor copiilor și tineretului. În școlile de la orașe și sate se va amenaja „Colțul elevului econom", în cadrul căruia se vor expune materiale editate de Centrala C.E.C. (fotomontajul pentru elevi, gazeta „Elevul econom", pliante și fluturași etc.); la gazetele de perete din școli se vor prezenta articole, fotografii cu aspecte privind economisirea la C.E.C. în rîndul elevilor și altele.

De asemenea, Casa de Economii și Consemnațiuni, împreună cu Ministerul Educației și Învățămîntului, C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Organizației Pionierilor și Uniunea Artiștilor Plastici, va organiza cea de-a șasea ediție anuală a concursului de lucrări de arte plastice pe tema economiei în rîndurile elevilor. Instituțiile organizatoare vor acorda premii celor mai bune lucrări. Cu lucrările selecționate de juriu se va organiza o expoziție la holul Centralei Casei de Economii și Consemnațiuni.

CONGRESUL ȘCOLILOR ASOCIATE UNESCO

Între 12—16 septembrie a.c. s-a desfășurat, la Palatul Culturii „Ludmila Jivkova" din Sofia, Congresul internațional al școlilor asociate, prilejuit de aniversarea a 30 de ani de la instituirea sistemului școlilor asociate UNESCO.

La Congres au participat, în calitate de delegați și observatori, 224 reprezentanți din 67 țări membre UNESCO.

În cadrul lucrărilor Congresului au avut loc dezbateri în ședințe plenare, în trei comisii, în cinci grupe de lucru, organizate pe țări aparținînd diferitelor continente și zone ale lumii. S-au situat în centrul atenției rapoartele privind evoluția școlilor asociate din 1953 și inovațiile din această perioadă în metode și conținut, în domeniul educației internaționale; rolul sistemului școlilor asociate pentru traducerea în viață a recomandărilor Conferinței generale UNESCO din 1974, privind educația în spiritul înțelegerii, cooperării și păcii, pentru respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; necesitatea cercetărilor și experimentărilor viitoare, în vederea promovării educației cu vocație internațională, cooperării între școlile asociate și cluburile UNESCO.

Toate discuțiile s-au purtat în spiritul colaborării și înțelegerii, al prieteniei și responsabilității față de viitorul omenirii, al creșterii și educării generației tinere, al grijii față de creșterea și educarea generației tinere. S-a accentuat asupra măsurilor ce se vor întreprinde în vederea pregătirii Anului Internațional al Tineretului — 1985.

Unitățile din sistemul școlilor asociate UNESCO din țara noastră și-au propus o serie de acțiuni, pentru Anul Internațional al Tineretului, care să demonstreze voința de pace a tinerei generații, hotărîrea acesteia de a cere să se respecte dreptul fundamental al oricărui individ, dreptul la viață și la dezvoltare și, deci, dreptul la pace.

Toate școlile asociate vor organiza manifestări cultural-artistice, sportive, studii și expoziții sub genericul „Sistem prieteni cu toți tinerii din lume".

Congresul școlilor asociate — acțiune organizată și inițiată de UNESCO, desfășurată în Republica Populară Bulgaria — a favorizat un schimb de experiență privind activitatea școlilor asociate, o mai bună cunoaștere și promovare a mijloacelor și metodelor de educație a tinerei generații în spiritul idealurilor păcii, progresului și umanității.

Prof. IOANA APAVĂLOAIE
director adjunct, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Balcescu" din București
Prof. ANA SPIRIDON
director, Școala Nr. 130 din București

Ioan Slavici, Opere, volumul XII — Scrieri pedagogice

A apărut recent, în Editura Minerva, volumul XII din **Opere — Scrieri pedagogice — de Ioan Slavici** care conține articole publicate în periodice despre: „Probleme generale de pedagogie", „Pedagogie socială" și „Probleme școlare". Lucrarea reprezintă o valoroasă contribuție la cunoașterea unor pagini de mare însemnătate din istoria învățămîntului românesc, a condițiilor social-istorice, a dezvoltării învățămîntului nostru, o dovadă a idealurilor pedagogice a autorului, de patriotism, exprimînd dorința și hotărîrea sa pentru luminarea poporului.

Volumul XII — „Scrieri pedagogice" — din Opere de Ioan Slavici, însoțit de un bogat aparat bibliografic și note critice — text ales și stabilit de C. Mohanu; note și indici de D. Vatamaniuc — se recomandă ca o lectură utilă pentru fiecare cadru didactic.

V. APOSTOL

Întîlniri colegiale

Prof. Maria Dănicine, directoarea Școlii „George Enescu" din Sinaia, școală care împlinește un secol de existență, ne roagă să publicăm următorul anunț: „Școala «George Enescu» din Sinaia invită pe foștii dascăli și elevi la aniversarea centenarului său, care va avea loc duminică, 23 octombrie 1983, orele 9,00, în localul școlii". B-dul Carpați, nr. 36, telefon 973—11185.

Aspirații și atitudini în adolescență

Noua lucrare din domeniul „vîrstei de aur", datorată a doi cunoscuți cercetători ai adolescenței, **Ion Dumitrescu** și **Nicolae Andrei** (Editura Albatros, București, 1983, 264 pag.) constituie, așa cum autorii înșiși insinuează în introducerea la volum, o continuare firească și necesară a dialogului pe care l-au inițiat prin lucrarea „În dialog adolescenții și adulții", apărută cu puțini ani în urmă.

Rod al investigației științifice, al unei cercetări desfășurate cu rigoare și exigență, volumul dezbate în perspectiva realităților socialiste ale societății noastre și a politicii Partidului Comunist Român, problemele responsabilității individuale și sociale, ale civismului și ale maturității (dar și ale maturizării) viitoarelor generații mature. Accentul cade pe alegerea bine gîndită a profesiunii (Capitolul „Cînd și după ce criterii ne alegem profesiunea") și pe orientarea profesională, pe o zonă a relației dintre vocație și aptitudini, pasiune, perseverență, optimism și ideal de viață. Sînt dezbătute teme de mare actualitate pentru adolescenți și educatorii lor, cum sînt relația dintre specializare și profesiune, dintre profesii și semnificația lor socială, dintre opțiuni și decizii, dintre aspirații și idealul de tip uman către care ne îndreptăm și spre care aspirăm, ca element pivot pe drumul spre înțelegerea fericirii în viață. O a doua parte a volumului sondează sistemul relațional interuman al adolescenților punînd în dezbatere preocupările vîrstei îndreptate spre prietenie și dragoste, curaj, eroism și celebritate, politețe și conduită civilizată, precum și modă, modern și modernism.

O ultimă parte a lucrării abordează aspecte ale procesului educațional (dialogul cu diriginții și adolescenții) și unele aspecte cu caracter particular pe care autorii le grupează sub titlul „Dialoguri mai puțin obișnuite".

O carte bogată în modalitățile de sondare ale sufletului adolescenților, a lumii și orizonturilor de preocupări ale acestora, valoroasă nu numai prin căile pe care autorii au ajuns la soluții, dar mai ales prin soluții preconizate, care sînt cu atît mai valoroase, cu cît ele pot fi adoptate în mod individualizat și riguros diferențiat de fiecare adolescentă și adolescent, în funcție de circumstanțele particulare ale dezvoltării proprii.

Recomandăm cu căldură spre lectură acest volum, deosebit de util pentru cunoașterea adolescenților epocii și societății noastre.

C. ȘTEFAN

PERFECȚIONAREA LECȚIEI ÎN ȘCOALA MODERNĂ

Recent apărută, lucrarea **„Perfecționarea lecției în școala modernă"** (Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, 238 pag.), reprezintă o amplă investigare a lecției confruntată cu teoriile învățării, cu practica didactică și cu diferitele tendințe care se manifestă în prezent în direcția perfecționării, în general, a activității didactice și, în mod special, a actului de predare-învățare. Elaborată de **Ioan Cerghit**, omul de știință cunoscut prin profunzimea investigației actului educativ și prin activitatea bogată de cercetare și de muncă universitară — cu unele colaboratori (Viorica Lupu, Sabina Constantin, L. Vlăsceanu și L. Neacșu) și cu un grup de colaboratori care au alcătuit proiecte de lecții — lucrarea este, în același timp, analiză și dezbatere, sursă de informare și îndemn la reflecție proprie în ceea ce privește perfecționarea lecției în practica curentă a cadrelor didactice.

Întrebîndu-se (în fapt, întrebîndu-ne?) „Ce este o lecție?" și dezbătînd unele categorii tipologice ale lecției din perspectiva confruntării acesteia cu teoriile instruirii — modelul logocentric, modelul empiriocentric, modelul tehnocentric, modelul sociocentric și modelul psihocentric — I. Cerghit oferă, ca premise esențiale ale creșterii valorii educative a lecției, deschiderea lecției către viață și accentuarea caracterului activ, participativ al acesteia.

În lucrare se analizează proiectarea (design-ul) lecției examinîndu-se proiectarea pedagogică a lecției, definirea scopului și a obiectivelor acesteia, elaborarea conținutului, alegerea variantei optime de lecție, elaborarea metodologiei, elaborarea structurii procesuale și proiectarea instrumentelor de măsurare și evaluare. Este vorba, așadar, nu de momentele lecției, ci de etapele pregătirii desfășurării și evaluării conținutului muncii didactice, concretizată în principala formă de exprimare a acestei munci, care este lecția.

În ultima parte a lucrării sînt înfățișate momente cronologice ale desfășurării evenimentelor lecției, condițiile temporale și ambianța psiho-socială a acesteia și cîteva proiecte de lecție, cu caracter de model-orientativ.

În încheierea volumului, o scurtă trecere în revistă asupra autoevaluării lecției și evaluării acesteia.

O lucrare valoroasă, cu eforturi proprii și contribuții originale, un mijloc valoros de îmbogățire a pregătirii teoretice și a experienței didactice a oamenilor școlii din toate treptele și profilurile de învățămînt.

H. T.

UN AUXILIAR PREȚIOS ÎN ÎNSUȘIREA TEMEINICĂ A CUNOȘTINȚELOR DE ISTORIE

Una din preocupările mele în activitatea la clasă a fost aceea de a păstra vii în mintea elevilor cunoștințele însușite la lecție.

Printre numeroasele mijloace de însușire temeinică a cunoștințelor a fost și aceea de formare a noțiunilor de timp și spațiu, noțiuni prin care se pot însuși mai temeinic unele evenimente importante din cadrul istoriei patriei sau al istoriei universale. În acest scop am imaginat, realizat și experimentat un mijloc didactic pe care eu l-am intitulat „vericum". Pe un carton gros, prevăzut cu niște cîrlige, am lipit o planșă ce are următoarea înfățișare: o coloană cu evenimentele, alta cu locul desfășurării lor și a treia cu data la care au avut loc.

Din carton sau foi de bloc de desen, am tăiat bucăți corespunzătoare spațiilor din această planșă, le-am perforat pentru a putea fi agățate în cîrlige și am înscris cu tuș sau carioca diverse evenimente istorice, cu locul și data corespunzătoare, în culori diferite pentru clasele a VI-a, a VII-a și a VIII-a. În perioada verificării orale, un elev lucrează la această planșă, pe care o denumesc „vericum". Primește din cutie fie fișe cu evenimente pentru care să găsească locurile și datele corespunzătoare, fie combinat evenimente, locuri ori date pentru care să completeze elementele corespunzătoare. Elevului care lucrează la „vericum" i se acordă un timp limitat, corespunzător celui afectat pentru verificarea orală. În funcție de rezultatele obținute se fac punctajul și, eventual, notarea.

Acesta este doar un mijloc de repetare a unor cunoștințe însușite anterior, care se adaugă celorlalte mijloace de însușire temeinică a cunoștințelor.

Cu aceste fișe se poate proceda și sub formă de joc, punînd pe elev să scoată o fișă cu un eveniment și să spună oral datele corespunzătoare. Cu ajutorul acestei planșe-joc, se repetă niște noțiuni însușite anterior contribuind la trăinicia reținerii lor și la păstrarea în memorie a întregului ansamblu de fapte privind evenimentul respectiv; se poate grada frecvența însușirii evenimentelor în funcție de modul cum se așterne uitarea; se pot folosi anumite evenimente de pe plan mondial, care s-au petrecut concomitent cu altele din istoria patriei noastre; profesorul are posibilitatea să aplice principiul diferențierii în funcție de particularitățile individuale ale elevilor, fie dîndu-le pentru lucru evenimente mai recent însușite, fie dîndu-le un număr mai redus de evenimente. Fiind un mijloc nou, acesta este foarte agreat de către elevi. Cînd se fac verificările întreaga clasă este concentrată, ceea ce contribuie nu numai la repetarea cunoștințelor de către elevul care lucrează cu planșa, ci de către toți elevii din clasă.

Prof. MIHAI ABRUDAN
Școala din Beliș, județul Cluj

Breviar

Un miniansamblu, format din 15 eleve ale **Școlii Nr. 43 din comuna Voluntari, Sectorul Agricol Ilfov**, entuziasmează de mai multă vreme pe locuitorii comunei și din localitățile învecinate prin măiestria cu care execută dansurile populare. Miniansamblul este condus, cu multă însuflețire, de **prof. Gabriela Mățoanu** și a cucerit locul I pe țară la dansuri populare în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României". Fetele din ansamblu, dar și celelalte colege ale lor — ne scrie **prof. Marin Iancu** — activează, în același timp, și în cadrul unui cerc de cusături populare, făcînd să înflorească pînza sub mîinile lor harnice ● La prima întîlnire din acest an școlar a profesorilor de limba și literatura română din **județul Tulcea** a fost luat în discuție noul Manual de limba română pentru clasa a V-a (E.D.P., București, 1983), în prezența prof. dr. Vasile Teodorescu — unul dintre cei doi autori ai manualului ● Tot de pe meleaguri tulcene sîntem informați despre două întîlniri ale scriitorilor cu elevii: Constantin Novac, autorul romanului „Vară nebună cu bărci albastre", cu membrii **Cenaclului literar „Nicolae Dunăreanu"** de la **Liceul „Spiru C. Haret"**, și Nicolae Motoc, autorul volumului de versuri „Anamorfoze", cu elevii **Liceului Agroindustrial din Topolog. (Prof. Dorina Stan)** ● Despre hărnicia elevilor de la școlile de pe raza comunei **Erbiceni, județul Iași**, am mai scris la această rubrică. Corespondentul nostru, **prof. Ioan C. Alistar**, ne informează că și în această toamnă hărnicia elevilor și a cadrelor didactice de aici s-a făcut simțită — la recoltatul porumbului și sfeclei de zahăr, la strînsul lucernei etc. ● Una dintre cele mai frumoase reviste școlare sosite în ultima vreme la redacție este „Juventute" (nr. 3) și aparține **Liceului Economic din Arad.** Avînd ca îndrumători pe **prof. Florin Didilescu** și **prof. Silvius Cureteanu**, revista cuprinde versuri și proză ale elevilor — dintre care unii cu un vădit talent —, culegeri de folclor, interviuri și portrete de scriitori arădeni, creionate cu maturitate, însemnări despre Cetatea Șiriei și despre Parcul dendrologic din comuna Macea ș.a. O revistă de înaltă ținută! ● „Automatic condei" este numele altei reviste școlare primite recent de redacția noastră — editată de elevii **Liceului de Matematică-Fizică Nr. 2 din Cluj-Napoca**, sub îndrumarea **prof. Antonia Vlad.** Cuprinde versuri și proză ale elevilor, unele scrise în limbile franceză și engleză, dar și articole de specialitate pe... profilul liceului („Numărul cromatic al unui graf", „Aplicații ale numerelor complexe în algebră și geometrie", „Efectul de ecran electrostatic" etc. ● Profesorul de biologie **Pavel Tamaș**, de la **Școala din Cionței, județul Arad**, a organizat cu elevii un laborator de biologie și mecanizare a agriculturii. Împreună cu șeful de brigadă al C.A.P. din localitate, **maistrul Ion Bărar**, a luat inițiativa de a-i învăța pe unii elevi să conducă și să repare tractorul, iar pe alții — să confecționeze (din resurse locale) rogojini, mături de curte, mături de casă etc., pe care le valorifică în folosul bazei materiale a școlii. **(Prof. Gh. Cămăraș).**

D. CICHIRA

Este necesar să păstrăm și să dezvoltăm continuu spiritul revoluționar, novator, spiritul umanist al învățămîntului românesc. Să facem în așa fel incît, prin intreaga sa activitate, învățămîntul să constituie factorul fundamental pentru educarea și formarea omului nou, pentru crearea unui cetățean cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică, înarmat cu tot ce este mai nou în toate domeniile — constructorul societății comuniste, al unei Românii libere și independente !

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Cluj-Napoca, cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt).

ALFABETUL MUNCII COMUNISTE

Drumul demnității și responsabilității de la educatori la elevii lor

Valoarea în sine a unui oraș este dată de îndeletnicirile care i-au dat faima, marca, personalitatea, privilegiul unicității. Asociem de obicei Reșița cu fonta și oțelul, cu turbine și motoare grele prelucrate la incandescența furnalelor și a cuptoarelor înalte, cu munca dură, bărbătească, eroică, încărcată de frumusețe și de aceeași incandescență a inimii și a spiritului pe care o fac cei ce lucrează aici.

In această cetate veche a focului continuu, munca reprezintă un tezaur de fapte și atitudini, o forță a demnității morale, a deplinătății de spirit, ea fiind singurul arbitru în evaluarea și discernerea valorilor, a calității, temelia solidă, trainică pe care se clădește climatul unei vieți trăite în chip comunist, revoluționar. In acest climat au muncit aici cei ce întrețin focul nestins al furnalelor, din moși strămoși, transmițînd profesia și virtuțile sale, din generații în generații. Acest fel de a trăi și de a munci l-am întîlnit și în școlile reșițene. Pentru că, de fapt, dascălii și elevii acestor școli au fost și sînt fii, nepoți sau strănepoți ai celor ce scot din gura cuptoarelor fierbinți fonta și oțelul, pentru că toți au venit în școală avînd moștenite, ca zestre de neprețuit, cultul pentru muncă și valorile sale, cinstea, hărnicia, curajul, ordinea și disciplina.

La Școala Nr. 2, aflată în apropierea Combinatului, au învățat de-a lungul anilor mulți dintre cei ce lucrează acolo, iar acum copiii lor sînt elevi ai școlii, aceasta fiind de altfel patronată de Secția de Aglomerare a Combinatului. Școala, întreprinderea, familia își unesc eforturile pentru același unic scop : buna pregătire și educare a elevilor.

La aproape o lună de la deschidere, găsesc aici totul pus la punct, iar activitatea didactică în plină desfășurare. Remarc mai intîi disciplina desăvîrșită a profesorilor și elevilor. Totul se desfășoară firesc, parcă după scheme prestabilite, în calm și liniște, cu maximă rigurozitate. La ore se intră cu punctualitate și mai ales cu o bună pregătire pentru lecții.

Asist la cîteva. Clasa a IV-a B are oră de compunere cu tema „Prietena mea, cartea". Subiect frumos, care place întregii clase și toți scriu cu interes și cu dragoste despre un asemenea prieten pe care-l vor avea toată viața. Pentru ora de literatură română de la clasa a VIII-a A, pe fiecare bancă sînt așezate trei dicționare — ultimele — și o mapă plină de materiale ajutătoare. Începe un dialog antrenant între clasă și profesor despre opera lui Alexandru Vlahuță. Elevii sînt bine pregătiți, profesorul se vede că-i cunoaște din anii anteriori. Mă opresc în clase și după lecții și găsesc în fiecare elevii de serviciu făcîndu-și conștiincios datoria, deși peste tot este curățenie perfectă. Afară — curtea mare, îngrijită oferă condiții civilizate de recreere : mese de ping-pong, terenuri de sport, toate amenajate de elevi, de părinți și toate solicitate din plin în cele 10 sau 20 de minute de odihnă.

Fiii cetății oțelului pregătindu-se pentru viitoarea profesie

Îl întreb pe Mircea Mihailovici, directorul școlii, care este secretul acestui climat serios de muncă din școala sa. „Așa se muncește la noi, în Reșița, peste tot — îmi spune el. Iar eu cred că secretul stă în oameni, în buna lor pregătire, în dragostea lor pentru profesie. Și încă în ceva : în perfecta organizare a activității instructiv-educative, care pentru mine, ca director, presupune cîteva aspecte esențiale : să încep anul școlar fără provizorate, fără improvizații, fără concesii făcute nici cadrelor didactice, nici elevilor ; din prima zi de școală fiecare coleg să știe exact ce sarcini are, școlare și extrașcolare, să realizăm fiecare sarcină operativ fără pierdere de timp, fără discuții inutile, într-o atmosferă colegială". Sînt doar cîteva din principiile de muncă după care se conduce directorul școlii, principii pe care am văzut că le aplică și le respectă întregul colectiv.

Definitorii pentru climatul de muncă și învățătură de la Liceul Industrial Nr. 3 — cred că sînt cadrul pe care l-a creat colectivul didactic pentru cei ce se pregătesc aici în meseria de constructor și mecanic, și mai presus de aceasta, exemplul de muncă, de dăruire, ținuta etică a fiecărui profesor, inginer sau maistru instructor.

Pînă în anul școlar trecut la liceu veneau elevi puțini, cu nivel mai scăzut la învățătură. Motivele, slaba orientare profesională, necunoașterea meseriei, aspectul dezolant al liceului. Și totul s-a schimbat doar într-un an. Incredibil, dar adevărat ! Am cunoscut acum un liceu aspectuos, bine dotat și gospodărit, unde totul este gîndit și așezat funcțional cu mult bun gust, într-o curățenie exemplară. Remarc în mod special felul în care au conceput propaganda vizuală, folosită mai ales în scopul orientării școlare și profesionale, a atragerii elevilor spre profilul liceului și cunoașterea meseriilor. Culoarele largi, luminoase, sînt ca niște mari cărți deschise pentru a putea fi citite de oricine. Pe panouri mari, intitulate sugestiv și grupate pe domenii sau în dreptul laboratoarelor și atelierelor, sînt prezentate imagini, grafice, un bogat material documentar privind activitatea neobosită a Președintelui țării pentru propășirea patriei noastre, pentru pace și dezarmare, realizări ale economiei naționale, a județului ; alte panouri sînt dedicate prezentării meseriilor, explicării unor fluxuri tehnologice, unor tehnologii ale meseriilor.

Sînt, de asemenea expuse lucrări ale elevilor. De fapt, începînd cu exteriorul, o curte amenajată cu o frumoasă fîntînă arteziană, cu lamploane, cu terenuri sportive, cu fel de fel de jardiniere și pînă la mobilierul și aparatura din ateliere sau laboratoare, totul este realizat de cadrele didactice ale școlii împreună cu elevii de la învățămîntul de zi și seral. (Pe fiecare lucrare este semnat numele autorului).

— Cum ați reușit această performanță — o întreb pe Iuliana Lupu Popescu, directoarea Liceului.

— Muncind aproape zi și noapte. A fost o mare ambiție a noastră, a tuturor, profesori și elevi de a dovedi că putem face ceea ce ne-am propus. Am fost de toate: și dascăli și zugravi și tîmplari și desenatori și sudori sau instalatori. Cînd totul s-a terminat, am invitat să ne viziteze și să ne cunoască părinții elevilor din școlile orașului și din împrejurimi.

Iată le-am spus, în acest liceu se poate învăța temeinic meseria de constructor. Oamenii au văzut, le-a plăcut, i-a interesat liceul nostru și și-au înscris aici copiii. Acum avem 25 de clase la zi și 12 la seral, cu elevi buni și chiar foarte buni față de anii trecuți. Iar noi, cele 42 de cadre didactice facem totul ca să le păstrăm încrederea acordată.

Cu acest grup vocal, învățătorul Ion Vasile poate prezenta oricînd un spectacol.

De la Școala din comuna Tîrnova tot despre oameni, despre forța și demnitatea lor morală vreau să scriu. Pentru că și aici în această așezare de munte, toți ei, oamenii școlii au determinat și determină, prin ținuta și exemplul lor, nu numai bunul mers al școlii, ci și, în bună măsură, cel al comunei. Îi prezint pe cîțiva : Intîi „veteranii", sufletul școlii și al comunei, cei care au dus în anii dinainte și de după război tot greul : profesorul de matematică Bujor Georgescu, învățătorii Elena Vasile și Ion Vasile, Maria Drăghiță. Ei au desțelenit pămîntul croind drum de legătură spre Reșița (comuna a fost complet izolată, neavînd căi de acces) le-au pus creionul și cartea în mînă multor țărani neștiutori de carte, ei au săpat fundațiile și-au clădit școala de acum, ei au instalat primul bec electric. Și tot ei, cu anii, au învățat generații de copii — întreaga comună — le-au îndrumat pașii spre viață, ajutîndu-i să devină gospodarii destoinici, oamenii de nădejde, de acum. I-am găsit în școală, în clase muncind cu aceeași dăruire și responsabilitate. Ion Vasile învățînd copiii clasei a III-a noi cîntece — este un mare animator al vieții artistice a școlii și căminului cultural (oricînd, declară el, poate prezenta cu clasa sa un program artistic) ; Elena Vasile urmărind plină de grijă și mulțumire evoluția elevei sale Liliana Dalea cu care a muncit zi de zi toată vara spre a o putea ajuta să treacă în clasa a IV-a. Acum fetița se numără printre copiii buni. Iar Maria Drăghița este și acum, după 25 de ani, tot la Bratova (sat al comunei Tîrnova), învățînd pe cei șapte elevi ai claselor I—IV care locuiesc în sălașele răsfirate pe dealuri, departe de Tîrnova. Profesorul Bujor Georgescu, care are toată familia în învățămînt (cei doi copii împreună cu nora și respectiv ginerele) este ca întotdeauna înconjurat de elevi spre a le dezlega noi taine ale matematicii. Lor, veteranilor li s-au alăturat tinerii de aici, directoarea Maria Anichitei, Teodora Bubanski, Rusalin Păun, Maria Păun, Ion Nica și toți ceilalți, educatoare, învățători și profesori ce alcătuiesc colectivul didactic al Școlii cu clasele I—X din comună, cu entuziasmul, capacitatea și spiritul lor revoluționar. Împreună, ca o familie bine sudată, poartă cu înaltă răspundere grija instruirii și educării celor 311 elevi ai școlii, într-un climat de muncă, plin de seriozitate, de exigență. Rezultatele sînt bune și foarte bune. Copii care mulți vin de la distanțe mari pînă la stația de autobuz (pus la dispoziția școlii) sînt de nota zece. I-am văzut lucrînd în atelierul de lăcătușărie cu interes, hotărîți să urmeze după absolvirea clasei a X-a școli profesionale din Reșița. Foștii lor colegi au intrat toți în licee industriale și școli profesionale și acest lucru i-a determinat să urmeze clasele a IX și a X-a aici, la școala din comuna natală.

Am plecat de la școlile amintite cu impresii multe, frumoase, despre purtarea, despre ținuta respectuoasă, despre hărnicia și dragostea cu care elevii muncesc și învață. Sînt și ei crescuți și educați de familie, de școală la aceeași înaltă temperatură a muncii. Și mi-am întărit mai ales convingerea că de la învățători și profesori se învață nu numai o disciplină oarecare, ci, mai presus de orice, ținuta umană, etică, civică, alfabetul muncii comuniste, revoluționare.

MONICA ROBEA

PREDAREA ȘTIINȚELOR SOCIALE

DOCUMENTELE DE PARTID, REPERE ÎN ÎNSUȘIREA ECONOMIEI POLITICE

În profilul profesional și ideologic al economistului de pregătire medie, **însușirea noțiunilor economice fundamentale de economie politică deține un rol preponderent.** Am în vedere faptul că, pe baza cunoștințelor economice însușite la disciplinele de ramură, prin predarea și însușirea economiei politice, elevii **pot generaliza, pot desprinde elementele specifice economiei socialiste românești, pot înțelege baza teoretică și aplicarea ei în politica economică științifică a partidului și statului nostru.** Desprindem de aici importanța însușirii disciplinelor economice de ramură ca punct de plecare în însușirea economiei politice, iar apoi ca domeniu de cercetare a acesteia și, mai ales, **rolul deosebit pe care îl are integrarea documentelor de partid în explicarea și înțelegerea fenomenelor economice specifice țării noastre.**

Firește, nu există rețete standard pentru învățarea acestui important obiect, dar experiența seriilor precedente de absolvenți, examenul de absolvire, olimpiadele și examenele de admitere în învățămîntul superior economic mă determină să subliniez faptul că, oricît de bine ar fi pregătiți din punct de vedere teoretic, **fără studierea și însușirea la zi a aspectelor politicii noastre economice, atît de clar analizate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în repetate rînduri, fără aprofundarea fiecărui document de partid care stabilește stadiul dezvoltării noastre economice,** nu se poate concepe pregătirea în acest domeniu a elevilor noștri.

În al doilea rînd, economia politică are, ca și celelalte științe sau discipline, un **vocabular propriu, o terminologie adecvată** — categorii economice (marfă, bani, cost de producție, productivitate, beneficii, rentabilitate, circuit economic mondial), **legi economice obiective ale socialismului** (legea economică fundamentală a socialismului, legea dezvoltării planice proporționale a economiei naționale, legea economică a repartiției după muncă) etc. Pentru însușirea conștientă a economiei politice se impune, deci, **înțelegerea noțiunilor, categoriilor, legilor economice ale socialismului,** care să devină **factori operanți în limbajul curent al economistului.** Iar operaționalizarea acestor noțiuni se poate realiza numai prin studierea presei, a documentelor de partid care prezintă aspectele concrete ale dezvoltării industriei și economiei noastre.

În al treilea rînd, economia politică a socialismului — parte componentă a învățăturii marxist-leniniste — se îmbogățește continuu, în special **prin contribuția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin documentele partidului nostru care constituie o strălucită aplicare a marxism-leninismului la condițiile concrete ale economiei românești.** De aici desprindem concluzia că **economia politică a socialismului nu se învață o dată pentru totdeauna,** fapt pentru care nu **ne putem mulțumi doar cu ce ne oferă manualul.** După absolvire se studiază nu numai în facultate, ci și în învățămîntul de partid din întreprinderi și instituții. Din acest punct de vedere, esențială este nu numai **cantitatea** de cunoștințe însușite la un moment dat — la olimpiade, faza pe județ și pe țară, la absolvire sau la admiterea în învățămîntul superior — ci și, mai ales, **formarea deprinderii, pentru o viață întreagă, de a studia, de a-ți îmbogăți mereu cunoștințele economice, de a cunoaște permanent politica economică a partidului.**

Iată de ce insist mereu ca elevii să studieze doar la început după manual, apoi, cît mai temeinic și cît mai mult, din **Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu — sursă directă, ce după absolvire rămîne foarte importantă.**

Însușirea economiei politice nu este un scop în sine. Aceasta contribuie, înainte de toate, la **formarea omului zilelor noastre, cu o concepție înaintată despre lume și viață, cu o conștiință economică ridicată, un neobosit căutător și promotor al noului în sectorul economic în care lucrează.**

Prof. MARGARETA ȚULIGĂ
Liceul Economic din Rîmnicu Vîlcea

Valorificarea experienţei de viaţă a copiilor în povestiri

Povestirile cu început dat urmăresc continuarea de către copii a unei povestiri începute de educatoare. Acest tip de povestiri antrenează în special **imaginaţia**, pe de o parte cea **reproductivă** (copiii fac uz de cunoştinţele acumulate anterior), pe de alta, cea **creatoare** (îmbină creator, original, aceste cunoştinţe dobîndite, îşi imaginează situaţii noi, inedite). Sînt antrenate şi gîndirea şi limbajul. Copilul trebuie să reţină elementele de bază ale povestirii şi pe baza lor să redea, printr-un limbaj adecvat, evoluţia acţiunii şi finalul ei.

Aceste povestiri cu început dat se inspiră din viaţa copiilor, a adulţilor, a animalelor şi subiectul lor trebuie să fie accesibil copiilor, să fie mai ales apropiat de preocupările, interesele vîrstei lor, vizînd bineînţeles un scop educativ.

Programa dă cîteva sugestii în acest sens, dar lasă la latitudinea educatoarei găsirea altora, în funcţie de preocupările, interesele grupei pe care o conduce. În orice caz, e necesar ca alegerea acestor teme să aibă în vedere o serie de **obiective educative**, care vizează înţelegerea unor noţiuni morale : ascultarea, hărnicia, minciuna, lăcomia, răutatea etc.

Începutul povestirii dat de educatoare va preciza cadrul în care se desfăşoară acţiunea, personajele principale şi eventual conflictul. Foarte important este şi momentul în care educatoarea întrerupe povestirea, moment care să dea copiilor posibilitatea să continue povestea în mod diferit. Desigur că educatoarea intervine cu întrebări care să-l ajute pe copil să-şi închege povestirea.

Iată cum am procedat în povestea cu început dat cu titlul „La plimbare" : „Era o dimineaţă frumoasă de vară. Soarele strălucea pe cerul fără nici un nor. Copiii grupei mari împreună cu tovarăşa educatoare au plecat la plimbare în parcul oraşului. Ajunşi în parc, după ce au adunat flori frumoase şi au stat sub copacii umbroşi, tovarăşa educatoare le-a dat o minge mare, lăsîndu-i să se joace singuri. Ştefan, năzdrăvanul grupei, loveşte mingea cu piciorul, rostogolind-o afară din parc, spre şosea. Ionel aleargă după ea. Dar timpul trecea şi ei întîrzia".

Am cerut copiilor să continue spunînd ce cred că s-a întîmplat cu Ionel, de ce întîrzie el cu mingea ?

Iată cîteva variante : P.R. (6 ani) : „Ionel ajunge în şosea, aleargă să prindă mingea, fără să se uite, să vadă dacă nu vine vreo maşină. Cînd, aproape să prindă mingea, o maşină, care venea în viteză, se opreşte dintr-o dată, gata, gata să-l calce. Şoferul a coborît, l-a certat, l-a luat de mînă şi l-a dus la tovarăşa educatoare. Aceasta l-a certat şi nu l-a mai lăsat să se joace cu copiii pentru că nu a fost atent. Dar tovarăşa educatoare l-a certat şi pe Ştefan". I.A. (5 ani şi 8 luni) : „Cînd a ajuns Ionel în stradă, nu a mai văzut mingea. O luase un copil care trecea pe acolo şi a dus-o acasă". A.D. (5 ani şi 10 luni) : „Mingea a trecut strada şi a intrat pe un şantier de blocuri. Ionel a văzut nişte macarale mari care ridicau diferite materiale şi mulţi oameni care lucrau sus, pe schele. Tot uitîndu-se la macarale şi la maşinile de acolo, Ionel a uitat că a venit după minge. Tovarăşa educatoare a venit cu copiii să-l caute şi l-a găsit uitîndu-se cum o macara ridica stîlpi de beton. Ionel şi cu colegii lui au căutat mingea, au găsit-o şi s-au întors la grădiniţă".

Se remarcă în cele trei variante creaţie de copii că ei au reuşit să valorifice într-o formă destul de unitară reprezentările pe care le aveau despre modul cum trebuie să circule, despre munca oamenilor pe un şantier de construcţii. De asemenea, ei au reuşit să prezinte acţiunea logic şi să o finalizeze mai mult sau mai puţin.

Povestea cu început dat intitulată „La săniuş" a urmărit valorificarea cunoştinţelor dobîndite de copii despre anotimpul iarna, despre jocurile copiilor în acest anotimp, despre relaţiile corecte în timpul jocului etc.

Începutul povestirii a fost acesta : „Anca şi Mihai erau fraţi. Într-o duminică de iarnă geroasă, stăteau împreună la geamul camerei lor şi se uitau cum cădeau fulgii albi şi pufoşi care se aşterneau ca o plapumă albă deasupra pămîntului. Văzînd un grup de fetiţe şi băieţi că merg la derdeluş, cei doi au alergat la mama lor, rugînd-o să le dea voie şi lor. După ce au primit încuviinţarea mamei, s-au îmbrăcat în fugă, au luat săniuţa şi au fugit la derdeluş. Mai aveau puţin pînă la derdeluş cînd..."

Copiii au continuat povestea în moduri cu totul surprinzătoare. Analizînd cîteva din povestirile cele mai interesante, am reţinut posibilitatea celor mai mulţi dintre copii de a-şi imagina lucruri şi întîmplări, de a lua atitudine corectă faţă de cei care greşesc şi grija de a folosi un limbaj ales.

Iată două din cele mai frumoase variante : L.M. (6 ani) : „Mai aveau puţin pînă la derdeluş cînd în faţa lor apare Costel, colegul lor de grupă. Costel l-a rugat să-l ia şi pe el cu ei cu săniuţa, pentru că el nu are. Cei doi l-au luat. Ajungînd la derdeluş s-au urcat pe săniuţă şi s-au dus la vale. Săniuţa o conducea Mihai. Anca l-a rugat să o lase şi pe ea să conducă. Mihai a lăsat-o. Anca s-a urcat în faţă şi băieţii în spate, dar pentru că ningea foarte tare ea nu a observat o săniuţă care a trecut repede, repede pe lîngă ei şi care le-a răsturnat săniuţa lor. Au căzut cu toţii în zăpadă, dar nu au plîns. S-au scuturat de zăpadă şi s-au jucat mai departe." Această povestire nu se remarcă printr-o bogăţie mare de acţiuni şi personaje, ci prin grija pentru exprimarea clară, logică şi cursivă. R.B. (5 ani şi 9 luni) : „Mai aveau puţin pînă la derdeluş cînd în faţa lor a apărut un cîine mare şi negru. Copiii s-au speriat şi Anca a vrut să fugă şi a început să plîngă. A venit însă un băiat mai mare care trecea pe acolo : — De ce plîngi, fetiţo ? / — Pentru că mi-e frică de cîine ! / — Lasă că vă duc eu la derdeluş. Şi băiatul i-a dus şi s-au dat cu sania toţi. După ce s-au săturat să se dea cu sania, s-au bătut cu bulgări de zăpadă şi s-au dat pe gheaţă, dar fără patine, ca nu aveau. S-au jucat mult şi au ajuns acasă noaptea, iar mama l-a certat". **Folosirea limbajului dialogat** înviorează povestirea, chiar dacă aceasta este mai puţin reuşită din punct de vedere al formei de exprimare. Ea dovedeşte o cunoaştere şi în acelaşi timp o practicare a jocurilor cu zăpadă. Am considerat că este necesar ca, pentru reuşita acestui tip de povestiri, să organizez cu copiii şi în cadrul activităţilor la alegere povestiri cu început dat.

Am încercat şi chiar am reuşit să-l fac pe copii (evident, pe cei mai buni) să dea ei începutul povestirii şi alţi colegi ai lor să o continue.

Povestirea după modelul educatoarei, este urmarea firească a celorlalte forme de realizare a activităţilor de povestire. Ea presupune existenţa deprinderilor de a povesti, lucru ce se realizează numai după parcurgerea formelor analizate anterior. Acest tip de povestire se desfăşoară la grupele mari, desigur. Prin prezentarea modelului educatoarei (povestiri cu subiecte asemănătoare din viaţa copiilor), copiii doresc să povestească şi ei. Aceste povestiri constituie un minunat prilej de cunoaştere a copilului, a cunoştinţelor sale, a dorinţelor şi înclinaţiilor sale.

O astfel de povestire am desfăşurat cu grupa mare, cu titlul „Pe stradă" : „Mă grăbeam într-o zi să ajung la grădiniţă. Porneam pe jos, pentru că autobuzul întîrzia ca de obicei. În faţa mea înainta spre grădiniţă un copil împreună cu bunica lui. Aceasta îl zorea să ajungă la timp, dar băieţelul refuza cu încăpăţînare spunînd că nu poate, că îl dor picioarele, că îi este somn. M-am apropiat în grabă să văd cine este neascultătorul şi ce credeţi ? Era un copil din grupa mică. Cînd m-a văzut, a încetat să plîngă, dar a refuzat în continuare să meargă. I-am spus că mă grăbesc şi eu să ajung la grădiniţă, că ne aşteaptă pe amîndoi copiii şi l-am luat de mînă..."

În continuare voi prezenta cîteva variante de povestiri :

M. V. (6 ani) : „Tovarăşa educatoare ne-a dat drumul să mergem acasă. Eu stăteam aproape de grădiniţă şi de aceea m-am dus singur. Pe stradă spre casă m-am întîlnit cu Maria, o fată care ne juca cu mingea. Ea m-a rugat să ne jucăm cu mingea ei. M-am jucat, dar nu ştiu cum am făcut că am aruncat mingea în stradă, a trecut o maşină şi a spart-o. Maria s-a supărat, dar eu i-am dat mingea mea". T. T. (5 ani şi 10 luni) : „Cînd eram mic m-a dus tata la riu (la bunica) să fac baie. Mi-a spus să stau lîngă el, că apa este mare. Nu l-am ascultat şi dacă nu era tata atent mă-as înecat". T. D. (5 ani şi 9 luni) : „Cînd eram mai mic am primit o maşină de jucărie. M-am jucat cu ea m-am jucat cu ea şi apoi am desfăcut-o. I-am scos roţile, axele şi volanul. Tata m-a certat şi mi-a spus că nu-mi mai cumpără altă dată jucării".

Se observă că faptele prezentate de copii sînt reale. Povestirea educatoarei a fost un model pentru a povesti şi ei diferite întîmplări din viaţa lor.

Construcţia acestor povestiri este simplă şi destul de logică creaţie. Pentru realizarea lor, atît sub aspectul formei cît şi al conţinutului, este necesar să intervenim, pe parcursul povestirii copiilor, cu întrebări ajutătoare. Prin aceste întrebări îi ajutăm să lege faptele între ele, să le motiveze logic, să găsească un sfîrşit adecvat.

Cînd în poveştirile lor apar fapte „rele" se impune ca educatoarea să-i ajute să ia o atitudine corespunzătoare faţă de acestea.

Am remarcat, desigur, după un număr mai mare de astfel de activităţi, că acestea sînt plăcute de copii sînt interesante şi că generează un fel de întrecere între ei, fiecare căutînd să găsească forma cea mai frumoasă şi mai interesantă. Evident că ei trebuie permanent dirijaţi, îndrumaţi, pentru că altfel activitatea se banalizează şi efectul ei educativ se anulează.

Educ. VIOLETA AVRAM
Grădiniţa Nr. 15 din Focşani

ITINERAR VRÎNCEAN

Începînd din acest an, Şcoala din comuna vrînceană Milcov, al cărei director este profesorul Nicolae Mîndrescu, se „mîndreşte" cu nouă săli absolut noi (opt săli de clasă şi una de laborator) care măresc numărul total (19) al încăperilor destinate învăţăturii, pentru cei 207 elevi ai claselor I—IV, 291 ai gimnaziului şi 144 din prima treaptă liceală — elevi care, în aceste condiţii, vor învăţa numai dimineaţa. Harnicul colectiv de dascăli a muncit cu dăruire, pînă în orele tîrzii ale nopţilor dinaintea începerii noului an de învăţămînt, pentru a preda elevilor lor un lăcaş de învăţătură la înălţimea speranţelor pe care ei, dascălii, şi le pun în elevii lor.

Tot o şcoală nouă s-a ridicat în satul Răstoaca, aparţinător de comună. În perspectivă, primarul comunei Milcov, Ivan Chirilă, are în vedere acelaşi proiect pentru dispensarul uman şi pentru Grădiniţa din comuna Milcov, care nu dispune încă de un sediu comun pentru toate grupele de preşcolari.

La ora vizitei noastre, Grădiniţa din comuna Milcov (directoare : Maria Iordache) era împodobită cu aspecte ale toamnei şi ale roadelor ei, răsfăţate în frumoasa panere decorative. La grupa mare, copiii repetau o frumoasă poezie despre toamnă : „Toţi acei ce-ntreaga vară / Au lucrat din zori în seară / Toamna au roade bogate, / Au şi fructe, şi bucate. / Mere, pere în panere /, Prune bune şi alune / Şi gutui amărui / Cu puf galben de pe pui / Şi tot felul de legume / De nu le mai ştii pe nume. /" Preşcolarii de la altă grupă modelau legume din plastilină, iar cei de la grupa mică, costumaţi în pitici, repetau un frumos joc cu cîntec şi mişcare în aer liber.

În scurta convorbire pe care am purtat-o cu educatoare şi învăţătoare din comuna Milcov, s-au putut desprinde preocupările acestora în direcţia bunei funcţionări a relaţiei grădiniţă-şcoală şi a relaţiei grădiniţă-familie, chiar dacă se mai întîmpină încă greutăţi în privinţa consolidării celei de a doua. Învăţătoarele Mioara Vlaicu, Emilia Lăţcan, educatoarele Maria Tatu, Ioana Mîndrescu ne-au vorbit de munca independentă şi exerciţiile de vorbire pe care le susţin, insistent, cu copii avînd o dezvoltare psihofizică mai lentă, de împrumuturile de materiale didactice între educatoare şi învăţători, ba chiar şi între educatoare şi profesorii de la şcoală (de exemplu, anumite planşe de la biologie pot servi desfăşurării activităţilor de cunoaştere a mediului înconjurător), de concursurile „Ce pot face două mîini dibace", de expoziţiile cu cele mai reuşite lucrări ale copiilor, de programele artistice ale şoimilor patriei date la căminul cultural, de grupurile vocale ale cadrelor didactice...

Grădiniţa din satul Gologanu are o directoare tînără : Rădiţa Mereuţă. Deşi o unitate mică, această grădiniţă se mîndreşte, şi ea, cu o seamă de realizări ce nu pot trece neobservate : trei educatoare au organizat cercul Micii păpuşari ; s-a creat şi un mic atelier de timplărie ; copiii au vizitat Muzeul de Istorie din Focşani, vizită urmată de alcătuirea unui montaj cu tema „Aspecte din viaţa şi activitatea revoluţionară a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii". Această grădiniţă a reuşit să atragă conducerea Cooperativei Agricole de Producţie pentru a oferi copiilor, în condiţiile funcţionării cu program normal, un climat cît mai primitor...

„Judeţul Vrancea dispune de un bogat tezaur al frumuseţilor naturale, văi adînci brăzdate de rîuri, păduri seculare, dealuri pline de rodul viilor şi şesuri mănoase. Pentru a îmbogăţi orizontul de cunoştinţe despre oraş şi împrejurimi am organizat o drumeţie pe Măgura Odobeştiului. Deosebit de impresionaţi au fost copiii cînd au zărit privelistea oraşului văzută de sus, cînd au contemplat în voie albastrul cerului de la această înălţime. Cu această ocazie le-am explicat copiilor formele de relief ale judeţului şi patriei noastre."

Excelenta propagandă vizuală de la Grădiniţa cu Program Prelungit nr. 7 din Focşani întăresc aceste cuvinte, ale directoarei unităţii, Sofia Giurgea. Pe un panou de frunte este expusă în grădiniţă harta „Din trecutul istoric al judeţului Vrancea", în care sînt înfăţişate figuri eroice, devenite legendare, ale acestor meleaguri : Ştefan cel Mare, Vrîncioaia, Mos Ion Roată, Cuza Vodă, Măriuca Zaharia, precum şi mausoleele de la Mărăşti, Mărăşeşti, Soveja. La reliefurile lor strălucitor au contribuit (prin lipire de palete), înşişi şoimii patriei de la grădiniţă, care au înscris, în programul lor de activităţi trimestrial, vizite la locurile istorice din judeţ, la importante obiective economice din municipiu, acţiuni gospodăreşti şi spectacolul „Toamna aurie", organizat împreună cu pionierii.

Grădiniţa cu şase grupe de program prelungit şi trei grupe de program normal Nr. 15 din Focşani (directoare : Ionica Ivu) este cea mai mare unitate preşcolară din municipiu (270 de copii înscrişi). Aceeaşi grijă pentru o propagandă vizuală eficientă a făcut ca grădiniţa să fie ornată cu nenumărate panouri investigînd cele mai caracteristice activităţi instructiv-educative, diorame, reprezentînd fauna de pădure şi de baltă, un cabinet metodic organizat pe principalele capitole ale programei activităţilor instructiv-educative, o sală de poveşti şi teatru de păpuşi, dotată cu toate mijloacele audio-vizuale posibile, ateliere ale fanteziei în care se văd lucrări de pirogravură, tîmplărie şi ţesătorie ale copiilor, o sală de sport, la dimensiunile preşcolarilor, dotată cu aparate de gimnastică, prin contribuţia şcolii din apropiere, şi multe, multe alte materiale care demonstrează efortul educatoarelor de a împlini educaţia multilaterală a copiilor. Unele educatoare sînt membre ale formaţiei de teatru de păpuşi care funcţionează pe lîngă Casa Personalului Didactic. S-au dat spectacole cu copiii la sediul întreprinderii patronatoare, Întreprinderea Vinexport Focşani. În şedinţele cu părinţii se recomandă continuarea exerciţiilor grafice în vederea pregătirii copiilor pentru scris în clasa I. Educatoarea Nicoleta Pruteanu, întoarsă recent de la examenul de definitivare, declară cu satisfacţie plusul de experienţă cîştigat la acest serios examen şi intenţiile pe un întreg an favorizate de această îmbogăţire a cunoştinţelor sale de specialitate. În sfîrşit, la centrul pedagogic comun al educatoarelor şi învăţătorilor, care se va desfăşura în acest trimestru, cu tema „Pregătirea şi integrarea copilului de 6 ani în regimul muncii şcolare", cu un material bibliografic alcătuit de inspectorii de specialitate Cornelia Ploscaru, Maria Miza şi Ene Simion de la Inspectoratul Şcolar Judeţean Vrancea, dezbaterea va fi urmată de o alta, în care se va analiza conţinutul noului îndrumar editat de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului „Instrumente şi modele de activitate în sprijinul pregătirii preşcolarilor pentru integrarea în clasa I" recent apărut.

IRINA DAN

„Instrumente şi modele de activitate în sprijinul pregătirii preşcolarilor pentru integrarea în clasa I"

Sub acest titlu, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului a editat, anul acesta (la Editura Didactică şi Pedagogică) un util şi modern instrument de lucru pentru educatoarele din grădiniţă. Autorii : **Julieta Alexandru (coordonator), Florica Glod, Ioana Herseni, Sora Lungu-Nicolae, Martha-Elena Stoiciu, Eliza Tunşanu** înfăţişează, grupate pe şapte capitole, cele mai noi preocupări în aria cercetărilor privind : **Pregătirea copiilor pentru şcoală în coordonatele actuale ale învăţămîntului românesc** (Valentina Filipescu) ; **Maturizarea neuropsihomotorie a copilului de 5—6 ani** (dr. Elena-Martha Stoiciu) ; **Tehnici de stimulare intelectuală complexă a copilului preşcolar** (dr. Sora Lungu-Nicolae) ; **Modele de exerciţii pentru stimularea exprimării verbale a copiilor în grădiniţă** (dr. Julieta Alexandru) ; **Îndrumări şi instrumente pentru dezvoltarea psihomotorie a copiilor din grădiniţă în vederea însuşirii scrierii în clasa I** (dr. Julieta Alexandru, Eliza Tunşanu şi colab.) ; **Pregătirea copiilor pentru formarea conceptului de număr ; Sistem de fişe cu conţinut matematic** (Florica Glod) ; **Modele de activitate în sprijinul formării reprezentărilor şi a gîndirii logico-matematice a copiilor din grădiniţă** (dr. Julieta Alexandru, Eliza Tunşanu şi colab.). O anexă cuprinzînd un **ghid pentru observaţiile educatoarei privind maturizarea copiilor în vederea şcolarizării**, precum şi un plic cu **planşe** completează această apariţie.

D. S.

Jocuri care dezvoltă abilitatea manuală a preşcolarilor

Viaţa unui copil începe prin a se cunoaşte pe sine, cum e constituit, cum mănîncă, cum respiră, cum se îmbracă, etc. La vîrsta preşcolară, este foarte important ca el să-şi cunoască bine **mîna**, această primă unealtă a omului, să ştie cînd şi cum să o folosească. În acest scop, e necesară o planificare, chiar de la începutul anului, pe zile, pe săptămîni, cu alegerea unor teme adecvate.

Obişnuim să dăm mîna cu copiii cînd vin la grădiniţă. Îi deprindem, astfel, cu o normă de conduită şi vor şti, totodată, care e mîna dreaptă.

Întrebăm copiii : cum deschid uşa, (cu ce), cum aşază hainele la cuier, cu ce prind creionul, cu ce lau lingura ca să mănînce, cum îşi aranjează jucăriile... Cu mîna (mîinile). Pe parcurs, îşi vor da seama că pentru a îndeplini o acţiune e nevoie de colaborarea degetelor, a mîinilor.

Îndemnăm copiii să-şi privească bine mîinile, să facă diferite mişcări, să se joace cu mîinile. Conducem cu abilitate discuţiile privind mîna, cu referiri la formă, culoare, consistenţă, grosime, asperitate. Dacă privim cu atenţie **palma**, observăm liniile ei, mai lungi, mai scurte, mai late, mai înguste. **Dosul mîinii** va fi pipăit cu cealaltă mînă ; partea dură sînt oasele, firişoarele albastre sînt venele prin care curge sîngele. Mîna este acoperită de **piele**, care este de culoare albă, roz, neagră ; ea protejează mîna. Observăm **degetele**, ca aşezare, ca mărime, număr ; numele degetelor, unghiile, articu-

Educ. ANA SUCIU
Educ. MONICA HERLEA
Grădiniţa cu Program Prelungit din Zlatna, judeţul Alba

(Continuare în pag. a. 8-a)

Limba română în școala primară

Încă din clasa I este necesar ca învățătorul să manifeste un interes permanent pentru însușirea corectă a citirii și a scrierii de către fiecare elev, — sarcină formulată de conducerea partidului nostru — ca principale instrumente ale activității intelectuale ulterioare. După cum se știe, **în ciclul primar elevul învață să citească corect, în ritm propriu.** Grăbirea ritmului înaintea însușirii citirii corecte și a formării cîmpului vizual corespunzător conduce la citirea cu omisiuni de sunete, de cuvinte, cu inversări de sunete și cu schimbări de cuvinte.

Un alt aspect de care este bine să se țină seama îl constituie citirea conștientă. În lucrarea „A educa și a instrui". Robert Dottrens precizează : „A ști să citească înseamnă pentru mulți a recunoaște cuvinte, fraze și texte prezentate grafic și a le traduce în vorbire... Dar aici nu este vorba decît de o primă învățătură, prețioasă, necesară, dar insuficientă, căci a ști să citești în acest sens înseamnă a fi dobîndit o tehnică ce nu prezintă valoare și interes, decît dacă cel ce știe să citească înțelege ceea ce citește". Pentru realizarea acestui obiectiv important este necesar ca, în activitatea de însușire conștientă și corectă a conținutului textului literar, **să i se atribuie elevului un rol activ pentru a-și însuși principalele mecanisme care să-l conducă la înțelegerea textului citit.** Se impune ca elevul să cunoască de ce un fragment se termină într-un anumit loc, care este ideea principală a fragmentului din numărul de idei formulate de mai mulți elevi. Este bine ca discuțiile despre conținutul fragmentului, să se conducă astfel **încît toți elevii să descopere ideile principale. Parcurgînd activ toate etapele înțelegerii textului literar elevul poate deosebi principalul de secundar, poate stabili ideile fundamentale, precum și legătura logică dintre acestea, ajungînd în final, să înțeleagă unitatea textului literar.**

Pentru a verifica calitatea însușirii conținutului textului literar și pentru a-l folosi în vederea dezvoltării exprimării elevilor, pe lîngă povestire, se organizează și alte activități. Astfel, **se cere elevilor să redea într-o altă formă conținutul, să formuleze în mai multe moduri ideile principale ale frgamentelor, să folosească expresiile frumoase din texte în alte structuri, să-și prezinte opinii personale în legătură cu faptele prezentate, să intervină în desfășurarea narațiunii, să prezinte caracteristicile dominante ale unor personaje** etc. Desigur, formele sînt multiple și se folosesc gradat, avînd în vedere nivelul de pregătire al colectivului de elevi. Important este ca elevul să fie solicitat permanent în înțelegerea textului literar, în descoperirea valorii artistice a acestuia. De asemenea, **este necesar să se valorifice toate valențele educative ale lecturii și să se dezvolte la elevi convingerile și atitudinile necesare formării lor ca oameni ai societății noastre socialiste.**

După cum se știe, cititul este principalul instrument al muncii intelectuale. Dar, dintre toate formele citirii, cea mai importantă în dezvoltarea intelectuală ulterioară este citirea în gînd. Elevul care și-a format o citire corectă, în gînd, obține o viteză a citirii de 2—3 ori mai mare, iar posibilitatea sa de informare generală este foarte mare. De aceea, se impune ca, **și în timpul lecțiilor, să se organizeze activități speciale pentru formarea deprinderilor de citire în gînd, desigur, după ce s-a însușit corect citirea cu voce tare.** Întrucît această formă este mai greu de controlat, se recomandă să se selecționeze lecturile literare cele mai atractive pentru elevi.

Manualele de citire cuprind texte literare diferite, accesibile elevilor, care, folosite cu grijă, conduc la formarea citirii corecte, conștiente și expresive, obiectiv de bază al acestei discipline din ciclul primar. Pentru fiecare text se acordă, în medie, 2—3 ore, deci, timp suficient pentru înțelegerea conținutului și dezvoltarea exprimării elevilor, precum și pentru exersarea actului citirii. La lecțiile de citire, **este bine ca timpul să fie în așa fel împărțit încît fiecare elev să citească cel puțin o dată dintr-un text literar.**

În cadrul orelor de citire și de lectură **este necesar să se insiste și asupra formării deprinderilor ca : alegerea cărții dorite din raftul unei biblioteci, găsirea lecturii preferate în cuprinsul unui volum, explicarea cuvintelor necunoscute cu ajutorul dicționarului etc.**

La dezvoltarea exprimării elevilor, oral și în scris, o contribuție însemnată o aduc cunoștințele de limbă, care se însușesc treptat, după prevederile programelor și manualelor. De aceea, **în clasa a II-a, de exemplu, nu se învață toate ortogramele întîlnite în text, deoarece cunoștințele de limbă ale elevilor nu permit însușirea conștientă a ortogramelor.** În această clasă nu sînt prevăzute ore speciale de limbă, dar, atunci cînd se predau noțiuni mai dificile, unele ore de citire pot fi folosite pentru cunoștințele de limbă. Desigur, nu putem atribui o oră pentru împărțirea sunetelor în vocale și consoane, dar se planifică lecții pentru însușirea scrierii lui „m" înainte de „b" și „p" și pentru scrierea cuvintelor care conțin pe „x" etc.

Exercițiul constituie metoda de bază pentru consolidarea cunoștințelor de limbă, pentru formarea și dezvoltarea priceperilor și deprinderilor. Contribuția unui exercițiu la însușirea exprimării corecte este determinată de gradul de participare activă, conștientă și creatoare a elevului. Ca să atragem elevul într-o măsură mai mare la lucru, **în ora de gramatică se recomandă să se folosească o mare varietate de exerciții** (de recunoaștere, de motivare, de grupare, de modificare, de completare, compuneri gramaticale), în care să aplice cunoștințele teoretice învățate și care să le dezvolte gîndirea și creativitate. Astfel, transformăm gramatica din schemă în instrument de lucru pentru elevi.

Apreciem că răspunderile învățătorului în predarea limbii române sînt foarte mari, dar și satisfacțiile sînt deosebite atunci cînd se manifestă perseverență, răbdare, tact pedagogic și dragoste de meserie.

Prof. VASILE MOLAN
Inspector principal de specialitate în Ministerul Educației și Învățămîntului

Dragostea pentru muncă și învățătură

Voi prezenta o variantă de organizare a unei activități practice, avînd ca temă educația micilor școlari pentru muncă. Lecția am desfășurat-o cu elevii clasei a III-a, în cadrul acțiunilor comisiei metodice a învățătorilor din circumscripția noastră școlară. **Prin alegerea temei am căutat să asigur integrarea acțiunii de preorientare școlară și profesională a școlarului mic în cadrul preocupării generale de educație prin și pentru muncă.** Am conceput această activitate diferit de lecțiile zilnice, fiind de fapt o valorificare a cunoștințelor dobîndite pe această temă cu alte prilejuri, iar gradul de participare a elevilor în procesul propriei instruiri a fost mult mai mare.

Tema a fost anunțată elevilor cu două săptămîni înainte de data desfășurării activității, cînd le-am explicat că în această lecție, împreună, vom căuta să dăm răspunsuri la următoarele întrebări — stabilite în funcție de particularitățile de vîrstă ale elevilor și de experiența lor de viață ; acestea constituind și planul de desfășurare a activității : 1. „Ce înseamnă a munci ?", 2. „Este necesară munca ?", 3. „De ce ?", 4. „De la ce vîrstă e bine să începem munca ?", 5. „De unde ați primit primele sfaturi privind munca ?", 6. „Cum este răsplătită munca în societatea noastră ?" (munca obișnuită și cea cu rezultate deosebite), 7. „Ce-ați reținut din indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, privind munca în țara noastră ?", 8. „V-ați gîndit la o meserie ?", 9. „Care meserie este mai frumoasă ?", 10. „Ce trebuie să faceți pentru a avea o meserie ?", 11. „Ce meserii cunoașteți ?", 12. „Ce știți despre ele ?". Am recomandat elevilor ca răspunsurile la aceste întrebări să fie pregătite, folosind și unele proverbe, zicători, versuri, ghicitori, cîntece, ilustrații și jocuri, indicîndu-le în acest scop să consulte diferite culegeri, pliante, seturi de ilustrații sau să-și amintească conținutul unor lecții, activități pionierești, emisiuni de radio și televiziune.

Urmărind și îndrumînd direct pregătirea **elevilor am reușit să desfășor o activitate dinamică, variată, atractivă și cu deosebite valențe educative.** Intervenind pentru a determina și conduce convorbirea, precum și pentru a fixa unele idei, elevii au apreciat necesitatea muncii, motivînd-o cu proverbe și zicători ca : „Pămîntul rodește ! Unde mina muncește", „Munca este izvorul oricărei avuții", „Munca n-a dezonorat niciodată pe cineva", „Pentru oameni munca este o comoară", „Învățătura la om comoară și munca cheia ei / Păzește bine cheia, ca să nu pierzi comoara", „Tot ce este mare în omenire este rezultatul muncii" etc. Necesitatea de a munci de la cea mai fragedă vîrstă au ilustrat-o cu fragmente din cîntecele : „Eu sînt numai un copilaș", „Cravata roșie cu tricolor", „De ziua mamei" etc. **În continuare, s-au valorificat, cu bune rezultate, cunoștințele de la unele discipline de învățămînt privind modul în care este răsplătită munca în societatea noastră.** Apoi, elevii au recitat versuri din poeziile „Tatăl meu", „Cea mai de cinste meserie" (audiată la pikup), ghicitori, ilustrații, jocurile : „Unde lucrează ?", „Cine le face ?", „Cu ce lucrează ?", prezentînd unele meserii, locuri de muncă, unelte, mașini și instalații, precum și produse ale muncii. **De asemenea, au precizat că toate meseriile sînt frumoase și folositoare, mai ales cele din agricultură, construcții, comerț, care se pot practica și în comuna noastră. Apoi, au evidențiat că este necesar să te pregătești pentru orice meserie, că este bine să înveți** așa cum reiese și din proverbe și din unele fragmente din cîntecele : „Voinicelul", „Furnicile" și „Nume scump, nume drag". În cadrul lecției un fragment din diafilmul „Păstrarea avutului obștesc", prezentat elevilor, a evidențiat datoria tuturor de a respecta munca celor din jur. În finalul lecției, elevii au ascultat un fragment din povestirea „Cea mai frumoasă dorință" (înregistrată pe bandă magnetică), **din care au înțeles că pentru a munci și a se putea bucura de rezultatele muncii, este necesar ca în lume să fie pace.** Apreciem că prin antrenarea tuturor în pregătirea activității, prin conceperea modalității de desfășurare și integrare a mijloacelor audio-vizuale adecvate toți elevii și-au însușit noi cunoștințe și și-au dezvoltat sentimente de dragoste pentru muncă și unele meserii.

Inv. CONSTANTIN AXINCIUC
Școala din Plopenii Mari, comuna Ungureni, județul Botoșani

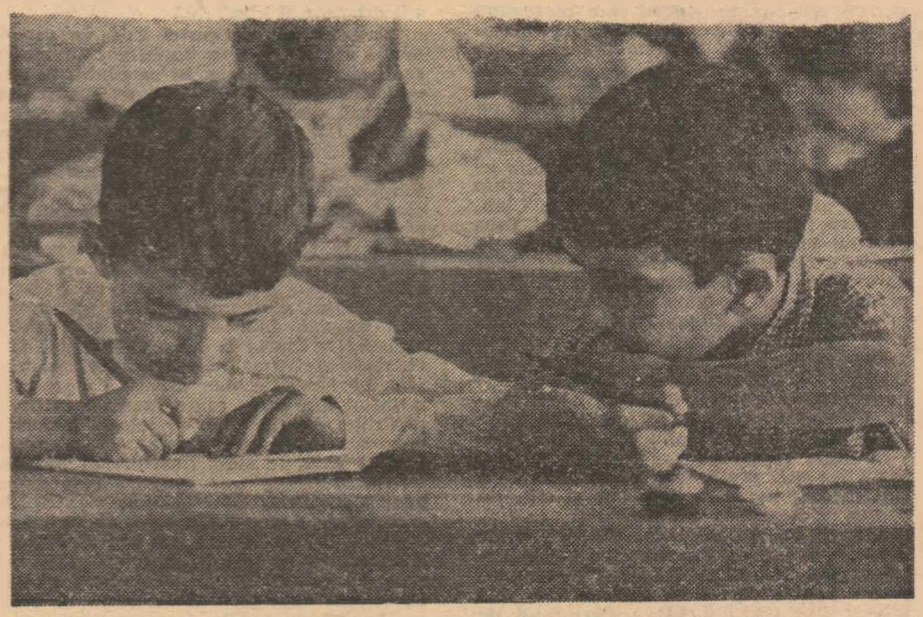

Însușirea corectă a calculului matematic

În însușirea algoritmilor de adunare și de scădere cu trecere peste zece am considerat că este necesară proiectarea unui material didactic prin care să se realizeze executarea operațiilor simple cu mulțimi de obiecte — descompunere (d), adunare (a), scădere (sc) și completare (c) — paralel cu interiorizarea caracterului asociativ al acestor operații, cu ajutorul materialului didactic : tabla găurită pentru bețișoare și tabla cu locuri marcate pentru discuri. **În același timp, materialul didactic ca mijloc pentru desfășurarea muncii independente, are și un rol motivațional pentru învățarea matematicii.** Astfel, operațiile de adunare și de scădere cu trecere peste zece sînt efectuate prima dată prin manipularea unor bețișoare, pătrățele, cuburi, discuri etc., pentru fiecare termen în culori diferite (7 discuri roșii și 5 discuri albastre) — conform tehnologiei de manipulare indicate verbal. Treptat, am asigurat însușirea sintetizată a algoritmilor sistemului de operații. De pildă, adunarea : 7 + 5 = 12, pe tabla cu locuri marcate, se face în felul următor : de la stînga la dreapta elevii vor așeza 7 discuri roșii pentru primul termen, în continuare vor pune 5 discuri albastre pentru al doilea termen. Cu aceasta algoritmul adunării a fost executat, iar suma — rezultatul adunării — apare ca mulțime grupată în zeci și în unități separate.

Scăderea (12 — 5 = 7) se realizează în felul următor : de la stînga la dreapta, se așează 12 discuri roșii, corespunzător termenului descăzut, se continuă cu acoperirea (sau coborîrea) de la dreapta la stînga a celor 5 discuri, conform termenului scăzător, cu discuri de culoare albastră. Numărul discurilor neacoperite (necoborîte) este egal cu restul celor două numere. Procedeul prezentat se bazează pe caracterul discret al numerelor, care însă au și un caracter continuu. Deci, este necesar să prezentăm noțiunea de număr și elevii să-și însușească operațiile cu numere și prin măsurare. Pentru aceasta este utilă trusa de bare a lui Cuisenaire. Dacă la această trusă se adaugă și o rigletă sau bară gradată de 20 cm, algoritmii de adunare și de scădere pot fi însușiți și cu acest material. **Este bine ca folosirea materialului didactic să nu fie limitată, deoarece, treptat, prin însușirea algoritmului respectiv, elevii trec la efectuarea orală a operațiilor matematice.** În scopul constatării nivelului de însușire a algoritmilor, este necesar — după o perioadă de exersare — să se execute mai multe operații matematice sub formă de concurs, organizat în timp limitat. **În continuare, exercițiile se fac în mod diferențiat, pe grupe de elevi : una care calculează oral și alta care calculează prin manipularea materialului didactic. Apoi, este necesar să introducem activități de corepetare pentru elevii rămași în urmă cu însușirea algoritmilor.**

Un alt material didactic, confecționat de noi, este tabla cu cuie marcate cu 0—10 linii orizontale de culoare albastră și 0—10 linii verticale de culoare roșie. Materialul didactic este echivalent cu primul pătrar al sistemului de coordonate la care în punctele corespunzătoare produsului N × N sînt fixate în cuie. Materialele auxiliare sînt : truse de inele de culori diferite și bucle elastice. Posibilitățile de folosire sînt următoarele: 1) Determinarea poziției unui punct prin perechi de numere : (4,3), (coloana 4 și rîndul 3) ; 2) Corespondența dintre numerele care aparțin unui punct ; 3) Formarea produsului Descartes ; 4) Reprezentarea mulțimii A × B ; 5) Însușirea tablei înmulțirii : bazată pe produsul Descartes sau ca adunare repetată. De exemplu : cu o bucă elastică conturăm un patrulater dreptunghic cu lungimea de patru unități și cu lățimea de două unități. Numărul pătratelor conturate poate fi găsit : prin numărare de la 1 la 8, sau prin adunarea repetată a pătrățelelor dintr-o coloană (4 + 4 = 2 . 4 = 8), respectiv dintr-un șir (2 + 2 + 2 + 2 = 4 . 2 = 8) ; 6) Însușirea elementelor de geometrie plană.

Inv. AGOTA ERDEI,
Prof. ȘTEFAN ERDEI
Școala din Săcueni, județul Bihor

Evaluarea continuă a rezultatelor elevilor

Sarcinile de lucru pe care le-am dat elevilor pentru a fi rezolvate cu forțe proprii au corespuns cerințelor formulate de programa școlară. Acestea au fost stabilite în așa fel încît să stimuleze la lucru pe fiecare elev, indiferent de nivelul de pregătire, să asigure îndeplinirea obiectivelor operaționale pentru lecția respectivă și să constituie o continuare firească a materialului studiat.

Temele de lucru pe care le-am dat elevilor au cuprins noțiuni cunoscute, înțelese, cu care aceștia au putut opera în situații noi și care au acoperit integral timpul afectat activității respective.

Pentru a stimula elevii în rezolvarea tuturor sarcinilor, am controlat și am apreciat tot ceea ce aceștia au lucrat în mod independent. Cînd mi-am pregătit lecțiile, în proiectul de activitate, mi-am propus obiectivele operaționale și am planificat toate etapele de lucru necesare însușirii corecte și conștiente a matematicii.

În examinarea și aprecierea rezultatelor, am avut în vedere nu numai volumul de cunoștințe asimilate de elevi, ci și formarea capacităților cognitive, a deprinderilor și priceperilor de muncă independentă.

În fiecare oră de matematică, în cadrul muncii independente, am dat elevilor sarcini de lucru scrise uneori pe tablă, pe fișe și pe cartonașe, specificînd cîte puncte se acordă fiecărui item.

Am elaborat teste la sfîrșitul fiecărui capitol, care conțin itemuri pentru principalele obiective cerute de programa școlară. Aceste teste la sfîrșit de capitole au fost anunțate, pregătite și distribuite în aceeași formă și aceleași condiții tuturor elevilor, începînd cu itemuri mai simple și finalizînd cu unele mai complicate. De exemplu : la sfîrșitul capitolului „Unități de măsură" : 1) Efectuați următoarele transformări : 7 km = ? km = ? dam. ; 400 dl. = ? l = ? dal. ; 3 t = ? q = ? kg. ; 8 ore = ? minute ; 2) Calculați următoarele exerciții : 75 hl + 125 hl = ? kl ; 1 200 cm — 800 cm = ? dm ; 400 q — 7 t = ? kg ; 2 zile și 5 ore = ? ore ; 3) Rezolvați problema : Într-o mașină s-au încărcat 5 quintale cartofi, 2 tone de porumb, iar fasole cu 1 200 kg mai puțin decît porumb. Cîte q are încărcătura ?"

În calcularea punctajului am acordat 30 de puncte la rezolvarea tuturor exercițiilor și problemelor.

Prin aplicarea, verificarea și aprecierea testelor, am constatat care sînt erorile și lacunele din cunoștințele elevilor, am notat în caietul de evidență greșelile tipice și am luat măsuri de înlăturare a acestora pentru fiecare elev în parte. Uneori, prin activitatea independentă pe fișe, tip cartonașe, am scris trei categorii de probleme : ușoare, de nivel mijlociu și dificile, dînd elevilor posibilitatea să-și aleagă problema.

Informațiile obținute prin evaluarea pregătirii elevilor, mi-au fost utile, determinîndu-mă să-mi reevaluez și să-mi perfecționez continuu tehnologia didactică, întregul stil de muncă cu elevii.

Inv. FLOREA OPRIȘ
Școala din Nușfalău, județul Sălaj

Valoarea etic-formativă a textului literar

Conținutul textelor literare din manuale reprezintă un izvor bogat de influențe educative și oferă largi posibilități pentru instruirea morală a elevilor. Prin personajele lor, prin eroii care reprezintă imaginea omului creator de valori materiale și spirituale, textele literare exercită o influență covîrșitoare asupra devenirii morale a elevilor.

Sînt multe texte literare care îi ajută pe elevi să-și precizeze și să-și îmbogățească noțiunile și cunoștințele lor despre **patrie**. Din fragmentele cu conținut patriotic elevii află despre frumusețile și bogățiile patriei noastre (**Ceahlău** de Tiberiu Utan, **Pădurea Letea** de Traian Coșovei, **Țara mea** de Ioan Neniţescu, **Dor de țară** de Dumitru Corbea — la clasa a V-a ; **Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie** de M. Eminescu, **Ardealul** de Nicolae Bălcescu, **Crește o Românie** de Eugen Barbu — la clasa a VI-a ; **Mamă Țară** de Tudor Arghezi, **Taine** de M. Sadoveanu, **Rarăul** de Geo Bogza — la clasa a VII-a ; **Patria** de Zaharia Stancu, **Țara, poporul** de Al. Vlahuță, **Dobrogea ! Dobrogea !** de Geo Bogza — la clasa a VIII-a).

În orele rezervate receptării acestor texte literare, **profesorul are datoria de a cultiva sentimente de dragoste și mîndrie pentru frumusețile și bogățiile patriei, dragostea pentru natură, sentimente de prețuire a operei constructive a poporului nostru**. Educarea dragostei și recunoștinței pentru partid se realizează și prin intermediul textului **Slavă Partidului** de Victor Tulbure. Tot în clasa a V-a, prin fragmentul **Faptă comunistă** de Șerban Nedelcu, avem prilejul să dezvoltăm la copii sentimentul de grijă pentru proprietatea obștească, a spiritului de sacrificiu pentru apărarea ei. Fragmentul **Șoseaua Nordului** de Eugen Barbu și poezia **Fiul patriei** de Mihai Beniuc (ambele se studiază în clasa a VI-a), ne oferă posibilitatea cultivării sentimentului de prețuire și dragoste pentru activitatea comuniștilor pusă în slujba poporului și independenței României. La clasa a VIII-a, nuvela **Mări sub pustiuri** de D. R. Popescu și poezia **Comunistul** de Nicolae Labiș ne oferă ocazia să le vorbim elevilor despre eroismul și spiritul de sacrificiu al tinerilor luptători ilegaliști, căzuți în lupta pentru eliberarea României de sub dominația hitlerstă, **calitățile morale ale comunistului.**

Nu este suficient ca elevii să știe ce este patria. Este necesar să-i facem să trăiască un complex de stări emotiv-pozitive în legătură cu ceea ce se numește „patrie", care să-i îndrume la fapte și acțiuni patriotice. Punîndu-i în situația de a lua atitudine patriotică activă în diferite împrejurări, ei vor înțelege și mai ușor adevărata semnificație a faptelor patriotice. Sentimentul dragostei față de patrie, înmugurit prin lecțiile de literatură și dublat prin fapte și acțiuni patriotice, va deveni un **sentiment activ, care va genera, la rîndul său, fapte și acțiuni patriotice.**

Unele texte literare ca : **Mircea cel Mare și solii** de D. Bolintineanu, **Soldatul necunoscut** de D. R. Popescu, **Ultima brazdă** de Dragoș Vicol, și altele prezintă figuri de eroi care au apărat patria sau au condus masele populare în lupta pentru dreptate și libertate.

Sentimentul **dragostei față de muncă ocupă** un loc foarte important în rîndul sentimentelor morale. **El se educă, în primul rînd, prin activitatea de învățare a elevului**, precum și prin diferite forme ale activităților în afară de clasă și extrașcolare. Din conținutul multor fragmente, cum ar fi : **Povestea unui om leneș**, de Ion Creangă, **Pluguşorul, Vulpea firoscoasă, Nicu Bălcescu** de Ion Ghica, **Minerul** de Emil Isac și al altora, elevii află care este rolul muncii în formarea omului și se conving că munca asigură existența societății. Elevii ajung să trăiască sentimentul de admirație față de eroismul muncii, față de pasiunea pentru muncă. De foarte multe ori elevii își aleg exemple de urmat, idealul de viață, tocmai din rîndul eroilor muncii despre care au aflat din unele texte literare. În orele dedicate fragmentelor ce elogiază munca creatoare urmărim și alte aspecte : **intransigența față de sine, dezvoltarea dragostei pentru studiu, cultivarea respectului pentru hărnicia, înțelepciunea și virtuțile morale ale poporului român.** Copilul trebuie să știe că fiecare om are datoria de a munci din proprie inițiativă, fără să aștepte îndrumări venite din afară, pentru că munca este izvorul nesecat al celor mai înalte satisfacții.

Școala își propune să formeze la elevi și **sentimente de tovărășie și prietenie**. La fragmentul **Despre prietenie** de Anton Pann (clasa a VI-a) am căutat să lămurească diferite forme și aspecte ale prieteniei și rolul acesteia în înfrumusețarea vieții omului. E necesar să le explicăm elevilor că prietenia și tovărășia nu trebuie să împiedice **principialitatea, critica față de tovarăși**. Ei știu că „prieten adevărat este acela care-ți arată lipsurile și nu cel care-ți laudă faptele reprobabile". Tot la clasa a VI-a, prin fragmentul **„Soarecele și pisica"** de Grigore Alexandrescu, am urmărit cultivarea unor trăsături etice pozitive : **spiritul de prevedere, vigilență, judecarea atentă a oamenilor.**

Prin intermediul altor texte literare am urmărit **cultivarea unor trăsături morale de mare valoare socială : inițiativa, curajul, modestia (Prăvale Baba** de Ionel Teodoreanu) ; educarea sentimentului de **dreptate, de intransigență față de neomenie (Toma Alimoș) ; cultivarea sensibilității (Mama** de George Coșbuc), **a dragostei pentru ființele mici (Puiul** și **Privighetoarea** de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești).

Un rol deosebit de important în educarea moral-cetățenească a elevilor, l-au avut fragmentele recomandate la lectura suplimentară, prin exemplul personajelor pozitive.

Prof. GEORGETA ARSENESCU
Școala Nr. 1 din comuna Pipirig, județul Neamț

Integrarea experimentului la lecțiile de chimie

Predarea și învățarea chimiei pe bază experimentală este impusă de însuși specificul acestei științe, prin excelență experimentală. Astfel, la acest obiect de învățămînt noțiunile pe care urmează să și le însușească elevii este necesar să fie deduse sau verificate experimental, încadrarea experimentului în procesul cognitiv fiind o necesitate obiectivă. Acest specific favorizează realizarea unui învățămînt formativ, joncțiunea dintre teoretic și aplicativ, operarea pe plan concret cu noțiunile teoretice însușite, folosirea lor în multiple relaționări, cultivă fluiditatea în gîndirea elevilor, condiție importantă a creativității. Totodată, utilizarea experimentului aduce o contribuție importantă în pregătirea practică a elevilor, în acord cu cerințele actuale de legare a școlii de viață, de producție.

Corect efectuat și interpretat, experimentul are valoare instructivă și formativă. Este, în același timp, o întrebare pusă naturii, iar un răspuns inteligent se poate aștepta numai la o întrebare inteligent formulată. De aceea, alegerea experimentului se cere bine gîndită, odată cu încadrarea firească în procesul instructiv-educativ : fie în timpul predării-învățării de noi cunoștințe, fie în momentul recapitulării cunoștințelor sau în cadrul cercurilor de chimie.

În cadrul recapitulării cunoștințelor, experimentul este folosit cu succes, favorizînd operaționalizarea cunoștințelor însușite anterior, prin aplicarea acestora — în condiții noi — pentru rezolvarea unor probleme teoretice și practice. Ca exemplu pentru o astfel de lecție am ales tema : **„Reacții cu transfer de electroni"**, clasa a XI-a.

Deși la începutul anului școlar, m-am oprit, nu întîmplător, la momentul recapitulării cunoștințelor, deoarece organizarea predării temei pe care o propun — **Reacții cu transfer de electroni** — presupune un număr de lecții a căror predare se bazează tot pe experimentul didactic. Lecția de recapitulare prin care elevii — în mod diferențiat, prin intermediul fișelor — vor opera în cadrul experimentelor propuse aici cu cunoștințe anterior predate poate constitui un punct de plecare, o aferentație inversă, în organizarea predării cunoștințelor legate de tema respectivă.

Reacțiile cu transfer de electroni s-au studiat în clasa a IX-a, s-au reluat în clasa a XI-a, unde, prin introducerea noțiunilor de element galvanic și potențial de oxido-reducere, s-a reușit să se furnizeze afirmații cantitative referitoare la reacțiile de oxido-reducere.

În lecția propusă am introdus și abordarea unor procese redox mai puțin studiate în anii anteriori.

Lucrarea dată elevilor va cuprinde : efectuarea experimentală a unor procese redox, fixarea noțiunii de agent reducător și oxidant, cît și a capacității oxidante sau reducătoare a substanțelor în funcție de potențialul de electrod, aprecierea spontaneității unui proces redox.

Se distribuie elevilor fișe cu următorul conținut : **Fișa nr. 1 :** Să se indice ecuațiile reacțiilor prin care se pot realiza transformările indicate în schemă, stabilind coeficienții prin metoda redox.

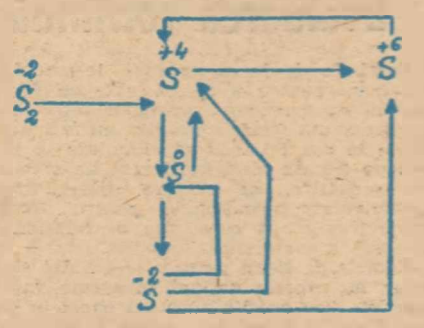

Fișa nr. 2 : Utilizînd reactivii și materialele de pe masa de lucru, încercați să realizați experimental unele transformări din schemă. **Reactivi necesari :** $KClO_3$, sulf, apă de Br_2, apă de Cl_2, soluții de K_2SO_3, $KMnO_4$, $K_2Cr_2O_7$, H_2SO_4, KI, KBr, benzen.

Materiale : obiect de Ag, eprubete, lingură de ars, aparat Kipp pentru producerea H_2S. După efectuarea experimentelor, întocmiți tabelul cu rubricile : **Experimentul : S^0** (agent oxidant, agent reducător) ; S^{-2} (agent reducător) ; S^{+4} (agent reducător) ; S^{+6} (agent oxidant) ; **Reactivi necesari ; (Ecuațiile reacțiilor, Procese de oxidare și reducere, Fenomene observate).**

Fișa nr. 3 : a) Se tratează o soluție de KI cu H_2O_2, peste care se toarnă o soluție de amidon ; b) Se tratează o soluție de $KMnO_4$ cu H_2O_2 în prezență de H_2SO_4. În același timp se ține la gura eprubetei o așchie de brad încandescentă.

Întocmiți un tabel cu rubricile : **Experimentul :** H_2O_2 (agent oxidant) ; H_2O_2 (agent reducător) ; **Ecuațiile reacțiilor, Procese de oxidare și reducere, Fenomene observate.**

Fișa nr. 4 : a) Amestecați o soluție de sulfat feros și sulfat mercuric, va apărea sau nu o reacție ? b) Avînd la dispoziție o soluție care conține ionul manganat MnO_4^{2-}, preparați ionul MnO_4^-, prin oxidare. Ce oxidant veți folosi ? Care dintre halogeni are o putere oxidantă mai mare ? c) La o soluție ce conține ionul MnO_4^- și H_2SO_4 se adaugă o soluție de $FeSO_4$. Observați schimbarea culorii. Explicați de ce soluția de $KMnO_4$ în mediul apos nu poate oxida Fe^{2+} la Fe^{3+}. Întocmiți un tabel cu rubricile : **Ecuațiile reacțiilor, Semi-reacțiile cuplurilor redox, Potențiale de electrod, Forța electromotoare, Reacție redox spontană sau nespontană.**

Pe măsură ce execută experiențele, elevii completează și interpretează tabelele, se corectează greșelile de către profesor, cît și prin intermediul fișei model prezentată la retroproiector la momentul oportun. Profesorul se situează într-o postură de consultant al elevilor, preocupat să observe rezultatele pozitive și dificultățile pe care le întîmpină fiecare elev și să ofere sugestii pentru continuarea activității, atunci cînd este cazul.

Prof. dr. FLORENTINA ȘUTEU
Liceul de Științe ale Naturii din Brașov

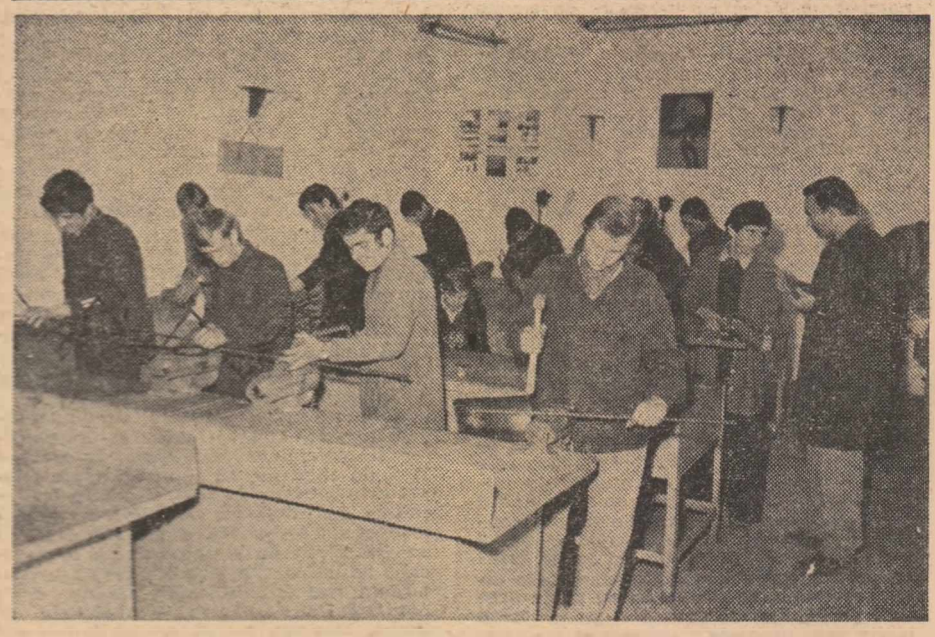

TEHNOLOGIE ȘI PRACTICĂ

CONVORBIRE LA LICEUL INDUSTRIAL Nr. 1 DIN CÎMPINA

Noua metodologie de desfășurare a pregătirii elevilor, la nivel liceal, pentru însușirea cunoștințelor necesare viitoarei lor profesii, integrarea lecțiilor de tehnologie în activitatea practică a determinat în toate liceele din țară o largă acțiune de reconsiderare a acestei activități, de restructurare a corelației dintre însușirea cunoștințelor teoretice și deprinderile de muncă practică. Pe această temă, am purtat de curînd o discuție la **Liceul Industrial Nr. 1 din orașul Cîmpina.** La convorbirea noastră au participat prof. ing. **Elena Gloria Mocuță,** directorul liceului, prof. ing. **Iuliana Ene,** director adjunct, prof. ing. **Consuela Dogaru,** prof. ing. **Delia Duinea** și maistrul instructor **Iulian Voiculescu.**

Red. : Începînd din acest an școlar, pentru a se asigura o corelare cît mai bună între conținutul disciplinelor tehnologice, specifice meseriei, și conținutul activității practice, instruirea tehnologică se desfășoară în aceeași perioadă în care se organizează instruirea practică, astfel încît profesorii de specialitate pentru disciplinele tehnologice specifice meseriei să aibă posibilitatea să-și însușească cunoștințele necesare desfășurării practicii în producție. Care este specificul aplicării acestei noi metodologii în liceul dumneavoastră ?

Prof. E. Mocuță : Liceul nostru este cea mai mare școală patronată de Ministerul Petrolului. Avem 2 500 de elevi școlarizați în trei forme de învățămînt (cursuri de zi, serale și școală profesională). Meseriile din cadrul școlii noastre sînt cele specifice Ministerului Petrolului : operatori lucrări geologice și sondori, mecanic mașini și utilaje foraj extracție, mecanic motoare cu combustie internă, prelucrător prin așchiere, sudori etc., iar din profilul electrotehnic selecționăm electricieni pentru foraj-extracție, electroniști în automatizări, electricieni în construcții etc. Școala beneficiază de o bază materială deosebită, compusă din 25 de laboratoare și cabinete specializate pentru obiectele fundamentale și pentru obiectele specifice meseriilor. Beneficiem pentru instruirea practică de 17 ateliere specializate în profilele școlarizate. Avem de asemenea o instalație de foraj modernă în cadrul căreia se realizează instruirea practică pentru toate profilele. Școala este încadrată cu cadre de specialitate care asigură desfășurarea învățămîntului la nivelul cerințelor actuale. Sîntem favorizați pentru că beneficiem și de prezența în localitate a Institutului de cercetări foraj extracție de unde alegem oameni de specialitate, pe care îi încadrăm în colectivul nostru de cadre didactice.

Red. : Cum se asigură pregătirea de specialitate ?

E. Mocuță : Toate obiectele de specialitate se predau în producție, în atelierele, laboratoarele și cabinetele noastre dotate cu mijloace moderne. Lecțiile se fac atît în ateliere sau laboratoare cît și la sonde, la întreprinderile cu specific petrolier. Ordinea lucrărilor este stabilită de la caz la caz. Fie că lecția se desfășoară integral în atelier. Fie că elevii primesc mai întîi cunoștințe și după aceea sînt duși să li se arate practic modul de aplicare. Fie că după ce au făcut observații directe se retrag pentru a aprofunda noțiunile teoretice.

I. Ene : Noi am instituit la nivel de școală o comisie de instruire practică și tehnologică. Din această comisie fac parte, pe lîngă profesori, ingineri și maiștri din școală, ingineri din întreprinderi productive în care elevii noștri fac practica sau în care urmează să se angajeze în producție după absolvire. Am elaborat și un plan de măsuri care vizează deplasarea elevilor, în diferite unități productive, mai ales la schelele de foraj și extracții, în unitățile de reparații ale utilajului petrolier, tocmai pentru pregătirea multilaterală a viitorului muncitor calificat, cu toate cunoștințele care țin de exploatarea petrolului și gazului. Am prevăzut totodată lista de lucrări ce trebuie executate de elevi în vederea însușirii cerințelor programelor școlare, asigurarea documentației tehnologice necesare executării lucrărilor, măsuri pentru judicioasa apreciere trimestrială și anuală a pregătirii practice și tehnologice a elevilor, stabilirea măsurilor de îmbunătățire a activității.

Red. : Dacă se poate, să facem referiri la diferite discipline de specialitate.

C. Dogaru : Am să mă refer la propria mea experiență. Predau lecții de tehnologie la trei clase de sondori în treapta a II-a, curs de zi. Am constatat că sînt teme care pot fi foarte bine înțelese de către elevi numai atunci cînd li se arată instalațiile, mașinile, sculele, dispozitivele și funcționarea lor. Eu predau forajul sondelor. Lucrînd cu elevii în instalațiile de foraj, ei reușesc să manevreze instalații de foraj, pun mîna pe manete, văd circuitul de fluid de foraj, fac legăturile la pompe, schimbă garnituri, string șuruburi, prezoane, centrează utilaje, verifică nivelul de ulei, controlează manometrele, supapele de siguranță. Toate acestea le sădesc încrederea în ei, convingerea că pot să stăpînească utilajele. Aici înțeleg mai bine teme privind tehnologia forajului cum ar fi : stabilirea unui regim de foraj, o anumită apăsare pe clapă, un anumit debit de foraj și un fluid cu o anumită calitate ca densitate, viscozitate etc. Și ca să amintim și partea neplăcută, pot vedea accidente tehnice în foraj cum ar fi erupția liberă, prinderea de garnitură sau de sapă la puț.

E. Mocuță : Cînd apar accidente tehnice sau cînd se efectuează perforare, tubaj, cimentare este anunțată și școala pentru ca profesorii să participe cu clasa la operațiile specifice de la sonda respectivă.

C. Dogaru : Sînt și o serie de termeni a căror tratare se desfășoară în cabinetul de foraj prevăzut cu anumite machete atît statice cît și funcționale, cu aparatură modernă de predare în condițiile unei tehnologii moderne.

Red. : În ce măsură vă sînt de folos lecțiile în ateliere ?

I. Ene : Desfășor o mare parte din ore în atelierul nostru de prelucrare prin așchiere dotat foarte bine. Elevii înțeleg mult mai ușor atunci cînd se află în fața strungului sau a altei mașini de așchiere. Altfel intuiesc aici și aparatele, și mașinile, sculele și tehnologia, văzînd cum sînt utilizate ele. La treapta I, la clasa a X-a predau tehnologia lucrărilor de foraj extracții. Trebuie să le dau copiilor cunoștințe esențiale din această tehnologie. Pentru aceasta trebuie mai întîi să-i deprind cu vocabularul tehnic. În acest scop pornesc de la ciclul de foraj și le arăt succesiunea lucrărilor, ordinea care trebuie păstrată. La fel, cînd ajung la instalații de foraj, grupez utilajele pe funcții și le prezint într-o succesiune logică, legate una de alta. Activitatea o desfășor în laboratorul de foraj tehnologic, unde ei pot urmări funcționarea acestor

utilaje. Pentru înţelegerea tehnologiei forajului pornesc de la definiţia lui, de la prezentarea complexului de lucrări miniere, de taluzare, consolidare şi izolarea formaţiilor geologice. E firesc ca să amintesc şi eu de accidentele de foraj pe care elevii trebuie să le cunoască şi să ştie cum să le întîmpine.

E. Mocuţă : Paralel cu instruirea elevilor asupra tehnologiilor se pune un mare accent pe instruirea lor în spiritul respectării normelor de protecţie a muncii.

D. Duinea : La tehnologia lucrărilor de extracţie utilajul este mai simplu, mai uşor. Elevii învaţă să cunoască instalaţiile de la gura sondei, manevrarea ventilelor, schimbarea duzelor, măsurarea presiunilor, măsurarea gazelor injectate. La exploatarea sondelor prin pompaje de adîncime, urmărim funcţionarea unei unităţi de pompare, ungerea unităţii, controlul băii de ulei la reductorul de turaţie, pornirea şi oprirea unei unităţi de pompare. Mergem şi la atelierul de pompe al Schelei Băicoi care îşi are sediul în Cîmpina, unde există o secţie specială de montat şi demontat pompe.

Red. : Cum sînt corelate disciplinele tehnologice cu alte discipline fundamentale ?

D. Iancu : Deşi nu este un obiect tehnologic propriu-zis, fizica, disciplina pe care o predau eu, se află în strînsă legătură cu predarea disciplinelor tehnologice care îşi găsesc pentru multe teme explicaţii în fizică. Noi avem posibilitatea să dăm elevilor alfabetul unor operaţii fundamentale. Concret, la treapta I de liceu predăm mecanica, fizica moleculară şi electricitatea. Toate acestea îşi găsesc aplicaţii în disciplinele tehnologice.

I. Voiculescu : Integrarea disciplinelor tehnologice în activitatea practică dispune în şcoala noastră de o bază materială modernă şi corespunzătoare. În această şcoală sîntem 18 maiştri care ne ocupăm de practică. Pentru toate specialităţile sînt maiştri calificaţi în profilele respective. Fiecare este bine pregătit, marea majoritate avem o experienţă în producţie destul de vastă. Ţinem o permanentă legătură cu profesorii de specialitate, urmărim ce se predă la disciplinele tehnologice. Apoi, în concordanţă cu programele de instruire tehnologică şi instruire practică, alegem teme care să corespundă conţinutului programelor şcolare, care să faciliteze buna pregătire a elevilor. Încă de la început le stîrnim interesul atît pentru realizarea lucrării cît şi pentru propria lor pregătire, solicitîndu-i să lucreze cît mai mult în mod independent, sub controlul nostru. Urmărim ca elevii să-şi formeze priceperi şi deprinderi zilnice de lucru. Acolo unde nu înţeleg, venim cu explicaţii suplimentare. În întreaga activitate punem un accent deosebit pe buna organizare a locului de muncă astfel încît elevii să se obişnuiască cu disciplina muncii, cu tehnologiile moderne de execuţie, tehnologii la care vor recurge mai apoi cînd vor fi în producţie.

Convorbire consemnată de
OCTAVIAN BUZESCU

Învăţămîntul seral la începutul anului şcolar

Specificul activităţii didactice în învăţămîntul seral liceal constituie o preocupare permanentă a revistei noastre. Pentru acest început de an şcolar ne-am propus să urmărim modul în care profesorii care pregătesc elevii cuprinşi la această formă de şcolarizare au conceput şi organizat activitatea primului trimestru, pentru a le asigura succesul la învăţătură din ultimul trimestru, din următorii ani, precum şi împlinirile profesionale.

În acest scop ne-am adresat unor cadre didactice de la Liceul de Matematică-fizică „Ienăchiţă Văcărescu" din Tîrgovişte. Au răspuns solicitării noastre **prof. Viorica Rădulescu-Drăghici,** inspector şcolar general adjunct la Inspectoratul Şcolar al judeţului Dîmboviţa (limba şi literatura română), **prof. Gheorghe Catană,** directorul adjunct al Liceului „Ienăchiţă Văcărescu" (istorie), **prof. Ion Seltea** (matematică), **prof. Vasile Stănescu** (fizică), şi **prof. Ion Florescu** (chimie).

Red. : Fiind vorba despre cursurile serale, aş dori să începem discuţia noastră acceptînd drept adevăr care nu mai trebuie demonstrat necesitatea învăţării lecţiei de către elevi în timpul desfăşurării ei. Pornind de la această cerinţă, caracteristică de altfel învăţămîntului modern, vă rog să ne indicaţi care sînt preocupările dumneavoastră pentru găsirea şi aplicarea procedeelor optime de predare-învăţare ?

Prof. Gheorghe Catană : Planul de muncă al liceului nostru tratează acest aspect al învăţămîntului ca pe o îndatorire permanentă, la fel de importantă ca cea a pregătirii multilaterale a elevilor de la cursurile de zi. La seral predau profesori de prestigiu ai unităţii noastre de învăţămînt cu multă experienţă şi am reuşit să ne formăm o tradiţie din continuitatea activităţii lor didactice la aceste clase.

Red. : Mi se pare firesc, deoarece se poate vorbi despre o tehnologie didactică specifică învăţămîntului seral.

Prof. Gh. Catană : Avînd în vedere bugetul de timp al elevului seralist, condiţiile pe care le impun vîrsta sa, profesia sa şi munca în schimburi, în cadrul general al organizării învăţămîntului seral, se cere adoptarea unor soluţii individualizate în funcţie de aceste date obiective. De exemplu, din cele 15 clase serale pe care le avem, trei îşi desfăşoară activitatea pe principiul comasării (2 zile pe săptămînă şi 15 zile pe lună), situaţie determinată de obligaţiile profesionale extraşcolare ale elevilor. Apoi la repartizarea acestora pe clase, am ţinut seama, în limita posibilităţilor, atît de opţiunile lor, cît şi de meseriile pe care le practică. Concret : există 6 clase a XI-a, trei dintre ele cu profil mecanic (elevii se pregătesc pentru meseria de lăcătuş mecanic), una de matematică-fizică (meseria — electrician), una de chimie industrială (meseria — operator chimist) şi una de filologie-istorie (meseria — lăcătuş mecanic). Unii dintre elevi doresc să obţină o altă calificare, la absolvirea liceului, decît cea pe care o au. I-am înscris la clasele care îi pregătesc în meseria pentru care au optat, desigur condiţia fiind ca să se conformeze programului de activitate şcolară a colectivelor respective.

Red. : În acest fel se răspunde de fapt cerinţelor de policalificare, exprimate recent de către secretarul general al partidului nostru cu prilejul deschiderii acestui nou an şcolar. Dar cum rezolvaţi instruirea practică a acestor elevi ?

Prof. Gh. Catană : Sîntem la început de drum. Vom soluţiona acest lucru luînd legătura cu întreprinderile unde lucrează ei. O soluţie pentru elevii care au absolvit o şcoală profesională poate fi cea a participării — în răgazul orelor afectate disciplinelor tehnologice pe care le-au învăţat în anii precedenţi — la instruirea practică a elevilor de la cursurile de zi, desfăşurată în atelierele liceului.

Prof. I. Florescu : Să nu neglijăm însă, un aspect : de obicei este vorba despre meserii înrudite. Practic, un strungar ştie ce trebuie să facă un lăcătuş mecanic şi, la nevoie, îl poate substitui. Deci nu este foarte greu elevului de la seral să obţină o a doua calificare, mai ales cînd liceul îl sprijină eficient.

Red. : Fiindcă aţi spus „sprijin eficient" v-aş ruga să vă referiţi la modul în care îl acordaţi, dumneavoastră, profesorii, elevilor seralişti, prin predarea disciplinelor fundamentale.

Prof. I. Florescu : O parte din elevii mei practică o meserie strîns legată de disciplina pe care o predau, chimia. De aceea acord o deosebită atenţie cantităţii şi conţinutului cunoştinţelor teoretice pe care le comunic ; pentru a evita supraîncărcarea lor şi pentru a le da, în primul rînd, acele informaţii pe care le pot utiliza, conştient, în procesul producţiei.

Prof. Viorica R. Drăghici : Deci şi pentru a contribui, progresiv, la apropierea dintre munca lor fizică şi cea intelectuală. Cred că una dintre menirile învăţămîntului seral este aceea de a-l ajuta pe omul muncii să-şi conştientizeze actul productiv, să participe intelectual şi moral la activitatea pe care o desfăşoară în folosul societăţii şi al lui personal.

Prof. Gh. Catană : Aş dori să precizez că acest **sprijin eficient** exclude orice deosebire — în privinţa calităţii activităţii didactice, a utilizării bazei materiale a şcolii — între atitudinea faţă de elevii de la cursurile de zi şi cea faţă de elevii seralişti. Diferenţierile sînt necesare numai din punctul de vedere al procedeelor didactice folosite în scopul însuşirii temeinice a cunoştinţelor în timpul orei de clasă.

Prof. Viorica R. Drăghici : Procedee care ţin seama de statutul aparte al elevilor de la seral. Ei vin dintr-un mare laborator al producţiei, au experienţă de muncă şi viaţă. Însă, de cele mai multe ori, cunoştinţele lor teoretice nu sînt suficiente şi bine sistematizate. Şcoala, pe lîngă că le lărgeşte orizontul de cultură generală, îi învaţă să şi le ordoneze, să le selecteze pe cele utile, dezvoltîndu-le deprinderile intelectuale de muncă. De aceea este necesar să ne structurăm strategiile didactice în funcţie de cerinţele imediate şi de viitor ale realităţii existente în această formă de învăţămînt.

Red. : Da. Finalitatea formativă a procesului de predare-învăţare capătă valenţe noi în învăţămîntul liceal seral. În majoritatea cazurilor se lucrează cu oameni deja maturi, dar neplafonaţi de vreme ce aderă la sistemul educaţiei permanente, chiar dacă nu o fac întotdeauna în cunoştinţă de cauză. Aş dori să împărtăşiţi cititorilor noştri cîteva din tacticile didactice ale strategiei despre care a vorbit tovarăşa profesoară Drăghici.

Prof. Gh. Catană : Să începem cu lecţia pentru elevii seralişti, indiferent de disciplina de învăţămînt ; pentru ca scopul ei instructiv-educativ să fie atins în timpul orei de curs — aceşti elevi au prea puţină vreme pentru studiul individual — este firesc să facem mereu apel la metode active şi la acele procedee care le fixează bine cunoştinţele. De exemplu, schema analitică sau sintetică, de obicei realizată pe tablă. Să nu ignorăm faptul că la clasele serale fixarea cunoştinţelor nu poate lipsi de la nici o lecţie.

Red. : Cred că atît fixarea, cît şi întreaga desfăşurare a lecţiei în liceul seral se poate baza mult pe cunoştinţele anterioare ale elevilor, oferite de viaţa obişnuită şi mai ales de practica producţiei.

Prof. Gh. Catană : La istorie apelez des la cunoştinţele lor despre diferitele laturi ale activităţii social-politice la care participă ca oameni ai muncii ; ei ştiu că fac parte dintr-un sistem economic, social, politic, dar, practic, nu îl cunosc decît parţial şi citeodată unilateral. Disciplinele sociale le lărgesc orizontul, le înlesnesc înţelegerea profundă a legilor pe care se bazează sistemul nostru socialist, a interrelaţiilor dintre diferitele sale compartimente.

Prof. I. Florescu : Uneori aceste cunoştinţe dobîndite în procesul producţiei le depăşesc pe cele din manual — mă **refer la** chimie (ceea ce presupune şi o permanentă actualizare a pregătirii de specialitate a profesorului). Mulţi dintre elevii noştri **seralişti** sînt **angajaţii** întreprinderii Chimice „Victoria" ori ai Întreprinderii de Utilaj Petrolier, sau ai Combinatului de Oţeluri Speciale. Unii dintre ei lucrează cu utilaje mult avansate din punct de vedere tehnic celor descrise în manuale. De exemplu, o analiză rapidă a oţelului se face astăzi cu ajutorul unei aparaturi complicate care presupune cunoştinţe tehnice de nivel superior. Cunoştinţe pe care unii elevi le stăpînesc. Aşadar, e firesc să mă bazez la lecţie pe experienţa lor practică, de cîte ori o temă sau un capitol îmi facilitează acest lucru. Dar asta nu înseamnă că renunţ la experienţa clasică de laborator, care explică logic o reacţie sau un principiu. Cu atît mai mult cu cît elevii seraliști manifestă o deosebită predilecţie pentru lecţiile desfăşurate în laborator.

Prof. V. Stănescu : Într-adevăr, elevii de la cursurile serale lucrează cu uşurinţă şi cu plăcere în laborator (uneori ne ajută, chiar, în pregătirea acestuia pentru lecţii desfăşurate la cursurile de zi). Dar e bine să fim atenţi ca acest avantaj să nu se întoarcă împotriva scopului instructiv-formativ al lecţiei. Avem datoria să le formăm, pe lîngă deprinderi practice, şi o gîndire teoretică solidă, un limbaj corect de specialitate. Deducţia, conversaţia euristică sînt şi pentru fizică procedee active care contribuie la formarea gîndirii ştiinţifice. Dar eu consider că elevul seralist are nevoie de sistematizarea noilor cunoştinţe predate, pe caietele cu notiţe. Le pretind şi le controlez aceste caiete, mai ales că nu toţi elevii posedă manuale. Pe de altă parte, din cînd în cînd, analizez cu întreaga clasă cîte o lecţie din manual pentru a-i obişnui să reţină esenţialul. Să nu uităm că şi aceşti elevi — unii dintre ei au întrerupt de multă vreme studiile — au nevoie de a fi învăţaţi să înveţe, să le trezim interesul pentru lectura ştiinţifică, pentru documentare, pentru disciplinele şcolare înrudite — chimie, matematică, biologie.

Prof. I. Seltea : În ceea ce priveşte matematica, de cele mai multe ori pentru elevii de la liceul seral, aceasta reprezintă un obiect de învăţămînt care le creează dificultăţi. Fiindcă fiecare nou „strat" de cunoştinţe nu se poate sedimenta dacă nu există o temeinică stratificare a celor dobîndite în etapele anterioare.

Red. : Şi la celelalte discipline este necesară această continuitate „fără goluri" esenţiale, dar cred că la matematică ele se recuperează mai greu fiindcă progresul la această disciplină, în clasele superioare, nu se poate baza numai pe memorie. Sînt necesare o deplină stăpînire a procedeelor de calcul, a înţelegerii lor şi experienţa exerciţiului permanent.

Prof. I. Seltea : Întocmai. Am elevi care au terminat un ciclu de şcolarizare acum 12 ani şi elevi care au absolvit anul trecut. Primii au uitat, bineînţeles, multe dintre cunoştinţele necesare învăţării matematicii în clasele liceale. E firesc să-i nu-i cunosc pe toţi deopotrivă. În consecinţă, încep fiecare nou an şcolar cu testarea cunoştinţelor elevilor mei pentru a şti de la ce cotă să pornesc cu fiecare. Stabilesc grupele de nivel. De obicei pornesc cu 6—7 asemenea grupe, urmărind să le omogenizez pe cele apropiate, pentru a ajunge la 3 sau 2 grupe care se păstrează tot anul. Ca o preocupare permanentă rămîne aplicarea soluţiilor didactice care să-i determine pe elevii rămaşi mult în urmă să atingă nivelul mediu de pregătire al clasei : folosirea materialului intuitiv, inducţia, repetiţia, efectuarea a cît mai multe probleme şi exerciţii, în timpul lecţiilor.

Red. : Înţeleg că activitatea diferenţiată şi individualizată vă ajută în mare măsură să realizaţi cerinţele programei cu majoritatea elevilor unei clase.

Prof. I. Seltea : Şi acestea, ca şi orele de pregătire suplimentară, ca şi abordarea interdisciplinară a matematicii (de exemplu o parte din problemele pe care le efectuez cu elevii se bazează pe procedeele de calcul cu aplicaţii la fizică şi chimie). În sfîrşit, deşi mai am puţini ani pînă la pensie, nu renunţ la alcătuirea planurilor de lecţie pentru fiecare zi de şcoală, fiindcă învăţămîntul seral îţi oferă în fiecare nou an situaţii inedite, care determină alegerea unor metode didactice eficiente adecvate realităţii.

Prof. I. Florescu : Aşa cum spunea colegul nostru, este foarte important să ne cunoaştem elevii de la seral, majoritatea dintre ei oameni maturi (aceasta nu înseamnă însă că nu mai sînt sub incidenţa educaţiei), conştienţi de importanţa pe care o are completarea studiilor lor liceale, pentru profesia pe care o practică, pentru statutul lor social. Este esenţial pentru tot anul şcolar să cîştigăm din primele lui zile încrederea elevilor noştri şi simpatia lor faţă de disciplina pe care o predăm, străduindu-ne să le cunoaştem atît bucuriile cît şi necazurile, să fim înţelegători faţă de condiţiile obiective ale pregătirii lor şcolare. Ei sînt foarte bucuroşi cînd constată că ne interesează cum muncesc, care le sînt preocupările. Dacă vrem să nu fim dezamăgiţi, să nu le dezamăgim nici noi încrederea.

VALERIA BACIU

În atelierul de electrotehnică al Şcolii Nr. 183 din Capitală, elevii deprind tainele unei frumoase meserii

SIMPOZION — EXPOZIŢIE DE CARTE

Centenar Onisifor Ghibu

Catedra de Pedagogie — Psihologie a Universităţii din Bucureşti şi Biblioteca Centrală Pedagogică organizează, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la naşterea lui Onisifor Ghibu, un simpozion la Casa Personalului Didactic din Bucureşti (B-dul Gh. Gheorghiu Dej, nr. 32, în ziua de 19 octombrie a.c. orele 8,30—13,30 şi 17—20) şi o expoziţie de carte la Biblioteca Centrală Pedagogică (Str. Zalomit nr. 12 în zilele de 19—20 octombrie, între orele 9 şi 17).

În program : cuvînt de deschidere, prof. univ. dr. doc. Iosif Tripşa, secretar de stat în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului ; vor prezenta comunicări prof. univ. dr. doc. Stanciu Stoian, prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache, profesorii şi conferenţiarii universitari Dumitru Salade, George Văideanu, Ioan Cerghit, Dumitru Muster, Ion Stanciu, Victor Ţîrcovnicu şi profesorii : Nadia Nicolescu, Vasile Popeangă, Ion Orghidan, Patiţa Silvestru, Viorel Nicolescu, Marian Radu, Ermona Zaharian, Romeo Dăscălescu şi Alfred Lauterman, directorul Bibliotecii Centrale Pedagogice.

Literatura Unirii — factor important de educație patriotică, revoluționară a elevilor

Sentimentul unității naționale vibrează în cultura și literatura română pretutindeni, în genuri, modalități și tonalități de o bogăție fără seamăn ca diversitate și distincție stilistică. Intim legată de istoria neamului, de evenimentele care îi patronează și îi individualizează existența, activitatea spirituală românească este ea însăși istorie, concretizare în imagini, ginduri, atitudini, a aspirației spre unitate, ilustrare a îndelungatelor eforturi eroice întreprinse în direcția aceasta. Majoritatea marilor noștri scriitori au fost, în același timp, și oameni politici importanți, contribuind cu condeiul și cu fapta la înfăptuirea deziderateloi majore ale vremii lor. Lecțiile de limba și literatura română se cer concepute și orientate astfel, incit să scoată la lumină — sub emblema esteticului — fondul patriotic al culturii și artei românești, sensul evoluției literaturii noastre pe linia de dezvoltare firească a istoriei naționale, caracterul ei angajat, militant.

Prin studierea literaturii acestei **teme fundamentale** care este aspirația spre unitate națională ca permanență a spiritualității românești, educația revoluționară a tinerei generații dobindește un plus de accente capabile să facă din ea o cale principală de formare a elevilor în spirit patriotic și de cultivare a gustului estetic. Nu este o simplă chestiune de dozare — în acest an școlar cind se împlinesc, mai intii, 65 de ani de la Unirea cea Mare și, după aceea, 125 de ani de la prima Unire din istoria modernă a României — ci o problemă de orientare și înțelegere. **Esența metodică** a acestei preocupări speciale se reazemă pe **înțelegerea de către elevi a actualității scriitorilor și operelor** în discuție, actualitate ce rezidă în continua lor deschidere, în capacitatea lor de a oferi noilor generații motive inedite de admirație și mindrie națională, modele de avint creator. Adevăratele valori ale literaturii Unirii le prezentăm — deci — în așa manieră, incit ele să nu apară drept niște simple documente de epocă, înghețate, incremenite în definiții și formule didactice, măcar pentru faptul că una din dimensiunile lor este vizionarismul. Ele trebuie receptate ca valori eterne, deoarece ne spun fiecărui cititor ceva nou și fiecare dintre noi, cititorii, ne lăsăm fascinați de altceva, de o altă latură a edificiului lor. Valorile reprezentative ale literaturii unității naționale, prevăzute de programele școlare, îi invită necontenit pe elevi la interpretări, la comentarii din noi perspective estetice, perspective care sint ale ideologiei noastre. Numai în acest mod tinerii îi pot simți pe clasici și pe moderni contemporanii lor: sporindu-li-se forța de atracție, reverberînd în conștiințe tulburătoarea, exemplara lor lecție, mereu actuală, de umanism, de patriotism, de frumos. A răspunde la o asemenea obligație ca profesor, e o dovadă de maturitate profesională și un semn al angajării civice și politice a dascălului de română.

În spațiul activității didactico-educative, comentariul aplicat operelor respective e dimensionat de un mod just de înțelegere a relației **fapt istoric — literatură**. Este de remarcat, în această privință, că problematica respectivă ne invită la o parcurgere a textelor consacrate **ideii de unitate națională** — citeodată conjunctă cu aceea de independență — cuprinzînd, alături de literatura inspirată nemijlocit de evenimentele din 1859 și din 1918, și tradițiile literare ale ideii de unitate națională, ca și numeroase ecouri peste decenii, pînă la semnificații contemporane zilelor noastre. Profesorul valorifică, în munca de la catedră, condiția patetică a unei astfel de teme de meditație, în comentarii (dezbateri) ce urmăresc o cuprindere integratoare nu numai din perspectiva numărului de ecouri literare, ci și din aceea a valorii lor estetice.

Trecerea în revistă a celor mai însemnate **momente din istoria limbii române** relevă elevilor — prin mijlocirea cuvintului explicativ al profesorului — faptul că limba nu se studiază doar în ipostaza ei de **mijloc de comunicare**, dar și în aceea de **sinteză a vieții spirituale a istoriei neamului românesc**. Elevii vor pricepe că limba noastră nu e numai rezultatul sintezei dintre substratul dac și limba romanilor. Ea este creația păstorilor și plugarilor din toate colțurile țării, care au trăit, au muncit și au luptat pe aceste meleaguri, creația cronicarilor și cărturarilor, a tuturor celor care-au vorbit și au scris în graiul strămoșesc. Argument și motiv stimulator în vederea cultivării la elevi a frumoasei rostiri și scrieri românești și a apărării limbii de influențe periferice, argotice, suburbane. „Un popor — spunea M. Kogălniceanu — se intinde pînă acolo unde se intinde limba sa".

Unirea cea Mare a fost, dintotdeauna, visul de aur al înaintașilor. Din simbrul său de lumină s-au ivit merele de aur ce impodobesc livezile simțirii noastre: „Miorița", „Meșterul Manole", „Luceafărul", „Oltul" lui Goga, „Răsunetul" lui Andrei Mureșanu, Cintecele Iancului, „Tricolorul". Dorul Unirii celei Mari a adăpat buzele celor mulți cu „Hora Unirii", a secat, dintr-o sorbire, riurile dintre frați, legînd hotar de hotar și munte de munte. În acest orizont de idei, în studiul cronicarilor stăruim asupra comunității de origine, teritoriu, limbă și destin a tuturor românilor, pe care Grigore Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino-Stolnicul, Ion Neculce o întăreau în sinteze cuprinzătoare de mare înțelepciune și valoare programatică; dar și asupra elogiului pe care aceștia îl aduceau, cu legitimă mindrie, faptelor de arme sau inițiativelor politice, înfăptuite, sub semnul voinței de unitate și neatîrnare, de domnitori patrioți. Elevii „văd" în scrierile cronicarilor un adevărat testament de simțire și responsabilitate patriotică. Ce idei și îndemnuri din opera istoriografilor noștri își găsesc concretizare și dezvoltare, în raport cu necesitățile veacului, în **programul Școlii ardelene?** — iată o întrebare-problemă pe scheletul căreia se desfășoară lecția-dezbatere despre prima manifestare organizată, cu scop precis și conștient formulat, a ideologiei iluministe din țara noastră.

„Momentul 1848 în literatură" oferă profesorului prilejul potrivit de a subtinia (bazat pe texte corespunzătoare din Heliade Rădulescu, Bălcescu, Bolliac, Barit) **ideea literaturii ca act politic**, idee afirmată cu vigoare de scriitorii epocii. Argumentînd cu citate din Bălcescu, Alecu Russo, Kogălniceanu (primul mare luptător pentru Unire, cum îl socotește istoricul A. D. Xenopol) contorice — mijloc de cunoaștere a trecutului poporului nostru." Cu învățătorii stagiari din comunele Flăminzi, Prăjeni, Frumușica și Copălău, inspectoratul școlar a organizat un schimb de experiență, pe tema: „Educarea patriotică a elevilor de la ciclul primar prin procesul de învățămint și activitatea extrașcolară".

Pentru profesorii de limbi moderne, la Liceul de Matematică-Fizică „A. T. Laurian", în colaborare cu Facultatea de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, a avut loc o masă rotundă pe tema: „Folosirea corectă și eficientă a mijloacelor de învățămint în studiul limbilor moderne."

Asemenea acțiuni s-au organizat sistematic și cu alte categorii de cadre stagiare, ele demonstrindu-și eficiența în creșterea reală a nivelului la învățătură a elevilor la toate disciplinele, în eliminarea treptată a unor situații cind unii tineri absolvenți intrau de la început în conflict cu clasa de elevi, și chiar cu familia, sau cu colegii, datorită metodelor și procedeelor neadecvate de lucru.

Treptat, în școli, cadrele didactice stagiare au organizat și continuă să prezinte lecții deschise, să susțină referate, să-și dovedească preocupările de cercetători începute în perioada studenției. Putem spune că aproape toți absolvenții sint cuprinși în activitatea ce o desfășoară filialele societății științifice, precum și în programele și acțiunile didactico-educative desfășurate la nivelul localității. Anual, inspectoratul școlar organizează întîlniri, la nivel de județ, cu educatoarele și învățătorii stagiari, iar cu profesorii, pe consilii agroindustriale, cu care ocazie se poartă un fructuos și valoros dialog despre munca în școală și în afara ei, se solicită și se acordă sprijin competent și operativ în rezolvarea unor probleme ce firesc apar pe parcursul efectuării stagiului.

În comuna Ungureni, ca și în multe altele, a devenit o tradiție ca la fiecare început de an școlar primarul Iurea Constantin să aibă o plăcută și utilă întîlnire cu toți tinerii absolvenți, și cadrele didactice stagiare și efectul se poate vedea în succesele pe care le obțin elevii la învățătură și în faptul că aproape toate cadrele didactice sint stabile.

Absolvenții care se prezintă la post se bucură, în același timp, și de un binemeritat sprijin social. Astfel, numai în acest an au primit apartamente și garsoniere 60 absolvenți, iar pentru anul 1984 sint în faza de amplasament și execuție încă un număr de 450 apartamente, toate așezate în centrele de comună și în satele mari, unde își desfășoară activitatea școli de 10 ani cu puternice colective didactice.

Rezultatele acestor constante preocupări se văd în faptul că tot mai mulți tineri, datorită modului cum lucrează, sint primiți în rindurile organizațiilor de partid, devin propagandiști, conduc biblioteci, cluburi și cămine culturale, fac parte din brigăzile de răspindire a cunoștințelor științifice, conduc formații artistice și sportive. Așa, de exemplu, prof. Țopa Valerian, de la Liceul Industrial Nr. 2 din Dorohoi, participă la numeroase expoziții de pictură, prof. Iordache Emil, de la Școala din Sirbi, comuna Vlăsinești, este deja autor de lucrări științifice, profesorii de muzică Mineață Gabriela și Moroșanu Adrian, de la Școala Nr. 6 din Botoșani, au condus elevii lor la cucerirea de premii la faza națională a Festivalului Național „Cîntarea României" și în confruntări internaționale și exemplele ar putea continua.

Am prezentat doar o parte din evantaiul de procedee și metode folosite în județul Botoșani, de școală, organizațiile de pionieri și de tineret, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, pentru ridicarea, pe o nouă treaptă calitativă, superioară, a muncii tinerelor cadre, pentru conștientizarea rolului pe care îl au acestea în viața localității, pentru integrarea, perfecționarea și stabilirea lor la catedrele la care au fost repartizate.

Prof. MIHAI MATEI
inspector școlar general al județului Botoșani

Jocuri care dezvoltă abilitatea manuală a preșcolarilor

(Urmare din pag. a 4-a)

lațiile, poziția mîinilor, a degetelor unele față de altele etc.

Pentru transmiterea acestor cunoștințe, putem apela la **descoperirile** făcute de copii, individual, în grupuri mici, indiferent unde ne-am găsi, lărgind treptat cunoștințele copiilor și provocîndu-i să discute cu noi; de exemplu, mergînd la spălător unde avem cele necesare, copilul deschide robinetul, își inmoaie mîinile, ia săpunul, se săpunește, aranjează săpunul în săpunieră, își freacă mîinile, le clătește, le șterge, așază prosopul la locul lui în cuier etc. Altă dată, spală unghiile cu periuța, își spală o batistă, spala hainele păpușii, le calcă, face baie păpușii, o îmbracă, îi dă să mănînce și treptat mișcările se desăvîrșesc. Mîna asculta mintea. Încercînd să realizeze ceva cu mîna, copilul face un efort, intinde mîna, face o mulțime de mișcări pe care le repetă mereu pînă ce devin automate, dobîndindu-se astfel **memoria mișcărilor**, care se fixează în raport de exercițiile ce le face.

În toate împrejurările avem grijă și de **vocabularul** folosit și mai ales de termenii noi introduși: pumn, dosul mîinii, palmă, numele degetelor, mîini împreunate, a se săpuni, a se freca, a se limpezi, a tăia unghiile, a pipăi, a presa, a apăsa, a depăna, a rula, cald, rece, moale, dur, maleabil, subțire, gros, neted, aspru, zgrunțuros, greu, ușor, muncă, îndeminatec, neîndeminatec, stîngaci. Îi deprindem să folosească termenii în situația respectivă, pentru a face parte din vocabularul activ al copilului.

Sub formă de joc, pentru **însușirea noțiunilor de dreapta-stînga**, folosim exerciții ca: arată-mi mîna dreaptă, stîngă; prinde șiretul cu mîna dreaptă, stîngă; cine e la dreapta ta, la stînga ta, pune mîna dreaptă pe cap, pe masă... stați față-n față, dați-vă mîna dreaptă, stîngă; leagă o fundiță la mîna dreaptă etc.

Cunoscînd bine mîna, apoi e bine să le facem și **educația necesară pentru muncă, pentru viață**, prin diferite exerciții practice executate tot prin joc.

Astfel, le punem la dispoziție diferite mănuși, din lînă, piele, cauciuc; fără degete, cu un deget, cu cinci degete; să le recunoască prin pipăire. Legăm un copil la ochi și îi cerem să aleagă mănușile din lînă, piele, cauciuc, fără deget, cu cinci degete. De exemplu, „La magazin" (vînzătorul e legat la ochi), cumpărătorul îi cere diferite mănuși. Prin pipăire, vînzătorul trebuie să aleagă două mănuși din același material și să nu fie pe aceeași mînă. Cumpărătorul poate fi legat la ochi și va trebui să fie atent, pentru a nu fi păcălit.

Tot prin pipăit, copilul are ocazia să cunoască și **aparența** lucrurilor. Distribuim copiilor diferite materiale: hîrtie fină, foaie de bloc, carton, smirgel, diferite stofe, lemn, metal, sticlă etc. și cerem: prin pipăire, preșcolarul să spună cum sînt (netede, aspre). Facem acest lucru cu orice obiect ce-l întîlnește copilul, zi de zi, pînă se deprinde să deosebească aparența obiectelor, diferențiindu-le calitatea constatată prin pipăit.

Același procedeu poate fi folosit și pentru: **consistență** — dur, moale, suplu, maleabil, rigid; **volum** — gros, subțire, lung, scurt; **formă** — pătrat, dreptunghi, cerc, oval, triunghi; **mărime** — crescătoare, descrescătoare.

Putem deprinde copiii să măsoare greutatea unui obiect cu mîna; de ex.: două creioane la fel au aceeași greutate: un obiect cu volum mare (buretele de la tablă) pe o palmă, iar o cutie cu creioane colorate pe cealaltă palmă. Ce e mai greu? Se dezvoltă astfel **simțul baric**, adică de intuire a greutății.

Învățăm copiii să facă **măsurători de lungime** cu palma, de exemplu să măsoare un creion, măsuța, înălțimea scaunului, un băț etc.

Pipăind un obiect, se percep numai superficial calitățile lui, dar, dacă mișcăm mîna în jurul obiectului, îl cîntărim, îl măsurăm, pe lîngă impresia tactilă se adaugă și impresia mișcării pe care am făcut-o. Copiii pot fi puși la diferite încercări prin jocuri, chiar și în cadrul activităților comune pentru a ne da seama de dezvoltarea simțurilor lor (tactil, chinestezic, vizual), (de ex., în jocurile „Săculețul fermecat", „Găsește-ți prietenii" etc.).

În vederea dezvoltării mușchilor mîinii, e foarte important să folosim exerciții de **gimnastică** privind: **echilibrul** (să poarte un obiect pe palme, pe dosul mîinii, pe degete); **îndeminarea** (să apuce un obiect între două degete, între degetul mare și celelalte degete pe rînd, să apuce un obiect între același degete de la fiecare mînă, să apuce un obiect între degetele aceleiași mîini, fără degetul mare) — tot îndeminare se cere și la diferite jocuri ca Marocco, Chibritul și sticluța: — să așeze un chibrit pe gura unei sticluțe de penicilină, atît de abil, incit să nu cadă; **mlădierea mîinii** (să închidă și să deschidă pumnul, să îndepărteze și să apropie succesiv degetul mare de arătător, mijlociu, inelar, mic; cu mîna pe masă, să ridice succesiv degetele, să imite cîntatul la pian, să îndoaie degetele de la prima articulație, de la a doua etc.); **unele reflexe** (să pună foarte repede mîinile într-o poziție cerută: pumn, cu palma în sus, cu palma în jos, mîinile depărtate, încrucișate, arată-mi degetul mic, degetele mari etc.). **Alte jocuri atractive cu mîna: Puneți mîna pe hîrtie și desenați-o, s-o decupăm, s-o așezăm pe mînă, se potrivește? A cui mînă e mai mare?** (comparînd mîna unui copil cu a altuia, sau cu a educatoarei).

Sînt și alte jocuri pe care le putem desfășura după anotimp, în ocazii diferite: — prin pipăit, să deosebească zăpada de gheață, să distingă pămîntul înghețat de cel neînghețat; — iarna, să-i ducem la riu, să constate temperatura apei cu degetul, iar vara, să-i ducem să-și facă bărcuțele confecționate la activitatea manuală, la același riu și în același loc, ocazie de a-și uda mîinile și de a face apel la constatările făcute iarna; — în pădure, un copil să ridice o buturugă. (Nu poate, un alt copil îi ajută. Întrebăm: De ce?); — în sala de grupă, față-n față cite doi, fiecare își pipăie mîinile, apoi pumnii, apoi mîinile și pumnii partenerului, cu ambele mîini; fiecare își pipăie mîinile, apoi pipăie cu mîna dreaptă pumnul drept al partenerului, la fel cu stînga și invers; — copiii sînt împrăștiați prin sala de grupă (Le cerem: puneți repede mîna pe un obiect din lemn, fier, lînă, sticlă. Cum este? Puneți mîna pe un obiect roșu, galben; caută repede cel mai apropiat obiect. Ce știi despre el?); — să găsească într-un săculeț trei obiecte asemănătoare (formă, mărime, greutate); — să la două săculețe cu nisip la fel de grele pe ambele palme, apoi unul mai ușor, altul mai greu (50—100 gr. diferență).

PRIMII ANI LA CATEDRĂ

Tinerii noștri colegi

Pentru antrenarea plenară a tuturor cadrelor didactice în realizarea optimă și eficientă a sarcinilor trasate școlii de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, o atenție deosebită a acordat și acordă Inspectoratul Școlar al județului Botoșani integrării, perfecționării și stabilizării tinerilor absolvenți repartizați anual — pentru a-și începe activitatea didactică — în unitățile noastre de învățămint și a celor aflați în stagiu. Numărul lor fiind de ordinul a cîteva sute, acțiunile desfășurate cu ei sînt variate și complexe.

În cele ce urmează vom releva doar cîteva dintre acestea. Conducerile de școli, licee, unități preșcolare caută, mai intîi, să-i familiarizeze pe noii absolvenți cu ceea ce are specific localitatea; li se prezintă, fie într-un cadru organizat, fie individual, satul, comuna, orașul cu ceea ce au mai caracteristic, eforturile și rezultatele obținute de oamenii muncii de pe ogoare, din uzine, de pe șantiere, precum și tradițiile și obiceiurile lor.

Dar cea mai mare grijă se acordă, cu perseverență, perfecționării pregătirii profesionale de specialitate, metodice, ideologice și politice. În cadre, comisii metodice, cercuri pedagogice, ei audiază referate, asistă la lecții demonstrative, susținute de cadre didactice cu mare și bogată experiență, avînd posibilitatea să abordeze și să-și clarifice diferite aspecte ale muncii lor. Se îmbină adeseori, în majoritatea colectivelor didactice, dorința de afirmare, puterea de muncă și energia tinerilor absolvenți cu răbdarea, profunzimea cunoașterii și măiestria pedagogică a cadrelor didactice cu experiență.

Această atmosferă de muncă este caracteristică și colectivelor didactice de la Liceul de Matematică-Fizică „A. T. Laurian", Liceul Industrial „M. Eminescu", Liceul Industrial Nr. 2 Dorohoi, Școala Nr. 6 Botoșani, școlile din comunele Flăminzi, Roma și altele. Acolo unde, în jurul absolventului, în școală, s-a creat un climat emulativ, nu numai în munca la catedră, ci și în cea de cercetare științifică și pedagogică, rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Pe soții Margareta și Radu Marin, profesori de matematică, născuți și crescuți în Oltenia, colegii de muncă de la Școlile Nr. 2 și Nr. 3 din Botoșani i-au primit în colectivele lor cu exigență și afecțiune, i-au călăuzit spre rezultatele bune încă din primii ani de activitate în învățămint.

Pe lîngă aceste acțiuni, inspectoratul școlar a organizat și desfășurat unele activități speciale pentru absolvenți și pentru cadrele didactice aflate în stagiu. **Astfel, numai în anul școlar 1982—1983,** ei au participat, pe școli, la dezbaterea metodică desfășurată pe tema: „Accentuarea mesajului educativ, profund patriotic și revoluționar al acțiunilor organizate de școală — temelie a realizării educației comuniste a tinerei generații". Pentru educatoarele stagiare din orașul Dorohoi s-au organizat activități practice și o dezbatere pe tema: „Povestirile is-

(Continuare în pag. a 11-a)

Activitate educativă cu caracter permanent

În Cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Cluj-Napoca cu ocazia deschiderii anului de învățămînt 1983/1984, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, punea ca sarcină fundamentală în fața școlii românești contemporane, pregătirea la un nivel superior a forței de muncă în vederea dezvoltării în continuare a patriei noastre socialiste : **„În Programul partidului — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, — se vorbește despre politehnizarea învățămîntului. Noi avem nevoie de muncitori care să fie în stare să rezolve cu ușurință orice problemă și să treacă de la o meserie la alta. Deci, concentrarea învățămîntului, realizarea unei pregătiri multilaterale sînt necesare de sus pînă jos, pentru a asigura cadrele de care avem nevoie în vederea dezvoltării în continuare a patriei noastre socialiste. Sînt necesare, de asemenea, măsuri pentru a realiza o mai bună unitate între învățămînt, cercetare și producție."**

Pregătirea forței de muncă la nivelul cerut de dezvoltarea științei și tehnicii contemporane este așadar, sarcina fundamentală și imediată a școlii noastre. Concepută ca o **acțiune subordonată dezvoltării economice, sociale a țării, a județului, în deplină concordanță cu realitatea și cerințele fiecărei localități**, orientarea școlară și profesională, problemele acesteia, **sînt înscrise printre primele în ordinea actualității și importanței, acum la început de an școlar,** integrîndu-se pînă **la identificare** cu procesul instructiv-educativ din fiecare unitate de învățămînt.

Rezultatele activității unor colective didactice, experiența lor pozitivă în acest domeniu fundamental al școlii — Școlile **Nr. 7, 4 și 8** din Slatina. Școlile din comunele Scorniceşti, Izbiceni, Stoicănești, Cezieni, Studina, Ianca, subliniază ideea de acum acceptată unanim, că **acțiunea de orientare școlară nu este rezultatul unei hotăriri de moment, a unei activități sporadice, ci ea reprezintă caracteristicile unui proces de durată, conceput ca un sistem, ca o permanență a școlii și a tuturor cadrelor didactice.**

Așa se motivează că unitățile de învățămînt din județul Olt au prevăzut în programele lor de activitate acțiuni de orientare școlară și profesională a elevilor din clasele a VIII-a **încă din primele zile de școală.**

Comisiile de orientare școlară și profesională au analizat cu responsabilitate situația realizării cifrelor de școlarizare la liceele care pregătesc forța de muncă prioritară în economia județului nostru — metalurgie, construcții, agricultură, a înființării în fiecare localitate a școlii de 10 ani, contribuția școlii respective la realizarea politicii de pregătire a forței de muncă. În adunările generale de la începutul acestui an școlar s-a insistat asupra **caracterului științific ce s-a conferit activității de orientare școlară și profesională în anul școlar 1982/1983, asupra unității de viziune a absolvenților clasei a VIII-a, cu cea a școlii** — bazată pe **cunoașterea profundă a realităților economice, sociale, pentru cunoașterea psihopedagogică a fiecărui tînăr.** Concluziile unor astfel de analize direcționează întreaga activitate de orientare școlară și profesională a elevilor clasei a VIII-a în acest an școlar.

S-au luat măsuri ca prin orele de diriginție, prin celelalte activități școlare și extrașcolare să se asigure, pe întreaga durată a anului școlar, informarea elevilor din clasa a VIII-a — în mod special — asupra solicitărilor diferitelor sectoare și domenii de activitate și numărul de cadre necesare lor.

Și în acest an, școlile din județul Olt vor asigura, prin întreaga activitate de **educație, realizarea cifrelor de școlarizare pentru pregătirea cadrelor necesare unor domenii prioritare în economia națională și în cea a județului nostru** — metalurgie, petrol-chimie, construcții, agricultură. Chiar din acest trimestru, prin activități specifice — vizite, excursii de documentare, întîlniri ale elevilor cu cadre din economie — vor fi cunoscute de către elevii clasei a VIII-a activitățile și specificul Liceelor Industriale Nr. 1, Nr. 2 din Slatina, Nr. 1 din Balș, din Corabia și Potcoava.

Elevii vor fi inițiați prin mijloace de informare cu care operează orientarea școlară și profesională și **asupra conținutului tehnic și tehnologic al profesiilor, făcîndu-se în mod aplicativ legătura între cunoștințele teoretice și valorificarea lor în practica profesiilor.**

Experiența unor unități de învățămînt — Liceele Industriale Nr. 1 Balș, Nr. 1 Caracal, Nr. 1, 3 Slatina, Liceele Industriale Agricole din Scornicești, Slatina, Balș — subliniază ideea că succesul activității de realizare a cifrelor de școlarizare în anul școlar 1982/1983 este determinat, în mare măsură, de **strînsa colaborare a tuturor factorilor interesați în realizarea ei : școală, familie, organizația de tineret, întreprinderile economice patronatoare.**

Realitatea anului școlar trecut, rezultatele bune ale unor unități, dar și nerealizările unor colective didactice în activitățile de orientare școlară și profesională, au determinat ca în marea majoritate a școlilor să se realizeze din primele zile de școală un **front comun al tuturor factorilor educaționali pentru o justă coordonare a întregii activtiăți de pregătire și formare a forței de muncă.**

De la începutul anului școlar, **s-au** stabilit principalele **criterii practice și psihopedagogice ale orientării elevilor din clasa a VIII-a către acele unități de învățămînt care se integrează în mod prioritar în realitatea și cerințele social-economice ale județului.** Astfel, potrivit măsurilor stabilite de conducerea partidului, peste 90% din elevi vor fi cuprinși în clasa a IX-a din liceele industriale și agroindustriale.

Așadar, pentru ca școala noastră să răspundă cît mai bine comenzii sociale privind crearea și pregătirea de cadre necesare economiei **naționale, județului și** fiecărei localități, **am direcționat orientarea școlară și profesională încă de la începutul acestui an școlar, din primele zile ale trimestrului I, spre integrarea acestei acțiuni în dinamica vieții economice.**

Prof. ION PĂTRAȘCU
inspector școlar general al județului Olt

În sprijinul elevilor din mediul rural

Din multitudinea inițiativelor semnalate în județele unde funcționează laboratoare de orientare școlară și profesională (25 la număr) reținem și unele destinate sprijinirii acțiunii de îndrumare a copiilor și adolescenților spre sectorul agroindustrial : întîlniri ale școlarilor din mediul rural cu specialiștii și fruntașii din Consiliile agroindustriale și din C.A.P.-uri pe tema : **„Frumusețea meseriilor din agricultură"**, organizate într-un număr mare de centre de comune de către Laboratorul de Orientare Școlară și Profesională al județului Prahova. Astfel de întîlniri s-au ținut și la inițiativa altor laboratoare, cum sînt cele din județele Bistrița-Năsăud, Mehedinți, Mureș, Vrancea ș.a. ; organizarea unor **„Colțuri de orientare"** care cuprind, cu prioritate, materiale destinate trezirii interesului elevilor pentru o agricultură modernă (Bistrița-Năsăud, Covasna, Sălaj ș.a.). Dintre materialele de propagandă furnizate școlilor prin laboratorul județean de orientare școlară și profesională reținem **monografii profesionale ale profesiunilor din domeniul agricol din județ** (Bihor, Bistrița-Năsăud, Mureș etc.) materiale de propagandă tipărite ca : **Vă prezentăm profilurile și meseriile din liceele agroindustriale ale județului** (Sălaj), pliantul **„Elevi, școlile cu profil industrial-agricol vă așteaptă !"** (Vrancea), **„Ghid de orientare școlară și profesională"**, cu meseriI ca mecanic-agricol, crescător-îngrijitor de animale (județul Covasna), prospecte (cum sînt cele ale liceelor agroindustriale din Geoagiu și Hațeg, județul Hunedoara), ori afișe volante care popularizează profilurile unor școli agroindustriale (Liceul Agroindustrial din Sărmașu și Școlile profesionale agroindustriale din Reghin și Ernei-Dumbrăvioara din județul Mureș). Tot în ajutorul elevilor este și organizarea **„Săptămînii porților deschise"** din liceele agroindustriale (desfășurată la școlile din Bărcănești, Valea Călugărească, Mizil — Prahova — precum și în alte județe). Este de reținut și modul de **valorificare a activităților practice de pe loturile agricole ale școlii în scopul orientării elevilor spre profesiuni din domeniul agricol,** acțiune care reiese din preocupările Laboratorului Județean de Orientare Școlară și Profesională din Bihor. În toate **județele unde funcționează** astfel de laboratoare s-a făcut simțit (mai mult sau mai puțin) și **sprijinul pentru cuprinderea elevilor în treapta I de liceu în mediul rural, ca un pas însemnat în opțiunea pentru agricultură.**

Dintre inițiativele laboratoarelor județene cu cadrele didactice din mediul sătesc reținem **grija pentru organizarea muncii de orientare școlară și profesională.** Pe acest plan se situează elaborarea unui **„Program-cadru"** de acțiuni, difuzat în școli (jud. Hunedoara), precum și instruirea responsabililor Comisiilor de orientare școlară și profesională pentru dirijarea opțiunilor spre filialele agricole din mediul rural (Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Covasna, Mureș etc.). Unele laboratoare au acordat atenția cuvenită **schimburilor de experiență cu diriginții din mediul rural,** pe centre de comune, pe teme ca : **„Metode și procedee folosite de diriginți în colaborare cu profesorii clasei și cu părinții, în realizarea orientării școlare și profesionale"** (Prahova), **„Modalități concrete de realizare a orientării școlare și profesionale în școlile din mediul rural"** (Brașov), **„Studiu asupra pregătirii forței de muncă pentru agricultură"** (Bihor). Alte dezbateri au avut loc la sediul laboratoarelor : **„Folosirea mijloacelor de informare și documentare în activitatea de orientare școlară și profesională"** (Prahova). Astfel de inițiative s-au organizat pe zone și în alte județe. (Covasna). Directorii de școli din mediul sătesc au fost antrenați în schimburi de experiență pe tema : **„Contribuția conducerii școlii la creșterea eficienței orientării școlare și profesionale"** (Prahova). Vitalizarea activității de orientare școlară a fost sprijinită și prin participarea la **acțiuni de îndrumare și control,** organizate de inspectoratul școlar, în care a fost cuprins personalul laboratorului (Covasna, Hunedoara, Mureș, Sălaj) în **activitățile de preînscriere** (după modelul județului Hunedoara) **și de reorientare.** Nu este de neglijat nici antrenarea unor laboratoare în activități de cercetare (Bihor, Bistrița-Năsăud, Sălaj ș.a.) cum este cea inițiată de cercetători științifici de la Universitatea **„Babeș-Bolyai"** din Cluj-Napoca, pe tema **„Elaborarea unui sistem perfecționat și a instrumentelor de lucru necesare pentru orientarea școlară și profesională a elevilor din mediul rural"** cu largi perspective de fructificare.

În munca educativă cu părinții, aportul laboratorului de orientare școlară și profesională se face simțit în fiecare județ unde funcționează, prin oferirea de sugestii, de teme pentru lectorate, prin participarea nemijlocită la unele întîlniri și prin oferirea de consultații de orientare la sediul laboratorului sau în școală.

Deși s-au schițat doar unele din inițiativele laboratoarelor județene de orientare școlară și profesională și numai ale unora dintre ele, se desprinde totuși contribuția pe care o pot aduce și în ceea ce privește **asigurarea stabilității forței de muncă în agricultură.**

Lector univ. dr. TITUS ȘUTEU
Universitatea „Babeș-Bolyai"
din Cluj-Napoca

AM CITIT — VĂ RECOMANDĂM

„Cartografie — Topografie"

de A. NĂSTASE, Editura Didactică și Pedagogică, 424 pag., București, 1983

Lucrarea, recent apărută, este alcătuită din trei părți : Probleme generale, Topografia și Cartografia.

În prima parte, după ce se precizează obiectul, se dă definiția și se enumeră ramurile topografiei și cartografiei, se subliniază dezvoltarea acestora pe plan mondial, dar și la nivelul țării noastre, evidențiindu-se contribuțiile specialiștilor români la progresul topografiei și cartografiei.

Pentru a ușura înțelegerea problemelor, autorul găsește necesar un capitol referitor la noțiunile și formulele cele mai utilizate în domeniul topografiei și cartografiei.

Atenție deosebită s-a acordat prezentării planurilor, hărților și atlaselor, elementelor acestora, insistîndu-se asupra utilizării lor în învățămînt, cercetare și producție.

Partea a doua — Topografia — tratează, printre altele, problema formei și dimensiunilor Pămîntului și consecințele ce decurg din cunoașterea cît mai exactă a acestora, și în alte domenii decît cele topografice, cum ar fi : geofizica, geomorfologia, glaciologia, meteorologia etc. În continuare sînt tratate principiile, instrumentele și metodele folosite în ridicările planimetrice și altimetrice, începînd de la cele clasice și pînă la cele moderne.

Această a doua parte se încheie cu studiul ridicărilor speciale, în care autorul a inclus : ridicările trahimetrice, ridicările cu busola topografică, cu planșeta topografică, ridicările expeditive și ridicările fotogrammetrice.

Cea de-a treia parte — Cartografia — este rezervată temei proiecțiilor cartografice, insistîndu-se asupra particularităților construcției celor mai uzuale rețele cartografice necesare diferitelor tipuri de hărți.

În continuare sînt abordate principiile și metodele utilizate în întocmirea atît a hărților generale cît și a hărților speciale sau tematice. O atenție aparte este acordată întocmirii sau construirii hărților în relief, descriindu-se atît metodele clasice cît și cele moderne.

Pentru a forma o imagine de ansamblu asupra complexului proces de realizare a hărților, în lucrare sînt date și unele noțiuni referitoare la instrumentele și metodele utilizate în editarea hărților.

Prin prezentarea problemelor cartometrice care cuprind instrumentele și metodele necesare măsurătorilor diferitelor elemente ca : distanțe, suprafețe, unghiuri, volume etc., lucrarea își sporește gradul de utilitate.

Prezența anexelor, care cuprind informații și date interesante, bogăția materialului ilustrativ, stilul clar și cursiv, conferă lucrării pe care o recenzăm calități de necontestat.

Din lecturarea întregului volum rezultă că autorul nu face abuz de demonstrații matematice, dar folosește un aparat matematic adecvat, ori de cîte ori este necesar, în felul acesta făcînd accesibilă înțelegerea problemelor de specialitate. Bibliografia indicată la sfîrșitul volumului atestă preocuparea autorului de a fi informat cît mai la zi.

Se impune să subliniem și preocuparea editurii de a realiza o lucrare în condiții grafice cît mai bune.

Considerăm că, prin problematica, structura și conținutul său, lucrarea „Cartografie — Topografie" se situează la un înalt nivel științific și contribuie efectiv la pregătirea de specialitate a celor care muncesc în domeniul cartografiei și topografiei.

„Transporturile mondiale în secolul 20"

de I. LETEA ; Gh. VLĂSCEANU
Editura Albatros, Colecția Sinteze — Lyceum, 268 pag., București, 1983

În secolul nostru circulația materiilor prime, a produselor industriale și agricole, a oamenilor și a informațiilor, reprezintă o condiție majoră a vieții pe Terra, iar căile de comunicație și transporturi, care o înlesnesc, au cunoscut și cunosc o dezvoltare de-a dreptul spectaculoasă.

Lucrarea pe care o recenzăm, apărută de curînd în Editura Albatros, este o sinteză asupra evoluției principalelor tipuri de transport (navale, feroviare, auto, aeriene, speciale) și a marilor rute și centre de transport mondiale (fluvii, canale de navigație, șosele și căi ferate transcontinentale, aeroporturi etc.). Apariția acesteia acoperă un gol în literatura de specialitate de la noi, evidențiindu-se printr-un mare volum de informații, date, tipologii din domeniul transporturilor mondiale.

Cartea are două părți distincte. Prima, intitulată „Dezvoltarea transporturilor mondiale" (42 pag.) pune la dispoziția cititorului cele mai noi date privitoare la sistemele de transport pe plan mondial. După o introducere asupra importanței și a dezvoltării transporturilor mondiale în actualul secol, autorii prezintă cele mai interesante aspecte ale evoluției și perspectivele transporturilor navale, fluviale, rutiere, aeriene, urbane, speciale, cu date de ultimă oră. Cititorul își poate face o imagine completă asupra principalelor porturi, aeroporturi, metrouri, conducte etc., precum și asupra modului cum acestea se încadrează în spațiul geografic.

Cea de a doua parte („Centrele și rutele principale ale transporturilor mondiale"), mai voluminoasă (218 pag.), este întocmită sub formă de mică enciclopedie, termenii fiind prezenți în ordine alfabetică, cuprinzînd atît mari centre de transport, cît și canale, fluvii, sisteme de lacuri, autostrăzi, șosele și căi ferate transcontinentale, mari lucrări de artă (tuneluri rutiere și feroviare, poduri etc.).

Prin conținutul său, lucrarea oferă cititorului nu numai o viziune completă a activităților de transport, dar trezește interesul acestuia printr-o arie de elemente specifice, cu detalii geografice și tehnice, care întregesc imaginea marii varietăți a transporturilor mondiale.

În descrierea celor peste 120 mari centre ale transporturilor mondiale, autorii pornesc de la prezentarea succintă a orașului și a funcțiilor sale, trecînd apoi la principalele activități de transport (cu detalii asupra portului, aeroportului, metroului), în felul acesta, cel care o parcurge își poate face o impresie generală asupra orașului și a modului în care se încadrează transporturile în activitățile urbane.

Selecția centrelor și a rutelor de transport s-a făcut după importanța și repartiția geografică, așa fel încît să poată fi cuprinse toate regiunile geografice ale Terrei. Un spațiu corespunzător a fost acordat transporturilor din țara noastră.

Multiplele informații la zi, documentația foarte bogată, sînt de natură să suscite mare interes în citirea lucrării atît elevilor, studenților, profesorilor de geografie, dar și lucrătorilor din transporturi cît și marelui public.

Prof. univ. dr. C. MOCANU
Universitatea din București

PROGRAM UNITAR

al activităţii politico-ideologice, tehnico-ştiinţifice, cultural-artistice şi sportive ce se va organiza cu preşcolarii, elevii şi studenţii, în anul de învăţământ 1983—1984

Elaborat de Ministerul Educaţiei şi Învăţământului, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România şi Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, Programul unitar al activităţii politico-ideologice, tehnico-ştiinţifice, cultural-artistice şi sportive ce se va organiza cu preşcolarii, elevii şi studenţii, în anul de învăţământ 1983—1984, cuprinde un număr însemnat de acţiuni şi manifestări menite să contribuie nemijlocit la educaţia revoluţionară a tineretului preuniversitar şi studenţesc.

Prin organizarea manifestărilor şi acţiunilor înscrise în „Programul unitar" se urmăreşte educarea politico-ideologică a tinerei generaţii, cultivarea în rîndul copiilor, elevilor şi studenţilor a înaltelor trăsături revoluţionare, a dragostei şi devotamentului faţă de patrie, partid şi popor, a respectului şi preţuirii faţă de tradiţiile glorioase de luptă şi muncă ale poporului român, ale clasei muncitoare şi Partidului Comunist Român, faţă de realizările obţinute în anii construcţiei socialismului. Se urmăreşte educarea prin muncă şi pentru muncă a tineretului în spiritul respectului faţă de făuritorii bunurilor materiale şi spirituale, al responsabilităţii pentru propria sa pregătire profesională, al grijii pentru apărarea şi gospodărirea raţională a avuţiei naţionale.

Publicăm prima parte a programului de acţiuni şi manifestări înscrise în „Programul unitar".

CALENDARUL

activităţilor politico-ideologice, tehnico-ştiinţifice şi cultural-artistice organizate în cadrul Festivalului naţional "Cîntarea României"

Elevi

Acţiunea	Participanţi	Etapa şi perioada: Pe clasă şi şcoală	Comună, oraş (sector)	Judeţ	Republicană	Localitatea	Organizator	Colaboratori
I. În domeniul politico-ideologic								
1. Acţiunea "Tot înainte"	cl.I-VIII	I-III	IV-V	VI	VIII	Mizdari	CNOP	MEI
2. Concursul "Istoria şi cultura poporului român – flacără vie a conştiinţei patriotice, revoluţionare a tinerei generaţii"	cl.I-XII	IX-VI	-	-	-		MEI CC UTC CNOP	
3. Simpozionul "Educaţia materialist-ştiinţifică a elevilor şi studenţilor"	cl.IX-XII cadre didactice	IX-VI	-	-	-		MEI USISC CC UTC CNOP C.NASCR ASSP	
II. În domeniul tehnico-ştiinţific								
1. Concursuri tehnico-aplicative								
a) aero-racheto-modele	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII-VIII	Sălişte-Sibiu	CNOP	MEI
b) navomodelism	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII-VIII	Amara-Ialomiţa	CNOP	MEI
c) automodelism	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII	Alba Iulia	CNOP	MEI
d) radiogoniometrie	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII-VIII	Bucureşti-Băneasa	CNOP	FRR MEI
e) radiotelegrafie	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII-VIII	Poiana Pinului-Buzău	CNOP	FRR MEI
f) carturi	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII-VIII	Galaţi	CNOP	MEI FRAC
g) micromodele	cl.I-VIII	IX-IV	-	1.IV-30.VI	VII-VIII	Ba.Vîlcea	CNOP	MEI FRR
2a) Concursul de creaţie ştiinţifică şi tehnică "Start spre viitor"	cl.I-VIII	IX-V	25-30.V	1-25.VI	VII	Bucureşti	CNOP	MEI CNST
b) Concursul de machete funcţionale şi arte plastice "Atelier 2000"	cl.I-VIII	IX-V	25-30.V	1-25.VI	VII	Bucureşti	CNOP	MEI CNST
c) Concursul "Ce pot face două mîini îndemînatice"	şcolii şi patriei	X-IV	V	V-VIII	-			
3. Concursurile radioclubburilor pionereşti								
a) Cupa CNOP	cl.V-VIII	-	-	III-IV	III-IV	Bucureşti	CNOP	FRR
b) Cupa Pionierul	cl.V-VIII	-	-	IV-X	IV-X		CNOP	FRR
c) Concursul internaţional de unde scurte	cl.V-VIII	-	-	V	V		CNOP	FRR MTTc
4. Concursuri şcolare pe discipline de învăţămînt								
a) limba şi literatura română	cl.VII-VIII	-	18.XII	12.II	4.III	vacanţa de primăvară Alba Iulia	MEI	CNOP
	cl.IX-XII	XII	-	12.II	4.III	Suceava	MEI	CC UTC
b) limba şi literatura maternă (maghiară şi germană)	cl.VII-VIII	-	18XII	19.II	11.III	" Alba Iulia	MEI	CNOP
	cl.IX-XII	XII	-	19.II	11.III	" Suceava	MEI	CC UTC
c) matematică	cl.VII-VIII	-	18XII	12.II	4.III	" Deva	MEI	CNOP
	cl.IX-XII	XII	-	12.II	4.III	" Piatra Neamţ	MEI	CC UTC
d) fizică	cl.VII-VIII		18.XII	19.II	11.III	" Craiova	MEI	CNOP
	cl.IX-XII	XII	-	19.II	11.III	"	MEI	CC UTC
e) chimie	cl.VIII	-	18.XII	19.II	11.III	vacanţa de primăvară Oradea	MEI	CNOP
	cl.IX-XII	XII	-	19.II	11.III	"	MEI	CC UTC
f) biologie	cl.IX-XII	XII	-	12.II	4.III	" Galaţi	MEI	CC UTC
g) istoria României	cl.VIII		18.XII	26.II	18.III	" Bacău	MEI	CNOP
	cl.IX-XII	XII	-	26.II	18.III	"	MEI	CC UTC
h) economie politică, politica economică a PCR	cl.XI-XII	XII	-	26.II	18.III	" Baia Mare	MEI	CC UTC
i) filozofie	cl.XII	XII	-	26.II	18.III	" Baia Mare	MEI	CC UTC
j) geografie	cl.IX-XII	XII	-	12.II	4.III	" Miercurea Ciuc	MEI	CC UTC
k) limbi moderne (engleză, franceză, rusă, germană)	cl.IX-XII	XII	-	26.II	18.III	" Buzău	MEI	CC UTC
5. Sesiunea de referate şi comunicări ştiinţifice ale elevilor	cl.IX-XII	IX-XII	-	I-V	-	VII-VIII Piteşti	MEI	CC UTC

Profilul	Participanţi	Etapa şi perioada: Clasă	Şcoală	Judeţ	Minister	Republicană	Localitatea	Organizator	Colaboratori
6. Concursurile pe meserii									
a) mecanică; electrotehnică; construcţii	cl.IX-XII an I şc. prof.	XII	3-5.II	24-25.III	vacanţa de primăvară		Ploieşti; Oţelu Roşu; Vaslui	MEI	CC UTC MICM MIMUEE MTTc;MEE MIM;MICh MM
b) economic, alimentaţie publică; industrie alimentară; industrie uşoară	"	"	"	"	"		Iaşi; Sibiu; Timişoara; Focşani	MEI; MCInt. MT;MAIA; MIU;consilii populare	CC UTC
c) mine, petrol, geologie; metalurgie; materiale de construcţii	"	"	"	"	"		Motru; Oţelu Roşu; Cîmpia Turzii; Călăraşi; Iaşi	MEI;MM; MP;MG; MIM; MILMC	CC UTC
d) silvicultură şi exploatări forestiere; prelucrarea lemnului	cl.IX-XII an I şc. profes.	XII	3-5II	24-25.III	vacanţa de primăvară		Rm.Vîlcea Arad	MEI; M.Silv.	CC UTC
e) industrial agricol	"	"	"	"	"		Odorheiul Secuiesc; Valea Călugărească; Tg.Mureş; Cluj-Napoca	MEI: MAIA	CC UTC
f) chimie industrială	"	"	"	"	"		Bucureşti	MEI; MICh	CC UTC
g) informatică; sanitar	cl.IX-XII	"	"	"	"		Bucureşti; Hunedoara	MEI; ICI; MS	CC UTC
h) artistic; poligrafie; marină; fizică-chimie; chimie-biologie; istorie-geografie	"	"	"	-	-		-	MEI; CCES; MApN; MTTc; insp. şcolare	CC UTC
i) muzică; arte plastice; coregrafie	"	"	"	24-25.III	vacanţa de primăvară		Iaşi	MEI	CC UTC
j) filologie-istorie	"	"	"	"	"		Bucureşti	MEI	CC UTC

Acţiunea	Participanţi	Etapa şi perioada: Pe clasă	Pe şcoală	Judeţ mun. Buc.	Republicană	Localitatea	Organizator	Colaboratori
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III. În domeniul cultural-artistic								
1. Concursul formaţiilor şi interpreţilor	cl.I-XII	IX-VI	-	-	-	-	MEI; CC UTC; CNOP	CCES
2. Festivalul republican "Ciprian Porumbescu"	cl.I-VIII	-	-	-	VII-VIII	Suceava	CNOP MEI	UC
3. Festivalurile cultural-artistice "Cupă Iubi doresc pace" şi "Serbările zării"	cl.I-VIII	-	-	-	VII	Litoral	CNOP MEI	
4. Festivalul cîntecului patriotic şi cercului pionieresc "Cîntec pentru patrie şi partinicul"	cl.I-VIII	-	-	-	VII	Năvodari	CNOP	MEI
5. Concursul de arte plastice "Nuntaşii - pînză de mar"	cl.I-XII	IX-VI	-	-	-	-	MEI CNOP CC UTC	UAP
6. Concursul de artă fotografică "Sub flamura partidului, creştem sănătoşi cu ţara"	cl.V-XII	IX-XI	-	-	-	-	MEI; CNOP; CC UTC	AFA
7. Concursul de artă populară "Ţăsătoare străbune"	cl.I-XII	IX-VI	-	-	-	-	MEI; CNOP; CC UTC	
8. Concursul de filatelie "Cravatele roşii cu tricolor"	cl.I-VIII	IX-VI	-	-	-	-	CNOP	AF; MEI
9. Concursul "Pentru sănătate şi umanitate"	cl.I-VIII	IX-VI	-	-	-	-	CNSCR	MEI;CNOP; CC UTC
10. Concursul cinecluburilor	cl.V-VIII	IX-VI	-	-	-	-	CNOP; MEI	ACIN
11. Concursul de creaţie literară "Tinere condeie"	cl.I-XII	IX-VI	-	-	-	-	MEI; CNOP; CC UTC	US
12. Festivalul "Patrie română – vatră de eroi"	cl.I-VIII	-	-	-	VII	Litoral	CNOP MEI	
13. Concursul de arte plastice "Soimii patriei omagiază partidul"	şcolii şi patriei	IX-VI	IV-V	V-VI	-		CNOP	MEI
14. Concursul republican "Cea mai bună bibliotecă şcolară", ediţia a IV-a	cl.I-XII	IX-VII		-	-		MEI	CNOP CC UTC USISC
15. Concursul de arte plastice pe tema economisirii la CEC	cl.I-XII	-	-	-	25-30.X	Bucureşti	MEI CEC	CNOP CC UTC UAP

Printre obiectivele educative sînt înscrise şi educarea tineretului şcolar şi universitar în spiritul respectului faţă de îndatoririle sociale şi legile statului nostru, a unei conduite înaintate în şcoală, familie şi societate, a principiilor eticii şi echităţii socialiste, se urmăreşte formarea tineretului şcolar şi universitar în spiritul concepţiei revoluţionare, materialist-dialectice despre lume şi viaţă.

De asemenea, educarea ştiinţifică şi tehnică a tinerei generaţii în scopul stimulării creativităţii, precum şi pentru asigurarea unei baze temeinice în pregătirea de specialitate şi calificarea tinerilor în meserii, potrivit exigenţelor actuale ale dezvoltării economico-sociale a ţării noastre. De asemenea, se are în vedere stimularea participării preşcolarilor, elevilor şi studenţilor la activităţile politico-educative şi cultural artistice organizate în cadrul Festivalului Naţional „Cîntarea României", precum şi dezvoltarea intensă şi multilaterală a educaţiei fizice şi sportului de masă şi de performanţă, cuprinderea întregului tineret şcolar şi universitar în practicarea organizată şi sistematică a exerciţiilor fizice, sportului şi turismului.

Este necesar să se depună toate eforturile pentru ca fiecare acţiune sau manifestare, să fie valorificată cît mai deplin din punct de vedere formativ pentru educarea revoluţionară a tineretului, în spiritul orientărilor şi indicaţiilor secretarului general al partidului nostru, al politicii partidului nostru.

Aptitudinile

Cu toate că, în contextul actului instructiv-educativ, cadrul didactic își concentrează cu precădere atenția asupra propriei activități, fiind preocupat mai ales de **ce** și **cum** predă, el oricît de puțin timp ar avea la dispoziție, are îndatorirea să realizeze și o bună cunoaștere a beneficiarului predării, elevul.

Coroborînd cunoașterea curentă a elevului, la lecție și în afara lecției, cu informația obținută prin aplicarea unor metode și tehnici specializate vom obține o imagine de ansamblu asupra personalității în devenire a acestuia, imagine extrem de utilă procesului de învățămînt, pentru că, pe baza ei, introducem permanente **corecții** în programul educațional și elaborăm **indicații, sfaturi** și **recomandări** menite să călăuzească orientările de valoare și opțiunile elevului. **Cunoașterea psihologică aprofundată a elevului este temeiul științific sigur al reușitei demersului pedagogic de orientare școlară și profesională.**

Una din variabilele psihice, foarte importante, implicate în prestațiile elevului și pe care e necesar s-o descifrăm, este **aptitudinea**, un complex de însușiri psihoindividuale stabile care, cum arată termenul însuși (latinescul „aptitudo" = înzestrat), exprimă disponibilitatea, posibilitatea, înzestrarea proprie cuiva, permițînd efectuarea **cu succes** a unei activități oarecare, adică obținerea **rapidă** (într-un timp relativ scurt) și ușoară (în condițiile unor consumuri energetice-fizice și psihice-reduse), a unor performanțe **ridicate, superioare**, cantitativ și calitativ, mediei performanței de grup.

Aptitudinile, asemenea abilităților, priceperilor, îndemînărilor și deprinderilor, la care nu se reduc*), dar pe care le presupun, țin de latura **instrumentală** a vieții psihice. Ele sînt unele pîrghii ale activității și indică întotdeauna calitatea echipamentului acțional, măsura capacității omului în confruntarea sa cu sarcinile, ce, cît și cum poate el să rezulte în comparație cu alții. Ele sînt moduri subiective, individuale ale performanței eficiente, suportul operațional al unei bune reușite profesionale.

Deși are o finalitate efectorie, instrumentînd conduita cu moduri eficiente de acțiune, aptitudinea este eteroclită prin compoziție, ea implicînd structuri senzorio-motorii, organizări intelectuale, interese și participări atitudinale. Unii autori, reducînd aptitudinea la un factor general, de fond și considerînd-o **o pură virtualitate**, îndeplinind doar rolul de **condiție** care facilitează, sau nu, achiziționarea unor capacități, au promovat punctul de vedere, întîlnit frecvent și în practica școlară, potrivit căruia aptitudinea este determinată esențialmente nativ, depinde exclusiv de zestrea ereditară ; individul este dotat — superior, mediu sau slab — de la natură și nu avem cum să „umblăm" la această zestre, s-o sporim sau s-o împuținăm. Putem numai s-o utilizăm. Opus acestuia este punctul de vedere — și el răspîndit printre educatori — de esență iluministă, am zice, care supraestimează rolul mediului, al profesorului ; toți elevii sînt **la fel de buni, de capabili,** dar există și leneși, care învață prost. Diagnosticarea prezenței aptitudinii se face numai după rezultatele nemijlocite — bune sau proaste — la învățătură, iar acestea sînt văzute ca depinzînd de o serie de produse preponderent **reflectorii-reproductive** — percepere, memorare, asociativitate, reproducere — care, într-adevăr, sînt mai puțin discriminative, la nivelul lor ieșind mai puțin în evidență deosebirile dintre elevi, decît, să zicem, la nivelul activismului creator. Se anulează astfel nota aptitudinii de a conta ca marcă distinctivă a specificului individual al personalității. Or, anulînd această notă, anulăm și șansa de a obține o ierarhizare justă a persoanelor, potrivit rangului de competență pe care îl dețin în practicarea unela și aceleiași activități.

Aptitudinea este un construct care se sprijină atît pe datul înnăscut, cît și pe condițiile de mediu în care putem să includem și pe cele instructiv-educative. Și nimeni n-ar putea să separe tranșant în formula aptitudinii constituite, aportul eredității de cel al experienței dobîndite, care se amestecă, se întrepătrund și se modelează reciproc. Problema este alta : sub impactul cărui factor se produc contopirea, mai mult sau mai puțin „echitabilă", dintre premisă și condiție, forjarea disponibilităților și convertirea lor procesuală în aptitudinea autentică ? Răspunsul nu poate fi decît unul singur : sub impactul cerințelor, sarcinilor modelelor inerente structurii propriei activități a subiectului și care, în cadrul școlii, constituie o activitate de învățare.

Pe traseul ei evolutiv, care este un drum al specificării și al complicării**), factorii interni se combină cu cei externi, cei fizici cu cei psihici, cei înnăscuți cu cei dobîndiți, cei naturali cu cei sociali, se produce sedimentarea calităților persoanei și așezarea lor într-o configurație care înlesnește randamentul optim. Aptitudinea devine o realitate dependentă de istoria implicării individului în activitate, elaborarea ei comportă transformări și treceri de la planul extern al activității la planul ei intern, instalarea unor proceduri generalizate, rapide, precise, originale, eficiente, de îndeplinire a activității. De aici, și o importantă consecință pedagogică : întrucît aptitudinile, îndeosebi cele complexe, se încheagă din datele specifice cerute tocmai de activitate, **înseamnă că avem posibilitatea de a influența, modela și construi aptitudinile, procedînd la organizarea, într-o manieră sau alta, a componentelor și tehnicilor activității de învățare.**

Prin ce se deosebește elevul „înzestrat", cu aptitudini, de cel mai puțin înzestrat ? Nu prin suma cunoștințelor înmagazinate, ci prin modul **rapid, suplu, profund, inventiv** în care gîndește. **La matematică,** el pricepe deodată generalul în datele expresiei particulare („vede" tipul de problemă în situația problemă-dată, o vede ca tipică pe aceasta) ; **la literatură** nu se rezumă la a reproduce produsele activității altora, ci imaginează, recombină, compune, creează ; **la istorie,** nu face din minte un depozit de date, ci face legături, caută cauze, interpretează ; **la educația fizică** nu dobîndește performanțe numai cu forța mușchilor, ci și cu forța inteligenței, actului planificat și practicat mental ; **la muzică,** să spunem cînd cîntă la pian, pune pe primul plan nu tehnica succesiunii mișcărilor vizibile ale degetelor și nu se corectează doar după înregistrarea aposteriori a sunetului incorect, ci pe baza recapitulării mentale a partiturii înainte de executarea ei. Elevul capabil depășește stadiul aplicării conștiincioase, sîrguincioase asupra datelor unei activități desfășurate și efectuate analitic, punct cu punct ; el înțelege, lucrează condensat și limitat în timp. Pe scurt, în unele și aceleași condiții de percepere a materialului, elevii cu aptitudini se disting de ceilalți prin strategia — rațională, economicoasă, anticipativă, inventivă și, deci, eficientă — de procurare, prelucrare și vehiculare maximal utilă a informației necesare rezolvării sarcinii. Dar, nu numai prin atît !

Se poate întîmpla ca un elev să dispună de o memorie vizuală excepțională și de o dezvoltare superioară a gîndirii logice, care pot constitui o bună premisă pentru afirmarea lui în cadrul cercului de matematică și, totuși, acestea să nu ducă la dezvoltarea aptitudinii pentru matematică. Ceva lipsește : atitudinea emoțională pozitivă, adică interesul pentru acest cerc. Un limbaj expresiv al elevului și o motricitate superior dezvoltată îl pot determina pe pedagog să-l recomande cercului dramatic din școală. Dar, deși e în centrul atenției și primește numai roluri bune, elevul părăsește cercul. Cauza ? Lipsa atracției pentru acest gen de activitate artistică. **Aptitudinea nu este suma cunoștințelor și abilităților — senzoriale, motorii, mnezice, logice și imaginative — ale individului, ci un mod sui-generis de integrare a acestor componente disparate în structura de ansamblu a personalității.** Acestea se includ într-o structură de aptitudini autentică numai dacă se plantează și intern ca evenimente consubstanțiale subiectivității persoanei. Și ele dobîndesc această caracteristică numai intrînd în complexul înclinațiilor și intereselor persoanei pentru activitatea dată. Are putere de regulă faptul psihologic că acolo unde nu există trebuință, înclinație, o oarecare motivație pentru activitatea practică, adică forța motrică susceptibilă să pună în mișcare potențialitățile, disponibilitățile funcționale, este puțin probabil să asistăm la formarea aptitudinii reale pentru acea activitate. Spunem reale, pentru că există și false aptitudini, de pildă, posibilitatea imitării de către cei mai puțin capabili a acțiunilor și performanțelor celor înzestrați aptitudinal.

Înclinațiile, interesele, năzuințele, aspirațiile, visele merg adesea — și e bine să meargă — înaintea aptitudinilor și a talentelor, prefigurînd, direcționînd căile formării acestora și, cel puțin la vîrstele mai timpurii, diapazonul lor este mai larg decît al aptitudinilor. Corelarea justă a celor două categorii de fenomene, astfel ca sferele lor să se apropie, este foarte importantă din punct de vedere pedagogic. În modul cum sînt puse în balanță, judecate și apreciate, pe de o parte, preferințele, atracțiile, înclinațiile elevului și, pe de altă parte, posibilitățile și aptitudinile lui efective depind de succesul alegerii conștiente a drumului în viață, al instalării vocației, chemării către profesiune. Pentru că, în fapt, formarea aptitudinilor se înscrie în contextul pregătirii copiilor și tinerilor pentru muncă și pentru viață.

Conf. univ. dr. PANTELIMON GOLU
Universitatea din București

*) Abilitățile, îndemînările, preocupările, deprinderile se disting și ele prin nota de promptitudine, precizie, finețe și eficiență, a obținerii performanței și, prin aceasta, se aseamănă cu aptitudinile. Asemănarea este însă mai mult exterioară, pentru că, în vreme ce aptitudinea este particularitatea **dinamicii și strategiei modului de dobîndire** a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor și **de utilizare a lor,** subsumîndu-se laturii de orientare a activității, categoriile enumerate la început se referă cu precădere la latura rezolvativă, sînt **tehnici** ale laturii **de execuție** a acțiunii.

) Literatura de specialitate consemnează mai multe tipuri de aptitudini : **generale, definite prin aceea că elementele lor componente — disponibilitățile fizice și psihice — gravitează în jurul unui factor comun (așa-numitul factor G) care ar permite reușita individului în evasitotalitatea domeniilor de activitate (de pildă, inteligența generală, aptitudinea de a însuși noi experiențe) ; **speciale,** cele mai numeroase, care se constituie eminamente ca produs al învățării, depinzînd puternic de istoria implicării individului într-o anumită formă de activitate și conținînd un factor particularizant (așa-numitul factor S), care permite deținerea **unor performanțe ridicate în domeniul de activitate dat.** Așa sînt aptitudinile **matematice, literare, tehnice, constructive ; simple,** definite prin prezența unui **element,** unei abilități separate, cum ar fi de pildă, memoria formelor, percepția spațiilor, fluența verbală, comprehensiunea, gîndirea inductivă etc. ; **complexe,** bazate pe integrarea, organizarea și generalizarea relațiilor dintre mai multe componente simple, de exemplu, inteligența școlară, aptitudinea pedagogică.

„Metodica predării matematicii"

Colegilor care ne-au solicitat popularizarea, prin intermediul rubricii Cabinet de consultații metodice „Educație și învățămînt", **a lucrărilor pedagogice de specialitate, le venim în întîmpinare cu o prezentare, pentru început, mai amplă a „Metodicii predării matematicii" în gimnaziu și liceu, la clasele V—XII, autori : Ileana Rus și Doina Varna (E.D.P., București, 1983, 104 pag.).**

Încă din primele pagini ne este prezentat locul și importanța matematicii ca obiect de studiu în planul de învățămînt și în programa școlară. Făcînd considerații asupra manualelor școlare, autorii prezintă principalele teme care se studiază în școală (clasele V—XII), pentru a evidenția cerințele multiple în pregătirea unui absolvent de liceu, precum și necesitatea susținutei noastre activități didactice, în scopul rezolvării acestor cerințe.

Capitolul al II-lea al lucrării ne invită la o analiză a principalelor metode, a căror utilizare este menită să asigure însușirea cunoștințelor matematice la nivelul cerințelor amintite. Toate metodele (chiar și cele nespecifice matematicii, dar utilizabile în acest domeniu) sînt ilustrate cu exemple.

Astfel, **demonstrația,** utilizată la predarea teoremelor și a reciprocelor lor, este susținută cu exemple din programa claselor a V-a, privitoare la produsul a două numere naturale ; a VIII-a, privitoare la teoremele celor trei perpendiculare ; a IX-a, privitoare la bisectoarele unghiurilor unui poligon convex.

Teorema reciprocă a bisectoarelor (clasa a IX-a) este luată ca exemplu de demonstrare, folosind **metoda reducerii la absurd,** metodă care, de fapt, se utilizează în matematică începînd cu clasa a VI-a.

Pentru a arăta etapele inducției complete, se demonstrează (cu ajutorul unui exemplu), marcîndu-se etapele de verificare și etapa de demonstrație pentru stabilirea **necesității** și **suficienței.**

Metoda explicației folosită în înțelegerea anumitor noțiuni, ori a unor raționamente matematice se recomandă în introducerea noțiunii de putere, numere raționale, ecuații, iar la liceu, în introducerea noțiunilor de structuri algebrice, determinanți, logaritmi etc.

Pornind de la cerințele unui învățămînt modern, autorii sugerează metode active, participative, prin a căror utilizare elevul este pus în situația să descopere el însuși adevărurile matematice.

Problematizarea și **învățarea prin descoperire** sînt două metode care oferă profesorului mari posibilități de creație didactică, iar elevului pe aceea de a descoperi că o combinație de reguli se poate aplica în multiple situații problematice.

În cadrul **modelării** — ca metodă matematică — se amintește procedeul cunoscut nouă, profesorilor de matematică, de a folosi ca „model" în învățarea fracțiilor algebrice rezultatele esențiale ale fracțiilor ordinare. Alături de această **modelare analogică** este amintită și **modelarea similară.** Se face apoi o clasificare a modelelor și se insistă asupra faptului de a obișnui elevii să matematizeze anumite situații.

Pentru **metoda învățării pe grupe mici** sînt prezentate și cîteva materiale repartizate grupelor de nivel, într-o lecție recapitulativă la clasa a VI-a, la geometrie.

În scopul individualizării învățării, putem folosi fișele, avînd ca model diferitele categorii prezentate în lucrare.

Matematica poate deveni — cum bine se știe — mai puțin aridă și mai accesibilă elevilor, cînd se utilizează **jocul.** „Metodica predării matematicii" încurajează prin materialul teoretic, fie și succint, utilizarea acestei metode. Totodată, lucrarea face cunoscute principalele tendințe privind **instruirea programată.**

Capitolul „Proiectarea și desfășurarea rațională a învățării matematicii" ne ajută să precizăm obiectivele educaționale, resursele de care dispunem, precum și strategia potrivită pentru obiectivele stabilite și, în sfîrșit, ne ajută să stabilim metodologia de evaluare a eficienței activității pe care o realizăm.

Ni se oferă modele de planificare anuală și calendaristică, precum și planuri tematice.

Considerăm utile și tipurile de lecții, prezentate în desfășurarea lor : de dobîndire de cunoștințe la clasa a VI-a („Paralelogramul") ; de fixare și formare de priceperi și deprinderi — („Exerciții cu operații cu numere raționale") — la clasa a V-a ; de recapitulare și sistematizare — la clasa a VI-a („Unghiurile") ; lecție de verificare a cunoștințelor — la clasa a VII-a („Poligoane regulate").

Pentru tratarea unor teme mai importante și, în același timp, mai dificile, precum noțiunea de număr, de ecuație, clase de funcții, structuri algebrice, diferite noțiuni de geometrie) se oferă indicații metodice utile.

Prin exemplele oferite și modul de structurare a materialului, „Metodica predării matematicii" constituie o lucrare utilă, atît celor mai tineri profesori cît și celor cu experiență mai îndelungată, cărora le oferă sugestii, spre a le corobora cu propria experiență.

Prof. CONSTANTIN DUȚU
Școala Nr. 5 din Drobeta-Turnu Severin

Literatura Unirii

(Urmare din pag. a 8-a)

ceptia după care lupta pentru Unire era un mijloc indispensabil al obținerii independenței, profesorul zăbovește asupra poeziei-manifest „Deșteptarea României", de V. Alecsandri, propusă de programa de cl. a IX-a, ale cărei versuri înaripate dau expresie năzuinței spre unire a tuturor românilor și cheamă cu ardoare la luptă împotriva tiraniei. **Interpretarea corectă a literaturii Unirii văzută din perspectiva actualității,** nu ca un ecou ocazional al unor evenimente curente, ci drept încununarea unor nobile și clarvăzătoare inițiative anterioare, înlesnește un examen analitic pătrunzător al operelor care exprimă acest sentiment. Este vorba de creații majore ale poeziei patriotice aparținînd lui Andrei Mureșanu, V. Alecsandri, G. Coșbuc, Octavian Goga, Lucian Blaga, Aron Cotruș, Mihai Beniuc, Ioan Alexandru, Ion Brad ș.a., cărora li se alătură alte creații artistice pe aceeași idee-forță din arte plastice (picturi de N. Grigorescu, Gh. D. Mirea, Carol Pop de Szatmary, I. Jalea, Corneliu Baba), din muzică („Deșteaptă-te Române !" „Hora Unirii", „Tricolorul", „Pe-al nostru steag e scris Unire", „Marșul lui Iancu", „Calcă române, plin de mîndrie" etc.), precum și din alte arte, ce nu pot fi ocolite de profesorul modern care-și orientează studierea limbii și literaturii române în perspectivă interdisciplinară. Întru înfăptuirea Marii Uniri au rostit celebre și convingătoare discursuri scriitori ca Delavrancea, Octavian Goga, N. Iorga ; orele introductive trebuie să sublinieze aceste preocupări în contextul activității lor literare.

Cum reușim să determinăm la elevi trăirea emoțional-reflexivă a universului poeziei lui Octavian Goga, „Oltul", bunăoară ? Pentru formarea unei atitudini patriotice și etice pozitive, la comentariul acestei creații lirice, elevii sînt antrenați în discutarea și trăirea căilor prin care se descoperă mesajul, adică imaginile artistice, limbajul poetic, substanța de idei, simbolurile. Utilizînd metoda descoperirii, prin procesul lent al inducerii afectiv-reflexive personale, elevii **cunosc, înțeleg și interiorizează caracterul patriotic al poeziei ;** apoi **transformă valențele ei ideologice în convingeri, atitudini și comportamente. Emotivitatea** este produsă de rezonanța tragică a mileniului de istorie în care Transilvania era robită unei stăpîniri străine. În lacrimă și reflexul ei, revolta, lupta, această rezonanță își găsește simburele ei profetic. Natura în „Oltul" dă mai multă expresie și culoare stărilor sufletești ; puternic umanizată, ea devine personaj simbolic, psalmodiat de poet într-un chip magistral și singular în literatura română. Toate acestea creează la adolescenți o anume stare sufletească, aptă, în final, să le influențeze pozitiv conduita. Temperatura pasională conținută în această poezie are darul să-i facă pe elevi să cinstească, spontan, sincer, pe cei care au luptat și s-au jertfit pentru Unirea cea Mare din 1918 ; apoi, pentru adevărata „unire-n cuget și-n simțiri" a întregului popor de astăzi în jurul conducătorului său. Exemplaritatea unor personaje literare din operele închinate Unirii (Cuza, Moș Ion Roată, Bălcescu, Avram Iancu etc.) reclamă o astfel de interpretare. Încît ele să constituie **modele vrednice de urmat în eroismul de fiecare zi al tinerilor** care învață, muncesc, cercetează și creează în țara cea nouă. Iar influența educativă a profesorului este cu atît mai mare cu cît se exercită prin **exemplu viu.** Tiradele despre patriotism, virtute, popor sînt ineficiente. În schimb, punctualitatea profesorului, îndeplinirea riguroasă a programului de lucru propus, exigența rațională izvorîtă din autoexigență fermă, ținuta morală, dragostea pentru profesiune și pentru copii, exprimarea sa exemplară într-o curată și frumoasă limbă românească — sînt tot atîtea pilde și îndemnuri pentru angajare în procesul formativ.

ȘCOALA ȘI FAMILIA

O comuniune de interese — același scop

Cît de strînsă e colaborarea școlilor cu familia ? Cum converg aceleași interese comune, ale școlii și ale familiei, în vederea aceluiași scop — instruirea și educarea elevului ? Ce modalități specifice de colaborare există, de la școală la școală, în afara unor forme instituționalizate cum ar fi, bunăoară, lectoratele cu părinții ? Sînt întrebări cu care am intrat, de curînd, în cîteva școli brăilene **(Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu"**, școală cu vechi tradiții, lăcaș de învățămînt de elită, aflat chiar în centrul municipiului Brăila, **Școala Nr. 8** și **Școala Nr. 23,** plasate mai spre marginile orașului, dar cu colective de cadre didactice la fel de devotate profesiunii pe care o practică și cu un învățămînt la fel de modern.

Pe principiul vaselor comunicante

„Vedem colaborarea cu părinții elevilor noștri — ne spune **prof. Georgeta Ciupală, directoarea Școlii Nr. 8** — ca pe un principiu al vaselor comunicante : părinții primesc informații despre copiii lor de la cadrele didactice, iar școala primește informații despre ei de la părinți. Cu cît aceste informări reciproce sînt mai dese și au un conținut mai bogat, cu cît ele se interferează mai mult, cu atît cunoașterea elevului de către ambele părți este mai temeinică. Or, se știe că a-l cunoaște cît mai bine pe copil reprezintă pentru educator unul dintre factorii esențiali în munca sa".

La Școala Nr. 8 acest principiu a devenit o obișnuință, pentru că este respectat cu strictețe. Pornind pe firul acestui principiu aflăm că :

70% dintre mamele elevilor...

...lucrează la Fabrica de Confecții din Brăila. Fabrica se află chiar peste drum de școală, căreia îi este, în același timp, întreprindere patronatoare. De mai multă vreme, școala a luat inițiativa de a organiza întîlniri cu mamele elevilor chiar în incinta întreprinderii — în pauza de masă sau după programul de lucru. Învățători, profesori-diriginți, oameni din conducerea școlii vin aici să vorbească acestor femei (nu pe bază de referat, ci cu sufletul deschis) despre copiii lor, despre ce ar trebui întreprins ca aceștia să dea rezultate tot mai bune la învățătură, să fie crescuți în cultul muncii și al dreptății. Dar aceiași învățători și profesori — diriginți sau nediriginți — vin în fabrică nu numai la „întîlnirile organizate", ci ori de cîte ori este nevoie, căutîndu-i pe părintele cutărui elev, spre a-i aduce la cunoștință cutare abatere, spre a se sfătui cu el, spre a găsi împreună soluția cea mai adecvată de îndreptare. Școala Nr. 8 și-a dobîndit, astfel, un statut de povățuitor infailibil, în rîndul părinților din cartier, care adeseori trec pe la școală să se sfătuiască cu cadre didactice, și îndeosebi cu directoarea școlii, nu numai pe probleme de învățămînt și de educație, ci și pe teme diverse, dintre care unele n-au nici o tangență cu școala și cu proprii copii.

„Nu avem voie să aminăm!"

Cu o zi înaintea vizitei noastre la Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu" (liceu care și-a creat un binemeritat prestigiu între școlile brăilene), unde abaterile de comportament ale elevilor sînt extrem de rare, s-a produs un incident neplăcut. Fiind la strînsul roadelor de pe cîmp, cu clasa a X-a C din care face parte, supărat că i s-a „furat" servieta, elevul M. V. a plecat acasă, fără să o fi anunțat pe **prof. Veronica Mănăilou**, diriginta clasei, care îi însoțea pe elevi la această activitate. Întorși în oraș, diriginta a sesizat conducerea liceului, personal pe **prof. Emanoil Dogăroiu, directorul liceului.** Despre abaterea elevului M. V. a fost anunțat, apoi, imediat, tatăl acestuia, care în dimineața vizitei noastre, chiar la prima oră, s-a și prezentat la școală. De fapt, despre ce era vorba ? Copiii, vrînd să se amuze, au ascuns servieta colegului lor M. V. Acesta, fire ultrasensibilă, a crezut că servieta i-a fost furată și n-a găsit un lucru mai bun de făcut decît să plece supărat acasă, fără să anunțe pe nimeni. La școală, împreună cu părintele elevului, lucrurile s-au lămurit. Abaterea însă, era abatere, și, cum spunea directorul liceului : „Nu avem voie să aminăm elucidarea greșelilor. L-am convocat, de aceea, pe tatăl copilului, la școală, chiar pentru prima oră din ziua următoare. Orice aminare, orice compromis în educație generează un alt compromis, iar în liceul nostru compromisurile nu sînt tolerate ! Poate așa se și explică faptul că în ultimii ani părinții care vin la noi să ceară niște «favoruri» pentru copiii lor (mai ales cînd e vorba de munca fizică) sînt tot mai puțini ! Pentru că au înțeles că «favoritismele» sînt respinse apriori !".

„Timp liber" ? Sau : „timp al elevului ?"

În toate cele trei școli vizitate, cadrele didactice cu care am discutat au fost de părere că noțiunea de „timp liber" pentru copii este improprie ; pentru că „timp liber", în sine, nici nu poate exista, există doar „un timp al elevului". Acest „timp al elevului" este organizat, la școală, de către învățători și profesori, iar acasă de către părinți ; în clasele mai mari — de către elevii înșiși. Dar știu toți părinții să organizeze „timpul de acasă" al elevului ? Știu să-l ajute să-și facă temele, să-l controleze dacă a învățat lecțiile, știu să-i dozeze timpul de joacă ? Desigur, nu știu toți, mai ales acei părinți care își trimit prima dată copilul la școală. Ne-am bucurat găsind în școlile vizitate o intensă preocupare pentru „a-i învăța" pe părinți cum să organizeze timpul de acasă al copiilor lor. În toate cele trei școli există zile fixe, pe săptămînă, cu ore riguros respectate, în care părinții vin la școală știind că găsesc pe învățătorul sau dirigintele copilului lor. La Școala Nr. 23, de pildă, a fost instituită chiar „o școală a părinților", cu caracter săptămînal. „Această școală a părinților — ne spune **prof. Rodica Crăciun, directoarea Școlii Nr. 23** — are o mare importanță, îndeosebi pentru părinții elevilor din clasele I, majoritatea muncitori la întreprinderile din zonă. Comisia metodică a învățătorilor organizează pentru ei «cursuri» atractive, în detalii, adesea cu manualul în față, devansînd cu puțin lecția de la clasă. Procentul «frecvenței» părinților la aceste «ore» săptămînale este de aproape sută la sută. Aceeași comisie metodică «se îngrijește» în fiecare an — a devenit o tradiție aceasta ! — de părinții elevilor din clasele a IV-a care intră în alertă, mai ales spre sfîrșitul anului școlar, întrebîndu-se ce-o să se întîmple cu copiii lor cînd vor trece la.... gimnaziu, cînd vor avea mai mulți profesori. Întîlnirile care au loc, la care participă și profesorii din clasele gimnaziale, le aduc părinților liniștea în suflet și încrederea în posibilitățile propriilor copii".

Comitetul cetățenesc de părinți în acțiune

„Căutăm să-i cointeresăm pe părinți în colaborarea cu școala — ne spune **prof. Emanoil Dogăroiu, directorul Liceului „Nicolae Bălcescu"** : avem aceeași comuniune de interese : instruirea și educarea ireproșabilă a elevilor. Cînd părintele opune rezistență la vreo acțiune a noastră în favoarea copilului, îl prelucrăm pînă devine de acord cu noi ; pentru că, oricum, prin profesiunea noastră, prin experiența dobîndită de-a lungul anilor, știm discerne mai bine decît el ce e în folosul sau în detrimentul copilului. Ne interesează aportul comitetului cetățenesc de părinți, al părinților în general, în munca educativă **reală** cu elevii. Nu atît repararea unui gard, a unei clanțe de ușă, de către un părinte, ne interesează — acestea le reparăm noi prin mijloace proprii ! — ci colaborarea cu părintele elevului în folosul real al elevului. Și, spre marea noastră satisfacție, această colaborare este dintre cele mai fructuoase !".

În cele două școli de cartier, prezența materială a comitetului cetățenesc de părinți este mai... concretă. „Tot ceea ce vedeți s-a realizat cu ajutorul comitetului de părinți și prin munca părinților, în general" — ne spune **prof. Georgeta Ciupală, directoarea Școlii Nr. 8.** Și am avut ce vedea : laboratoare extrem de bine utilate, săli de specialitate — de istorie, de limba și literatura română, de biologie, de geografie care ar face mîndria oricărei școli de „centru".

Un comitet cetățenesc de părinți, foarte activ, se face simțit și la cealaltă unitate de învățămînt vizitată, dintr-un alt cartier : **Școala Nr. 23.** Și aici comitetul este preocupat de înzestrarea cu o cît mai bună bază materială a școlii. Prezența sa, însă, e percepută și într-alt mod. Bunăoară, în vara trecută, comitetul cetățenesc de părinți al Școlii Nr. 23 a trimis în tabără, pe spezele sale, mai mulți elevi ai unor familii cu posibilități materiale mai restrînse. Iar „biroul executiv" al acestui comitet (birou în componența căruia intră : directoarea școlii, președintele comitetului cetățenesc de părinți pe școală, secretarul comitetului de partid și comandantul-instructor de pionieri) se întrunește, operativ, ori de cîte ori este nevoie spre a soluționa cutare sau cutare problemă mai dificilă.

•

Am relatat aici doar o parte din multiplele aspecte ale colaborării dintre școală și familie, întîlnite în cele trei școli brăilene. Această colaborare este însă mult mai diversă. Ea poate îmbrăca, uneori, atîtea forme cîți elevi sînt !

R. DIMITRIE

Să folosim și să păstrăm cu grijă manualele școlare !

● O valoroasă investiție pe termen lung de educație, dar și cu eficiență economică imediată. ● Manualele școlare — ca bun obștesc în folosința mai multor generații. ● Ce arată o echivalare estimativă în tone lemn și hectare păduri a necesarului de hîrtie pentru manualele pe care elevii le primesc gratuit la fiecare început de an școlar?

Manualul școlar — acest nedespărțit și de neînlocuit instrument de lucru pentru elevi și cadrele didactice — constituie un bun de care beneficiază mai multe generații de elevi, fapt care impune nu numai o grijă deosebită în privința folosirii și păstrării lui, dar și desfășurarea unor acțiuni educative îndreptate în acest scop. Astfel, este necesar să îi ajutăm pe elevi să înțeleagă profund faptul că li se încredințează **un bun obștesc pe care au datoria să-l folosească efectiv, cu toată grija, pentru a putea fi preluat în anul școlar următor de un alt elev.** Aceasta presupune ca elevii să fie îndrumați să nu facă în filele cărților lor școlare însemnări, adnotări, sublinieri sau alte intervenții similare.

Ar fi bine ca trimestrial sau, dacă este posibil, chiar lunar, fiecare profesor și învățător să verifice, prin sondaj sau pe cîte o întreagă clasă de elevi, starea manualelor pentru a se lua imediat măsuri de reparare dacă este cazul, știind că orice carte școlară neîngrijită la vreme se poate prezenta cu lipsuri, uneori de nereparat, la finele anului școlar.

Munca de educare a spiritului de grijă față de manualul școlar reprezintă **o investiție de cunoștințe și deprinderi folositoare, de lungă durată, pentru întreaga viață, dar, în același timp, se finalizează la fiecare încheiere de an școlar cu importante economii.**

Pornind orientativ de la faptul că un elev, în 12 ani de învățătură, folosește manuale școlare în care sînt încorporate aproximativ 30 de kg de hîrtie, să ne gîndim la necesarul de hîrtie pentru manualele celor peste 5 milioane de elevi, care mai consumă și hîrtia pentru rechizite, culegeri, cărți de lectură și studiu, planșe, schițe, hărți, hîrtie pentru desen, caiete de muzică ș.a.

Putem să facem noi înșine unele calcule știind că pentru 1 000 de tone de hîrtie se consumă circa 4 000 tone de lemn, pentru care se taie o pădure cu o suprafață de aproape 100 000 mp pe care pot crește între 50 000 și 70 000 de arbori.

Reflectînd la aceste cîteva date sumare, fiecare învățător și profesor, **toate cadrele didactice să desfășoare astfel de acțiuni educative cu elevii, încît la finele anului școlar manualele elevilor lor să poată fi folosite și de alți elevi care au dreptul la satisfacția de a le primi curate și îngrijit păstrate.**

TUDOR ȘTEFAN

O NOUĂ EDIȚIE A ACȚIUNII :

„Creativitate și eficiență în învățămînt"

Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură organizează, cu sprijinul altor factori interesați și cu participarea nemijlocită a tuturor celor ce lucrează în institute de învățămînt superior și de cercetare, în grădinițe, școli cu clasele I—VIII (X), licee și școli profesionale, ediția a II-a a manifestării înscrise în Festivalul Național „Cîntarea României" sub genericul „Creativitate și eficiență în învățămînt".

Această nouă ediție se circumscrie temei generale **„Educația științifică și tehnologică a elevilor și studenților"**, propunîndu-și, totodată, următoarele obiective :

— mobilizarea și stimularea cadrelor didactice, a maiștrilor-instructori, a specialiștilor din producție și a cercetătorilor pentru transpunerea în practică a concepției partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind afirmarea și dezvoltarea învățămîntului românesc pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii ;

— punerea în valoare, popularizarea și generalizarea unor preocupări și experiențe pozitive existente în școli, facultăți și institute de cercetare, în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pe baza „Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000" și a măsurilor adoptate de cel de al II-lea Congres al educației politice și al culturii socialiste, în scopul dezvoltării conștiinței, îmbogățirii cunoștințelor științifice și tehnice, al creșterii competenței profesionale ;

— realizarea unei mai strînse legături între învățămînt, cercetare, producție, lărgirea caracterului practic-aplicativ al muncii de cercetare și, prin aceasta, aplicarea în producție și în întreaga viață social-economică a celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane, sporirea eficienței muncii, dezvoltarea bazei materiale proprii, precum și a celei aparținînd altor unități socialiste ;

— asigurarea unui cadru optim de afirmare a potențelor creatoare ale tuturor lucrătorilor din învățămînt și cercetare și abordarea unitară a acestui domeniu important de activitate.

Acțiunea se desfășoară pe două secțiuni :

a) Învățămîntul superior și institutele de cercetare subordonate Ministerului Educației și Învățămîntului și Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură ;

b) Învățămîntul preuniversitar (grădinițe, școli cu clasele I—VIII și I—X, licee și școli profesionale).

Etapele desfășurării acțiunii sînt următoarele :

a) Învățămînt superior și institute de cercetare

Etapa I (de masă) se va realiza în cursul anului universitar 1983—1984, la nivelul tuturor institutelor de învățămînt superior, iar pentru institutele de cercetări pînă la 31 decembrie 1984. Această etapă va fi organizată de senate și consilii profesorale împreună cu comitetele sindicatelor, sub îndrumarea organizațiilor de partid. În institute de cercetări, coordonarea și îndrumarea se vor realiza de către consiliile științifice, cu sprijinul comitetelor sindicatelor, sub îndrumarea organizațiilor de partid. De la faza de masă, aceste institute vor trimite lucrări direct la faza republicană.

Etapa a II-a, pe centrele universitare : București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, se va organiza în semestrul I al anului de învățămînt 1984—1985. Sarcina pentru pregătirea și organizarea acestei etape revine consiliilor rectorilor din centrele respective și comisiilor pentru activitatea sindicatelor din învățămîntul superior, respectiv Consiliului Sindicatelor din Centrul Universitar București.

Etapa a II-a (națională) organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, în cursul lunii mai 1985.

b) Învățămînt preuniversitar.

Etapa I (de masă) se va desfășura în cursul anului de învățămînt 1983—1984, la nivelul tuturor unităților școlare, și va fi organizată de consiliile de conducere, împreună cu comitetele sindicatelor (birourile grupelor sindicale), sub îndrumarea directă a organizațiilor de partid.

Etapa a II-a (județeană) se va organiza în trimestrul I al anului de învățămînt 1984—1985, sarcina pentru pregătirea ei revenind inspectoratelor școlare județene, respectiv Inspectoratului Școlar al Municipiului București, comisiilor județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt și caselor personalului didactic.

Etapa a III-a (națională) va fi organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, în cursul anului 1985.

În cadrul acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt", un loc deosebit e necesar să se acorde atragerii maselor largi de educatoare, învățători, profesori și cercetători la această acțiune, în scopul afirmării noului, a spiritului creator, deschizînd un cîmp nelimitat perfecționării și autoperfecționării cadrelor. Acțiunile vor fi corelate cu imperativele instrucției și educației tineretului studios, urmărindu-se, prin aceasta, eficiența întregii manifestări.

Noua ediție a amplei acțiuni „Creativitate și eficiență în învățămînt" va mobiliza plenar cadrele didactice de toate specialitățile să-și aducă, cu toată dăruirea și pasiunea ce le caracterizează, contribuția creatoare la ridicarea continuă, din punct de vedere calitativ, a școlii românești de toate gradele, la transpunerea în viață a politicii înțelepte a partidului în domeniul învățămîntului.

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1 București, telefon : 17 60 10

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"